

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

VÚZE

PANORAMA POTRAVINÁŘSKÉHO PRŮMYSLU 2009

2009

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-943-9

Tisk: MS Polygrafie s.r.o., Bělá pod Bezdězem

**PANORAMA
POTRAVINÁŘSKÉHO
PRŮMYSLU
2009**

2009

Studii „Panorama potravinářského průmyslu 2009“ vypracoval pod gescí odboru potravinářské výroby a legislativy MZe ČR Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

Ministerstvo zemědělství ČR

Recenzent: Ing. Václav Lukeš

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

Autoři: JUDr. Ing. Josef Mezera, CSc. (CZ-NACE 10+11, 10.7, 10.8)

Ing. Václav Pokorný (CZ-NACE 10.1, 10.3, 10.5, 10.6, 10.9, 11.0)

© Rozmnožování anebo rozšiřování této publikace nebo jejích částí jakýmkoliv způsobem je zakázáno bez předchozího písemného souhlasu autora: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha.

Text neprošel jazykovou úpravou.

OBSAH

Použité zkratky a vysvětlivky pojmů.....	5
Úvod.....	7
I. CZ-NACE 10 - VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ, CZ-NACE 11 - VÝROBA NÁPOJŮ	8
I.1 Charakteristika odvětví.....	8
I.2 Pozice odvětví v rámci zpracovatelského průmyslu	9
I.3 Hlavní ekonomické ukazatele.....	10
I.4 Zahraniční obchod.....	15
I.5 Shrnutí a perspektivy odvětví	18
II. Výrobní obory potravinářského průmyslu.....	19
Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků CZ-NACE 10.1	19
1. Charakteristika oboru.....	19
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	19
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	20
4. Zahraniční obchod.....	25
5. Shrnutí a perspektivy oboru	27
Zpracování a konzervování ovoce, zeleniny CZ-NACE 10.3	29
1. Charakteristika oboru.....	29
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	30
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	30
4. Zahraniční obchod.....	33
5. Shrnutí a perspektivy oboru	34
Výroba mléčných výrobků CZ-NACE 10.5	36
1. Charakteristika oboru.....	36
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	37
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	37
4. Zahraniční obchod.....	41
5. Shrnutí a perspektivy oboru	41
Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků CZ-NACE 10.6	45
1. Charakteristika oboru.....	45
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	47
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	47
4. Zahraniční obchod.....	51
5. Shrnutí a perspektivy odvětví	52

Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků CZ-NACE 10.7	53
1. Charakteristika oboru.....	53
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	53
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	54
4. Zahraniční obchod.....	57
5. Shrnutí a perspektivy odvětví	57
Výroba ostatních potravinářských výrobků CZ-NACE 10.8	58
1. Charakteristika výroby.....	58
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	58
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	59
4. Zahraniční obchod.....	62
5. Shrnutí a perspektivy výroby	62
Výroba krmiv CZ-NACE 10.9	63
1. Charakteristika oboru.....	63
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků	64
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	65
4. Zahraniční obchod.....	69
5. Shrnutí a perspektivy oboru	71
III.CZ-NACE 11 Výroba nápojů	72
1. Charakteristika oboru.....	72
2. Pozice výroby v rámci CZ-NACE 10 a CZ-NACE 11 celkem.....	73
3. Hlavní ekonomické ukazatele.....	73
4. Zahraniční obchod.....	76
5. Shrnutí a perspektivy oboru	78

POUŽITÉ ZKRATKY A VYSVĚTLIVKY POJMŮ

CPV	ceny průmyslových výrobců	MZ	Ministerstvo zdravotnictví
CZ-NACE	klasifikace ekonomických činností místo stávajících OKEČ	NČZ	nové členské země
CZ-CPA	Statistická klasifikace produkce dle aktivit v Evropském hospodářském společenství	PGRLF	Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond
CZV	ceny zemědělských výrobců	PRV	Program rozvoje venkova ČR pro období 2007-2013
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka	SC	spotřebitelské ceny
ČNB	Česká národní banka	SVNN	Svaz výrobců nealkoholických nápojů
ČSPS	Český Svaz Pivovarů a Sladoven	SOTC	Společná organizace trhu s cukrem
ČSÚ	Český statistický úřad	SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ČŠS	Český škrobárenský svaz	SZP EU	Společná zemědělská politika EU
FEFAC	Evropské sdružení výrobců krmiv (European Feed Manufacturers Federation)	TD	tvrdá pšenice (Tritium durum)
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)	ÚSB	Ústřední bramborářský svaz
EK	Evropská komise	ÚPH	účetní přidaná hodnota
ES	Evropské společenství	VÚPS	Výzkumný ústav pivovarský a sladařský Praha
EU	Evropská unie	VV a S	vlastní výrobky a služby
ISO	International Standard Organisation - Mezinárodní organizace pro standardizaci	ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu	ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací (k 1. 7. 2008 došlo ke sloučení VÚZE a ÚZPI)
MSP	malé a střední podniky	ZO	zahraniční obchod
MZe	Ministerstvo zemědělství	ZP	Zpracovatelský průmysl (v systému CZ-NACE označen jako C)

VYSVĚTLIVKY POJMŮ	
tržby za prodej vlastních V a S (VV a S)	tržby za prodej vlastní hmotné a nehmotné produkce externím odběratelům
účetní přidaná hodnota (ÚPH)	rozdíl mezi výkony vč. obchodní marže a výkonovou spotřebou
počet zaměstnaných osob	zahrnuje aktivní podnikatele a zaměstnance (průměrný evidenční počet)
osobní náklady	zahrnují veškeré požitky zaměstnanců i osob pracujících na základě dohody o provedení práce nebo dohody o činnosti vč. nákladů na zákonné i ostatní sociální pojištění
výkonová spotřeba	zahrnuje spotřebu materiálu, energie a služby
produktivita práce z účetní přidané hodnoty	poměr účetní přidané hodnoty z výkonů a celkového počtu zaměstnaných osob - přepočteného
hrubý operační přebytek	účetní přidaná hodnota snížená o zaplacené osobní náklady
vývoz	cena vyvezeného zboží
dovoz	cena dovezeného zboží
obchodní saldo zahraničního obchodu	rozdíl mezi vývozem a dovozem

V číselné části tabulek jsou kromě významových hodnot použity i následující symboly:

- údaj se nevyskytuje;
- . údaj není k dispozici;
- i. d. údaj není možno uveřejnit z důvodu ochrany individuálních dat.

ÚVOD

„Panorama potravinářského průmyslu 2009“ je další hodnotící zprávou o vývoji uvedeného odvětví, které jsou pravidelně zpracovávány od roku 1998. Tato zpráva byla obdobně jako v minulých letech zpracována v Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), v útvaru Struktury a ekonomiky navazujících sektorů pod gescí Ministerstva zemědělství ČR - Odboru potravinářské výroby a legislativy.

V této zprávě je vývoj odvětví sledován u většiny charakteristik (s výjimkou např. u zahraničního obchodu) v časové řadě let 2005 až 2009 a jde o předběžné údaje Českého statistického úřadu (2005-2008). Rok 2009 je vlastním odhadem Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, projednaným s Ministerstvem zemědělství ČR. To, že jde o předběžné údaje vyplývá z toho, že ČSÚ přešel na mezinárodní systém ekonomických klasifikací a zavedl systém CZ-NACE a změnil i způsob zpracování dat, což vyžaduje i nezbytné časové období, mají-li být validní. Cílem však zůstalo zahrnout do údajové základny celou podnikatelskou bázi (populaci) potravinářských subjektů a tím zachytit co nejúplnější obraz o českém potravinářství. Pokud jde o jeho strukturu je zahrnuta Výroba potravinářských výrobků (CZ-NACE 10) a Výroba nápojů (CZ-NACE 11). U CZ-NACE 10 jsou zahrnuty rozhodující obory. Nejsou zahrnuty samostatně dva obory, a to Zpracování a konzervování ryb, koryšů a měkkýšů (CZ-NACE 10.2), které v ČR úzce navazuje na chov ryb a Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků (CZ-NACE 10.4). U těchto oborů nejsou splněny podmínky, stanovené Směrnicí předsedy ČSÚ, pro uvolnění statistických informací ke zveřejnění.

Zpráva obsahuje i problematiku zahraničního obchodu, avšak pouze za hodnocený rok dle údajů MPO k 21.4. 2010. Jednotlivé její části uzavírá shrnutí a další perspektiva hodnoceného odvětví, resp. oborů. Hodnocení stručně pojednává i o podporách do odvětví.

Zpráva je všestranně použitelná a může posloužit i pro poskytování informací jak odborné, tak širší veřejnosti.

Pro zájemce z řad odborné, ale i širší veřejnosti, bude zpráva k dispozici na MZe na internetu na adrese: <http://www.mze.cz>, resp. v ÚZEI na internetu na adrese: <http://www.uzei.cz>.

I. CZ-NACE 10 - VÝROBA POTRAVINÁŘSKÝCH VÝROBKŮ, CZ-NACE 11 - VÝROBA NÁPOJŮ

I.1 Charakteristika odvětví

Odvětví výroby potravin a nápojů v EU, jako největší zpracovatelský sektor, představuje s obratem 965 mld. EUR důležitý pilíř ekonomiky této unie a podílí se 2 % na HDP. Polovina obratu odvětví je produkována malými a středními podniky, které vytvářejí rozhodující část podnikatelské základny a zpracovávají převážnou část agrární produkce. Tento sektor má v EU pozitivní saldo obchodní bilance a zaměstnává 4,4 mil. osob.

V ČR se výroba potravin spolu s výrobou nápojů podílí na HDP 2,7 %. Obdobně jako v EU patří i v ČR sektor potravin k nosným odvětvím zpracovatelského průmyslu s velikostně členitou podnikatelskou strukturou. Význam potravinářství je dán však především tím, že zabezpečuje výživu obyvatelstva výrobou zdravotně nezávadných, kvalitních a v širokém sortimentu dostupných produktů, včetně regionálních specialit a biopotravin. Na výdaje státních kontrolních institucí (kontrola u výrobců a další výdaje) bylo v roce 2009 vynaloženo 170 mil. Kč.

Národní marketingová podpora prodeji potravinářských výrobků je zajišťována především prostřednictvím značky KLASA, kterou obhospodařuje SZIF. Jde o různé propagační kampaně a prezentace potravin. Seznam oceněných produktů a další dokumentace je poskytována SZPI a SVS, které u oceněných výrobků provádějí kontrolu dodržování podmínek pro udělování této národní značky.

Jedinečnost mnoha tuzemských potravin dokládají i další označení a ochranné známky. Výrobci nejlepších potravin se svými výrobky účastní řady soutěží a získávají ocenění. Nejlepší tuzemské biopotraviny jsou prezentovány na soutěži „Česká biopotravina roku“.

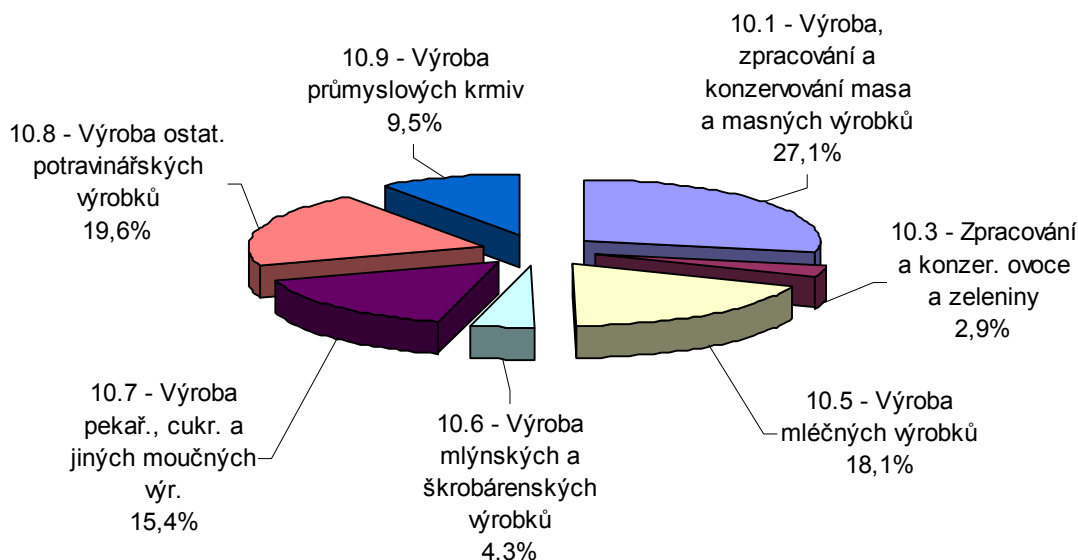
Výroba potravinářských výrobků a výroba nápojů podle nově uplatňovaného systému CZ-NACE, tj. z oborového hlediska je značně členitá, neboť zpracovává různé agrární komodity a uspokojuje celou škálu výživových a dalších potřeb u mnoha cílových skupin spotřebitelů.

Jde o následující výrobní obory - oddíly, resp. jejich skupiny podle systému CZ-NACE:

- **10 – Výroba potravinářských výrobků**
- 10.1 – Zpracování a konzervování masa a masných výrobků;
- 10.2 – Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů;
- 10.3 – Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny;
- 10.4 – Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků;
- 10.5 – Výroba mléčných výrobků;
- 10.6 – Výroba mlýnských a škrobářských výrobků;
- 10.7 – Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků;
- 10.8 – Výroba ostatních potravinářských výrobků;
- 10.9 – Výroba průmyslových krmiv.
- **11 – Výroba nápojů**

Podíly výše uvedených oborů, resp. jejich skupin, na celkových tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb hodnoceného odvětví v roce 2009 uvádí graf I.1. Z tohoto grafu je patrné, že z hlediska produkční výkonnosti jsou u CZ-NACE 10 rozhodující obory resp. jejich skupiny. Jsou to: Zpracování a konzervování masa a masných výrobků (10.1), Výroba ostatních potravinářských výrobků (10.8), Výroba mléčných výrobků (10.5) a Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků (10.7). Ostatní výroby vykazují nižší podíly, ale z hlediska pokrytí trhu potravin či dodávek pro navazující obory jsou též významné.

Samostatný oddíl 11 v novém třídění tvoří Výroba nápojů s podílem 22 % na celém potravinářském sektoru.

Graf I.1 - Podíly oborů CZ-NACE 10 na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2009

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

Pozn.: údaje v běžných cenách

I.2 Pozice odvětví v rámci zpracovatelského průmyslu

Pozice výroby potravinářských výrobků (CZ-NACE 10) byla podle předběžných údajů za rok 2009 v rámci zpracovatelského průmyslu obdobně jako v minulých letech významná. U tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. činil podíl této výroby na zpracovatelském sektoru 7,7 % a u výroby nápojů (CZ-NACE 11) to bylo 2,2 % a za celý potravinářský průmysl (CZ-NACE 10 + CZ-NACE 11) 9,9 %.

U ukazatele účetní přidaná hodnota činil podíl CZ-NACE 10 na zpracovatelském průmyslu v hodnoceném roce 7,3 %, za CZ-NACE 11 pak 3,1 % a za CZ-NACE 10 + CZ-NACE 11 celkem 10,4 %. Podíl CZ-NACE 10 na zpracovatelském průmyslu u zaměstnanosti činil v hodnoceném roce 9,0 %, CZ-NACE 11 pouze 1,5 % a za CZ-NACE 10 + CZ-NACE 11 celkem 10,5 %.

Na podporu rozvoje výroby potravinářských výrobků a nápojů byly určeny některé programy. K rozhodujícím patřily:

- podpory v rámci Programu rozvoje venkova – Opatření I.1.3; jde o opatření přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům. Podpora v roce 2009 činila 322 mil. Kč, z toho EU se podílela 241 mil. Kč a ČR 81 mil. Kč (předběžné údaje). V roce 2008 tato podpora dosáhla pouze 87 mil. Kč, z toho EU se podílela 65 mil. Kč a ČR 22 mil. Kč.
- národní podpory v rámci Dotačního programu I3 – Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu; jde o dotace do 40 % přijatelných nákladů na projekt, max. do 10 mil. Kč na každý jednotlivý projekt a subjekt. Dotace v roce 2009 činila 158 mil. Kč, v roce 2008 bylo poskytnuto 231 mil. Kč.
- ostatní výdaje MZe – Podpory úvěrů na investice v rámci dobíhajících programů Zpracovatel, Odbytová organizace, Hygiena; jde o subvence úroků z úvěrů na investice vyplácené PGRLF potravinářským podnikům, kdy příjemcem podpory je zpracovatel zemědělských produktů, jehož spotřeba domácích zemědělských výrobků přesahuje 70 % celkových nákladů na suroviny. Podpora v roce 2009 činila 11 mil. Kč (předběžný údaj), v roce 2008 dosáhla 16 mil. Kč.
- programy pro MSP poskytované prostřednictvím ČMZRB; jde o podpory cenového zvýhodnění záruk, zvýhodněné úvěry a příspěvky na úhradu úroků z bankovních úvěrů. Podpora v roce 2009 dosáhla 56 mil. Kč, zatímco v roce 2008 to bylo jen 40 mil. Kč.
- výdaje SZIF (Marketingový fond); jde o propagaci značky KLASA. Podpora v roce 2009 činila 208 mil. Kč, zatímco v roce 2008 to bylo 184 mil. Kč.

Objem poskytnutých podpor v roce 2009 ve výši 755 mil. Kč (předběžný údaj) je v porovnání s rokem 2008 v částce 558 mil. Kč o více jak třetinu vyšší (o 35,3 %). Meziroční zvýšení podpor je čerpáno zejména v rámci PRV a ze zdrojů EAFRD. V tomto trendu by bylo účelné pokračovat i nadále, protože je orientován na MSP. Obdobně to platí i o dalších podporách. Se zařazením do programů, však podnikatelské subjekty nemohou počítat, pokud předložené návrhy projektů nebudou naplňovat stanovené účely a schválená opatření.

1.3 Hlavní ekonomické ukazatele

1.3.1 Cenový vývoj

Cenový vývoj u potravinářských výrobků (CPA 10) v členění podle hlavních skupin výrobků (CPA 10.1 až CPA 10.9) a u výroby nápojů (CPA 11) v letech 2008 – 2009 uvádí tabulka 1.1. Z ní je patrný výrazný nárůst cen průmyslových výrobců potravinářských výrobků ještě v roce 2008 (průměr od počátku roku), zejména výrobců rostlinných a živočišných olejů a tuků a výrobců mlýnských a škrobářenských výrobků, i když poněkud nižší, než u výrobců nápojů.

Naopak index cen průmyslových výrobců potravinářských výrobků v roce 2009 výrazně klesl, a to u většiny výrobců potravinářských výrobků a nejvíce u těch, u nichž nastalo v předchozím roce výrazné zvýšení. Mírný nárůst indexu cen byl zaznamenán u výrobců nápojů v roce 2009, zatímco za rok 2008, jak ukazuje výše zmíněná tabulka bylo zvýšení vyšší.

Tabulka 1.1 - Index cen průmyslových výrobců v letech 2008 - 2009

Název	Kód	průměr od počátku roku	
		2008	2009
Konzerv.maso a masné výr.	CPA 10.1	101,9	98,6
Zprac., konz. ryby,m.plody	CPA 10.2	100,6	100,2
Uprav.a konz. ovoce a zel.	CPA 10.3	103,5	100,1
Rost.a živoč. oleje a tuky	CPA 10.4	124,8	84,5
Mléčné výrobky	CPA 10.5	104,4	89,1
Mlýnské a škrob.výrobky	CPA 10.6	120,9	79,5
Pekařské výrobky a těst.	CPA 10.7	112,6	94,7
Ostatní potraviny	CPA 10.8	99,2	100,7
Průmyslová krmiva	CPA 10.9	119,8	82,8
Potravinářské výrobky	CPA 10	107,6	93,0
Nápoje	CPA 11	105,6	101,1

Pramen: ČSÚ

Pozn.: stejné období předchozího roku = 100

1.3.2 Základní produkční charakteristiky

Počet podniků uvedený v tabulce 1.2 vytváří rámec a strukturu pro čerpání údajů pro základní produkční charakteristiky. Podnikatelská základna u CZ-NACE 10 klesla od roku 2005 do roku 2009 o 128 podnikatelských subjektů, u CZ-NACE 11 se pohybuje (s výjimkou roku 2006) nad hranicí tisíce subjektů. Největší počet firem zahrnuje výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků, zpracování a konzervování masa a masných výrobků a výroba ostatních potravinářských výrobků, kde jejich počet, ve skupině výrob vyššího stupně zpracování postupně roste. Tržby největších potravinářských firem dosahují zhruba od jedné do pěti miliard Kč.

V rámci CZ-NACE 10 tvoří podíl domácích podniků zhruba 98,0% a u CZ-NACE 11 je to poněkud méně, a to 97,5 %. Podíl zahraničních firem u ekonomických indikátorů je však výrazně vyšší v porovnání s nízkým podílem, pokud jde o počet firem. Platí to zejména pro CZ-NACE 11.

Tabulka 1.2 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10 a 11 v letech 2005 – 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	1 092	1 077	1 057	1 062	1 038
CZ-NACE 10.3	218	221	216	196	200
CZ-NACE 10.5	197	188	188	178	173
CZ-NACE 10.6	145	147	147	152	145
CZ-NACE 10.7	2 777	2 711	2 666	2 662	2 614
CZ-NACE 10.8	914	930	992	1 033	1 037
CZ-NACE 10.9	245	253	249	262	262
CZ-NACE 10	5 633	5 571	5 559	5 582	5 505
CZ-NACE 11	1 006	986	1 001	1 027	1 023

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

Základní produkční charakteristiky za CZ-NACE 10 a CZ-NACE 11 v časové řadě let 2005 až 2009 uvádí tabulky 1.3, 1.4 a 1.5. U tržeb za prodej V a V bylo v ekonomicky obtížném roce 2009 zaznamenáno meziroční snížení u obou výrobních (CZ-NACE 10 i CZ-NACE 11). V rámci CZ-NACE 10 se toto snížení nevyhnulo žádnému z oborů.

Naopak příznivý vývoj byl zaznamenán u účetní přidané hodnoty, a to u obou výrobních (CZ-NACE 10, tak i CZ-NACE 11). Při tlaku na snižování počtu zaměstnanců a zvyšování produktivity se projevuje trvalý pokles zaměstnanosti, a to u obou zmíněných výrobních i u oborů CZ-NACE 10. Od roku 2008 klesl počet zaměstnaných osob za CZ-NACE 10 pod sto tisíc.

Tabulka 1.3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	58 147 973	57 034 305	57 162 364	57 053 897	56 144 746
CZ-NACE 10.3	6 823 042	7 267 564	6 901 356	6 438 174	5 970 121
CZ-NACE 10.5	41 544 719	40 617 208	44 046 209	41 212 726	37 549 144
CZ-NACE 10.6	9 328 288	9 186 645	10 338 722	11 067 434	8 908 365
CZ-NACE 10.7	32 419 589	31 273 425	33 810 206	35 552 590	32 015 876
CZ-NACE 10.8	38 323 869	37 937 928	38 860 269	42 598 525	40 613 043
CZ-NACE 10.9	18 414 576	17 947 711	21 500 305	23 666 802	19 615 734
CZ-NACE 10	223 493 280	219 059 116	231 873 065	233 336 334	207 277 058
meziroční index	x	98,0	105,8	100,6	88,8
CZ-NACE 11	55 502 786	56 820 079	64 370 866	63 375 432	60 370 118
meziroční index	x	102,4	113,3	98,5	95,3

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

Tabulka 1.4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	9 168 929	8 914 411	9 537 606	8 508 309	10 016 538
CZ-NACE 10.3	1 617 456	1 793 029	1 689 831	1 630 249	1 666 689
CZ-NACE 10.5	4 682 567	4 461 712	5 899 776	5 063 694	6 088 023
CZ-NACE 10.6	1 830 389	1 818 377	1 975 504	2 230 742	2 375 573
CZ-NACE 10.7	12 048 107	11 650 135	12 224 287	13 038 622	12 858 067
CZ-NACE 10.8	9 720 271	10 130 176	11 430 649	11 978 865	12 112 064
CZ-NACE 10.9	4 104 333	3 954 717	4 526 861	4 856 731	4 627 790
CZ-NACE 10	45 639 248	45 018 093	49 428 704	48 877 251	51 226 552
meziroční index	x	98,6	109,8	98,9	104,8
CZ-NACE 11	19 509 818	20 260 494	21 217 748	21 294 002	22 049 370
meziroční index	x	103,8	104,7	100,4	103,5

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

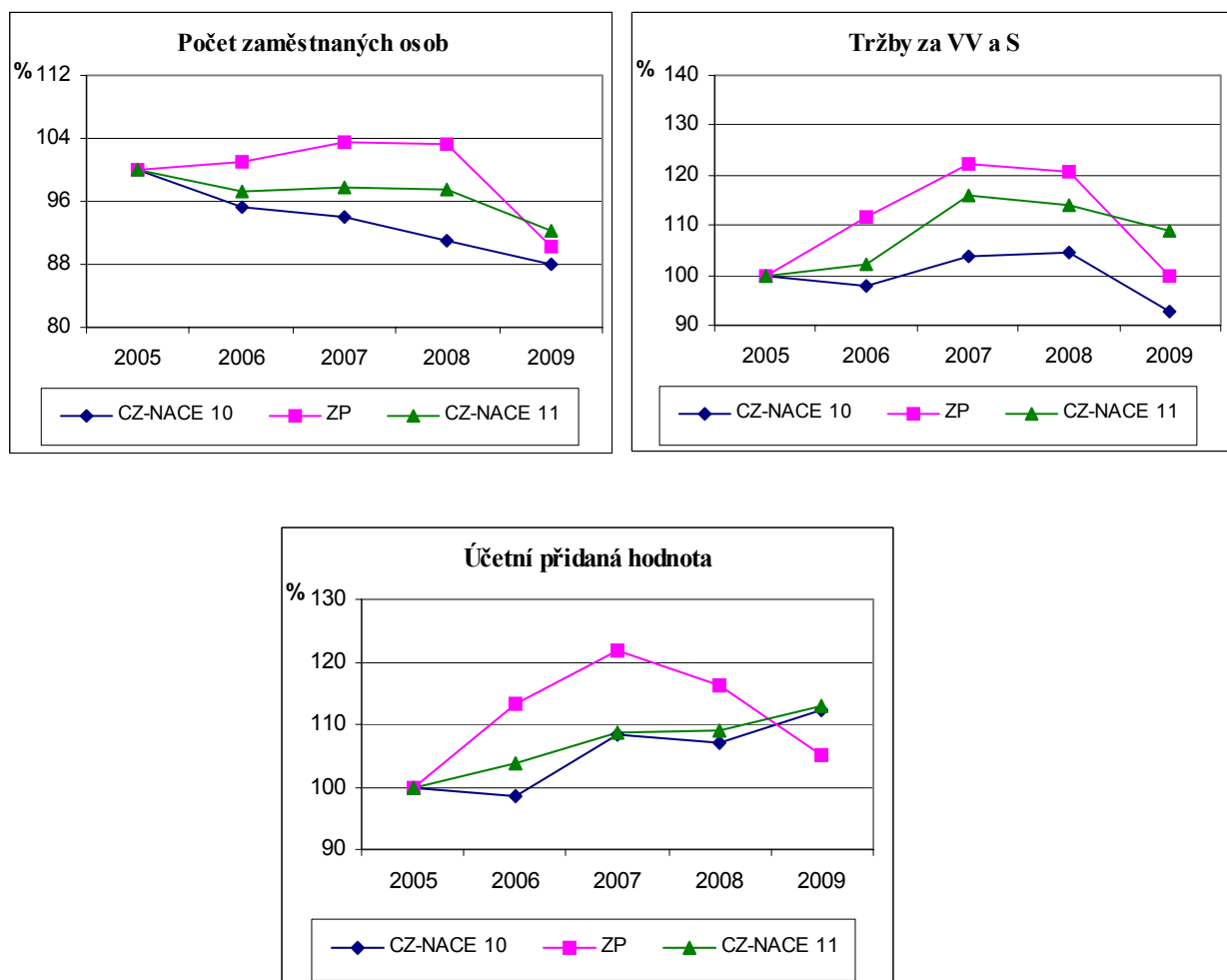
Tabulka 1.5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 – 2009

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	26 208	25 082	24 205	23 539	23 253
CZ-NACE 10.3	3 616	3 602	3 328	3 233	3 046
CZ-NACE 10.5	11 108	10 247	9 837	9 263	9 406
CZ-NACE 10.6	3 644	3 668	3 645	3 407	3 237
CZ-NACE 10.7	38 754	37 063	36 661	35 531	34 502
CZ-NACE 10.8	15 836	14 809	15 542	15 423	14 769
CZ-NACE 10.9	6 488	6 188	6 311	6 308	6 016
CZ-NACE 10	109 218	104 132	102 690	99 376	96 039
meziroční index	x	95,3	98,6	96,8	96,6
CZ-NACE 11	16 872	16 414	16 480	16 449	15 559
meziroční index	x	97,3	100,4	99,8	94,6

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

Vývoj produkčních charakteristik sledovaných výrob v porovnání se zpracovatelským průmyslem celkem ilustruje graf 1.2, který dokumentuje nižší útlum těchto výrob oproti zpracovatelskému průmyslu, kde se mírné zhoršení výkonnosti projevilo již v roce 2008.

Graf 1.2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2005 – 2009

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Objem osobních nákladů uvedený v tabulce 1.6 měl u obou hodnocených výroby v roce 2009 meziročně vzestupný trend, což souvisí s mzdovým vývojem. Rostoucí tendence u tohoto indikátoru se však vyskytuje po celé sledované období a týká se i uváděných oborů.

Tabulka 1.6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	5 894 278	5 952 784	6 268 122	6 384 909	6 764 165
CZ-NACE 10.3	838 425	907 534	913 256	957 522	926 836
CZ-NACE 10.5	2 952 367	2 907 196	3 118 834	3 161 603	3 331 364
CZ-NACE 10.6	1 027 764	1 092 228	1 168 679	1 220 290	1 290 587
CZ-NACE 10.7	8 039 160	7 984 630	8 557 056	9 010 502	9 618 161
CZ-NACE 10.8	4 824 931	4 539 581	5 108 377	6 057 474	6 386 361
CZ-NACE 10.9	2 018 858	2 053 169	2 234 117	2 498 455	2 776 185
CZ-NACE 10	26 897 400	26 637 609	28 555 675	30 427 518	32 002 970
meziroční index	x	99,0	107,2	106,6	105,2
CZ-NACE 11	6 307 332	6 501 522	7 020 072	7 339 441	7 558 278
meziroční index	x	103,1	108,0	104,5	103,0

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

1.3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Produktivita práce z přidané hodnoty uvedená v tabulce 1.7 u výroby potravinářských výrobků (NACE 10) i u výroby nápojů (NACE 11) při růstu přidané hodnoty a snižování počtu zaměstnanců v hodnocených letech rostla, což přispělo k udržení stávající míry konkurenceschopnosti hodnocených výroby.

Hrubý operační přebytek, který vypovídá o disponibilních zdrojích, uvedený v tab. 1.8 v roce 2009 meziročně u obou hodnocených výroby vzrostl, ale u jednotlivých oborů byl vývoj poměrně diferencovaný. Nejpriznivější situace nastala v roce 2007, tedy před obdobím ekonomických obtíží.

Tabulka 1.7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč/zam.)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	349,9	355,4	394,0	361,5	430,8
CZ-NACE 10.3	447,3	497,8	507,8	504,3	547,2
CZ-NACE 10.5	421,6	435,4	599,8	546,7	647,2
CZ-NACE 10.6	502,3	495,8	541,9	654,7	733,9
CZ-NACE 10.7	310,9	314,3	333,4	367,0	372,7
CZ-NACE 10.8	613,8	684,1	735,5	776,7	820,1
CZ-NACE 10.9	632,6	639,1	717,3	769,9	769,3
CZ-NACE 10	417,9	432,3	481,3	491,8	533,4
meziroční index	x	103,5	111,3	102,2	108,4
CZ-NACE 11	1 156,3	1 234,3	1 287,5	1 294,6	1 417,1
meziroční index	x	106,7	104,3	100,5	109,5

Pramen: ČSÚ - předběžná data; *vlastní dopočet MPO

Tabulka 1.8 - Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005 – 2009

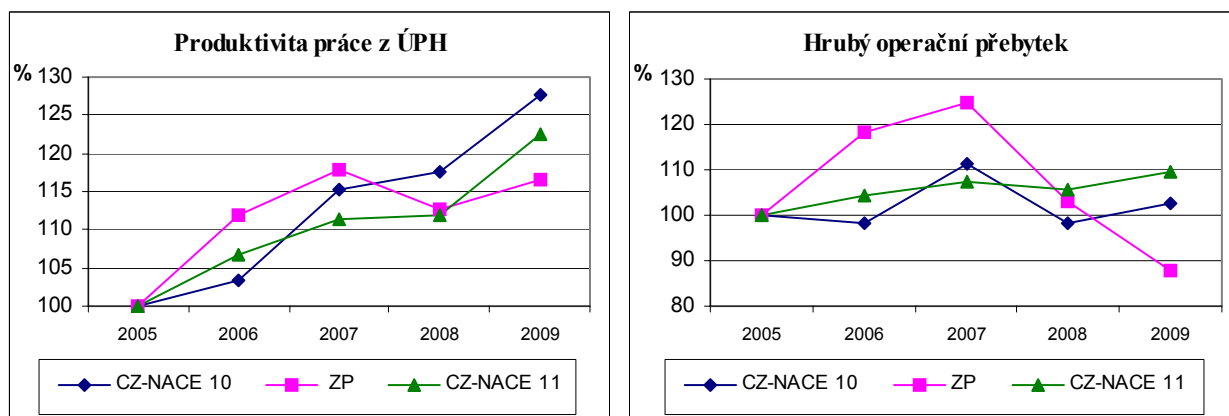
(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	3 274 651	2 961 627	3 269 484	2 123 400	3 252 373
CZ-NACE 10.3	779 030	885 495	776 576	672 727	739 853
CZ-NACE 10.5	1 730 200	1 554 516	2 780 942	1 902 091	2 756 659
CZ-NACE 10.6	802 625	726 149	806 825	1 010 452	1 084 986
CZ-NACE 10.7	4 008 947	3 665 505	3 667 231	4 028 120	3 239 905
CZ-NACE 10.8	4 895 340	5 590 595	6 322 272	5 921 391	5 725 704
CZ-NACE 10.9	2 085 475	1 901 548	2 292 744	2 358 276	1 851 605
CZ-NACE 10	18 741 849	18 380 484	20 873 029	18 449 733	19 223 583
meziroční index	x	98,1	113,6	88,4	104,2
CZ-NACE 11	13 202 486	13 758 972	14 197 676	13 954 560	14 491 092
meziroční index	x	104,2	103,2	98,3	103,8

Pramen: ČSÚ - předběžná data; *vlastní dopočet MPO

Porovnání hodnocených výrob podle ukazatelů konkurenceschopnosti se zpracovatelským průmyslem v letech 2005-2009 ukazuje graf 1.3, z kterého vyplývá trvalý růst u hodnocených výrob i zpracovatelského průmyslu celkem u produktivity práce z přidané hodnoty a zvláště v roce 2009, při určitém zakolísání v roce 2008. Hrubý operační přebytek u zpracovatelského průmyslu výrazně klesal již v roce 2008, zatímco u hodnocených výrob v roce 2009 již mírně rostl.

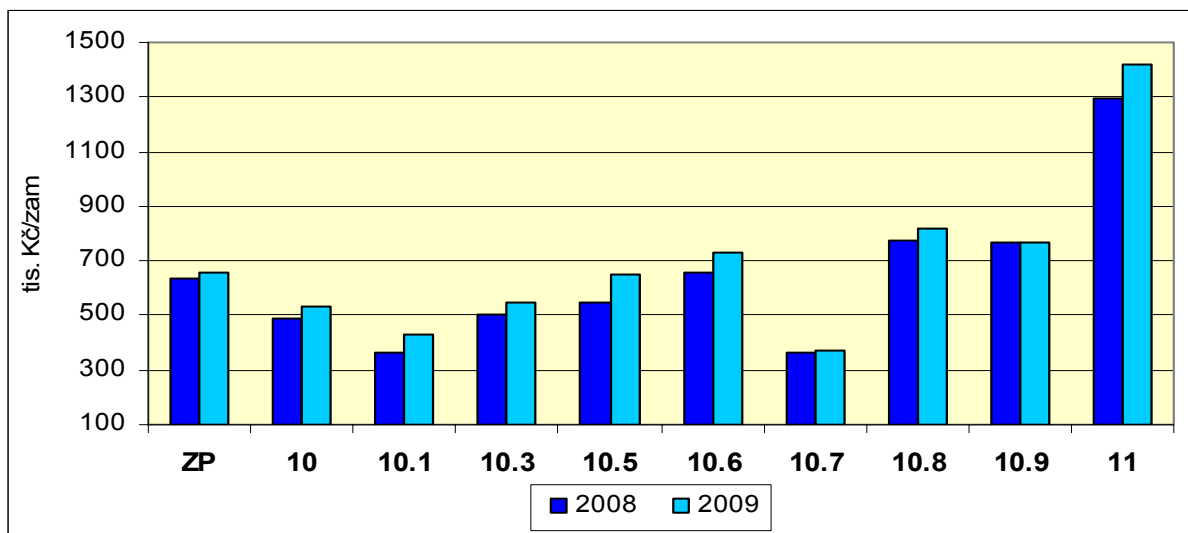
Úroveň produktivity práce z účetní přidané hodnoty v letech 2008-2009 u hodnocených výrob vč. oborové struktury a u zpracovatelského průmyslu ukazuje graf 1.4. Nejvyšší úroveň vykazuje výroba nápojů a nejnižší výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků, která je náročná na ruční práci a stále zaměstnává poměrně velký počet zaměstnanců.

Graf 1.3 – Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 – 2009

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

Pozn.: údaje v běžných cenách

Graf I.4 – Úroveň produktivity práce z účetní přidané hodnoty až do oborové struktury v letech 2008 /2009

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

Pozn.: údaje v běžných cenách

Poměrně úspěšně se vyvíjela výkonová spotřeba uvedená v tabulce I.9, která v ekonomicky složitém roce 2009 zaznamenala výrazné snížení jak u obou hodnocených výrob, tak i u uvedených oborů. Snižování výkonové spotřeby, pokud nesnižuje kvalitu potravin, přispívá prostřednictvím snižování nákladů a návazně cen k jejich konkurenceschopnosti.

I.3.4 Výkonová spotřeba

Tabulka I.9 – Výkonová spotřeba v b. c. letech 2005 – 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	52 190 951	50 766 022	51 057 823	52 096 795	48 743 144
CZ-NACE 10.3	5 545 895	5 742 181	5 523 244	5 107 513	4 679 953
CZ-NACE 10.5	38 040 265	37 060 371	39 488 156	37 508 394	31 773 665
CZ-NACE 10.6	7 713 678	7 710 238	9 045 345	9 485 778	7 164 829
CZ-NACE 10.7	22 459 135	21 952 387	24 352 136	25 235 146	21 783 896
CZ-NACE 10.8	32 032 105	29 480 869	31 810 825	35 688 008	33 076 855
CZ-NACE 10.9	16 282 679	15 957 984	19 594 835	21 967 262	17 145 380
CZ-NACE 10	192 040 552	185 947 926	200 431 611	203 983 470	171 708 258
meziroční index	x	96,8	107,8	101,8	84,2
CZ-NACE 11	37 618 466	38 652 015	45 955 799	45 299 356	41 039 529
meziroční index	x	102,7	118,9	98,6	90,6

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

I.4 Zahraniční obchod

Zahraniční obchod s potravinářskými výrobky, vč. souvisejících služeb a prací, který uvádí tabulka I.10 vykázal za rok 2009 výrazně vysoké záporné saldo ve výši zhruba -34 mld. Kč. Podílejí se na něm všechny skupiny výrobků s výjimkou mléčných výrobků a zmrzlin, kde se udrželo kladné saldo. Největší záporné obchodní saldo téměř -13 mld. Kč vykázala skupina zpracované a konzervované maso a výrobky z masa, a to především vlivem vysokého dovozu těchto výrobků, a to zejména vlivem dovozu vepřového masa k dalšímu zpracování, drůbeže a některých masných výrobků.

Vlivem již zmíněného vysokého dovozu zpracovaného a konzervovaného masa a výrobků z masa, ale i dalších potravinářských výrobků, zejména ze skupiny ostatních potravinářských výrobků (jako jsou kakao, cukrovinky, čaj, káva, koření a další výrobky s poměrně vysokou dovozní kg cenou) se celkový objem dovozu v roce 2009 dostal na nebývalou úroveň 91 mld. Kč. Vývoz potravinářských výrobků dosáhl v hodnoceném roce pouze výše 57 mld. Kč a nejvíce se na něm podílela skupina ostatních potravinářských výrobků (čokoláda a jiné výrobky) a mléčné výrobky (mléko a smetany, zahuštěné mléčné výrobky a sýry).

Skupina nápojů v roce 2009 obdobně jako v minulých letech vykázala kladné obchodní saldo zahraničního obchodu ve výši zhruba 3 mld. Kč s tím, že dovoz přesáhl 9 mld. Kč a vývoz dosáhl téměř 12 mld. Kč. Vývoz nápojů se realizoval zejména v tradičních komoditách, tj. pivu, značkových lihovinách a také sladu.

Pokud v roce 2009 hodnotíme v oblasti zahraničního obchodu celou skupinu potravinářských výrobků a nápojů, pak záporné saldo dosáhlo již zhruba -31 mld. Kč, vývoz objemu 69 mld. Kč a dovoz se dostal na dosud nezaznamenanou úroveň 100 mld. Kč. ČR se tak stává zemí s vysokou dovozní náročností v oblasti potravin, a to přesto, že má potřebné surovinové zázemí u většiny agrárních komodit i zpracovatelské kapacity. Ukazuje se však potřeba zvýšit konkurenceschopnost v dodavatelském řetězci a zabránit dovozu potravin, které neodpovídají standardům EU a dále nastavit stejné podmínky pro hospodářskou soutěž na jednotném trhu EU a posilovat marketingovou podporu.

1.4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Tabulka 1.10 – Zahraniční obchod s výrobky v b. c. v roce 2009

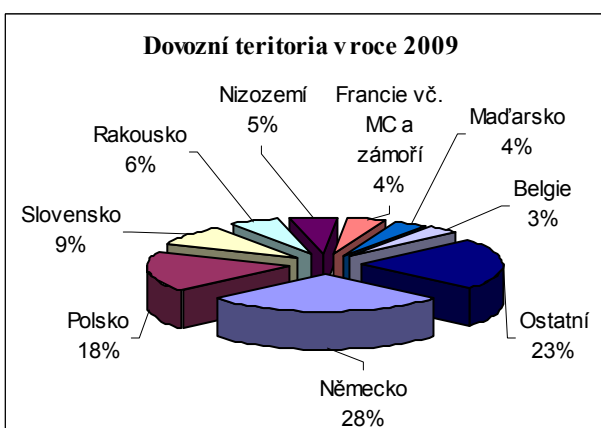
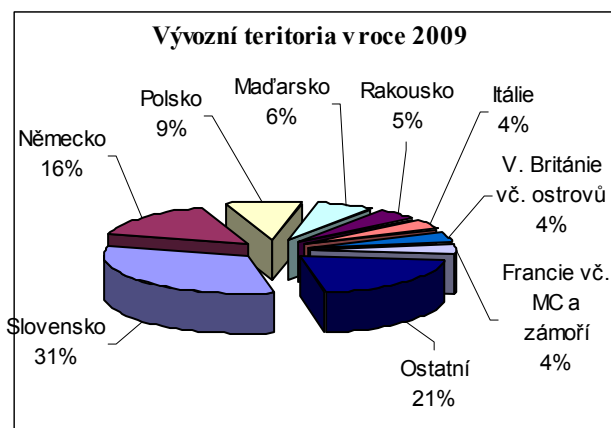
Kód	CPA 3 místa	Rok 2009			
		Dovoz v mil. Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Čistá hmotnost v kg
10.1	Zprac. a konzerv. maso a výrobky z masa	20 400,4	7 526,6	-12 873,8	455 422 209
10.2	Zprac. a konzerv. ryby, koryši a měkkýši	3 596,2	925,5	-2 670,7	75 655 852
10.3	Zpracované a konzerv. ovoce a zelenina	7 852,0	2 646,1	-5 205,9	346 179 732
10.4	Rostlinné a živočišné oleje a tuky	9 908,9	3 245,1	-6 663,8	793 674 588
10.5	Mléčné výrobky a zmrzlina	9 812,2	12 270,3	2 458,1	293 424 002
10.6	Mlýnské a škrobářské výrobky	4 307,1	2 102,0	-2 205,1	345 667 249
10.7	Pekařské, cukrářské a jiné moučné výr.	6 246,7	4 195,8	-2 050,9	137 290 027
10.8	Ostatní potravinářské výrobky	24 631,1	21 464,0	-3 167,1	521 909 001
10.9	Průmyslová krmiva	4 062,2	2 736,3	-1 325,9	202 167 828
10	Potrav. výrobky, vč. souvis. sl. a prací	90 816,8	57 111,7	-33 705,1	3 171 390 488
11	Nápoje, vč. subdodavatelských prací	9 405,0	11 920,1	2 515,1	608 178 855

Pramen: ČSÚ

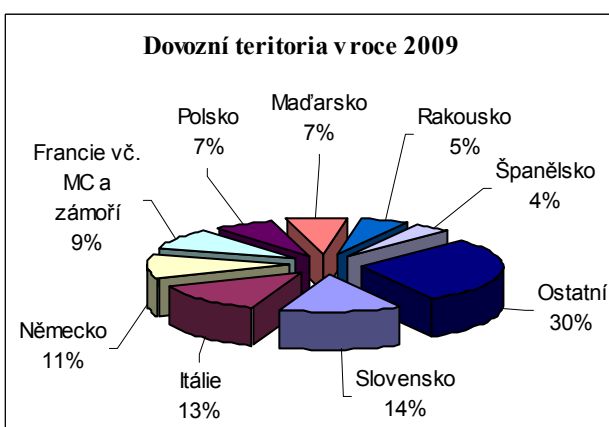
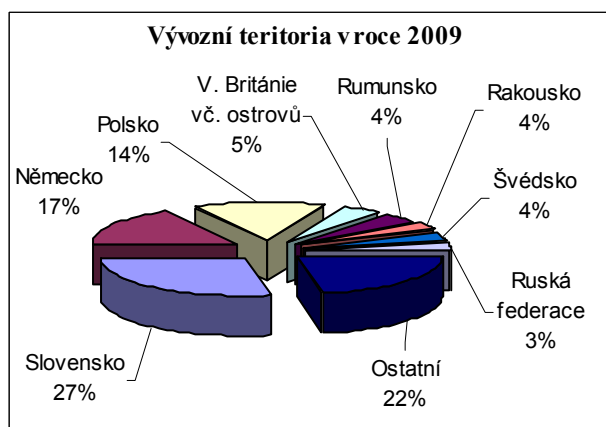
1.4.2 Teritoriální struktura zahraničního obchodu

Teritoriální struktura zahraničního obchodu potravinářskými výrobky (CPA 10) v roce 2009, ilustruje graf 1.5. Hlavním vývozním teritoriím v roce 2009, bylo pro tyto výrobky Slovensko s podílem 31 %. Druhé pořadí v hodnoceném roce zaujala Německo s dílem 16 %. Třetí pořadí zaujala další sousední země, a to Polsko, jehož podíl činil 9 %. U ostatních zemí je podíl na vývozu u CPA 10 nižší. U dovozních teritorií připadl u CPA 10 v roce 2009 největší podíl na Německo s 28 %. Druhé v pořadí je Polsko s podílem 18 %. a třetí v pořadí je Slovensko, s podílem 9 %.

Teritoriální strukturu zahraničního obchodu nápoji (CPA 11) v roce 2009 uvádí graf 1.6. Rozhodujícím vývozním teritoriím bylo Slovensko s podílem 27 %, dále Německo s podílem 17 % a Polsko s podílem 14 %. U dovozních teritorií připadl u CPA 11 v roce 2009 největší podíl na Slovensko s podílem 14 %, Itálii s podílem 13 % a Německo s podílem 11 %.

Graf I.5 – Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu v roce 2009 – CPA 10

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Graf I.6 – Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu v roce 2009 – CPA 11

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet

1.5 Shrnutí a perspektivy odvětví

Výroba potravinářských výrobků a výroba nápojů (CZ-NACE 10 + CZ NACE 11) patřily i v ekonomicky obtížném roce 2009 k významným odvětvím zpracovatelského průmyslu v ČR. Na oborové struktuře zpracovatelského průmyslu celkem se sledované odvětví svými produkčními ukazateli (tržby, přidaná hodnota, zaměstnanci) podílelo zhruba 10 %. Hodnocené odvětví, s poměrně rozsáhlou výrobkovou, oborovou a firemní základnou, má významný podíl na zaměstnanosti ve všech regionech ČR. Z hlediska mezinárodního srovnání v rámci EU 27 se však ukazuje potřeba dalšího růstu produktivity práce u sledovaných odvětví v ČR. Při trvalém poklesu zaměstnanosti by hlavním faktorem růstu produktivity se mělo stát zvyšování ekonomické výkonnosti ve výrobě potravin a ve výrobě nápojů. Přínosem z hlediska nabízeného domácího sortimentu jsou pozitivní trendy u biopotravin, které nacházejí surovinovou základnu v rozšiřujícím se ekologickém zemědělství. Realizován je i projekt marketingové podpory regionálních potravin. Jde též i o to, najít pro tyto potraviny nejvhodnější odbytové cesty, jako jsou farmářské trhy, tržní řetězce, pohostinství, motoresty apod., aby v co nejkratší době mohly být expedovány spotřebiteli a čerstvě konzumovány.

Hlavní marketingová podpora je směřována k udržení zájmu spotřebitelů o kvalitní potraviny. V tomto směru sehrává významnou úlohu značka KLASA. MSP, ale i velké firmy mohou, při splnění stanovených podmínek využít různé podpůrné programy, které jim přispívají k zajištění finančních zdrojů. Cílem přijatých programů je přidávání hodnoty agrárním produktům, modernizace zpracovacích kapacit a vyšší konkurenceschopnost produkce, výrobních oborů i obou odvětví – výroby potravinářských výrobků i výroby nápojů.

Konkurenceschopnost odvětví výroby potravinářských výrobků a výroby nápojů je potřeba i nadále posilovat. Nepříznivý stav dokumentuje rostoucí trend importu potravin do ČR. K zásadním změnám v obchodní výměně ve zbožové skupině potravin a nápojů s okolními zeměmi i tzv. třetími zeměmi v posledních letech nedocházelo, ale dílčí sortimentní a cenové změny se vyskytují. Celkové záporné saldo zahraničního obchodu za potraviny a nápoje se však v roce 2009 dostalo až na objem -31 mld. Kč.

K prioritám národní i evropské politiky v oblasti potravin i v roce 2009 patřila jak jejich bezpečnost (food safety), jejíž zajištění a kontrola je vymezena především potravinovou a veterinární legislativou, tak kvalita a dostupnost potravin.

Zvyšování kvality a přidané hodnoty produkce bude rozhodovat o perspektivě výroby potravinářských výrobků a výroby nápojů. Jednou z cest je uplatnění jedinečných produktů, které splňují podmínky ochrany v EU (CHOP, CHZO, ZTS) i výrobků, které nesou již dříve zmíněnou značku KLASA. V nastoupených trendech bude také žádoucí pokračovat i u biopotravin a regionálních potravin. Podpora této produkce vhodnými marketingovými nástroji by měla i nadále pokračovat, což se po překonání recese pozitivně promítne do oživení podnikatelského prostředí v celém odvětví.

II. VÝROBNÍ OBORY POTRAVINÁŘSKÉHO PRŮMYSLU

Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků CZ-NACE 10.1

I. Charakteristika oboru

Obor **CZ-NACE 10.1 - Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků** je v systému dále členěn takto:

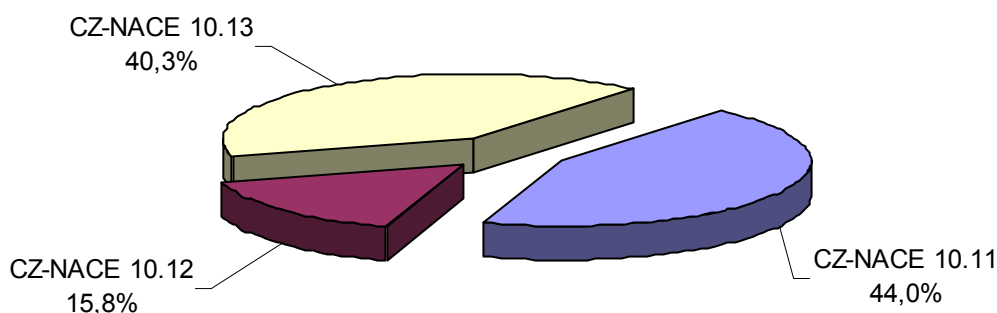
10.11 - Zpracování a konzervování masa, kromě drůbežího;

10.12 - Zpracování a konzervování drůbežího masa;

10.13 - Výroba masných výrobků a výrobků z drůbežího masa.

Obor se zabývá zpracováním a konzervováním masa velkých i drobných hospodářských zvířat a výrobou masných výrobků. Patří k nosným výrobním oborům potravinářského průmyslu. V grafu I je uveden odhad podílu jednotlivých výrobních oborů v rámci CZ-NACE 10.1 v roce 2009.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2009

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet (odhad) ÚZEI

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Obor výroby, zpracování a konzervování masa a masných výrobků se v roce 2009 podílel na odvětví CZ-NACE 10 tržbami za prodej VV a S v b. c. 27,1 % a stanul na první pozici. V rámci celého odvětví CZ-NACE 10+11 zaujal obor druhou pozici po CZ-NACE 11. Na účetní přidané hodnotě v rámci odvětví CZ-NACE 10 se tento obor v roce 2009 podílel 19,6 % a na počtu zaměstnanců 24,2 %.

V následujícím přehledu jsou pro informaci uvedeni někteří významní zpracovatelé masa a masných výrobků oboru NACE 10.1 v ČR:

AGROFERT HOLDING, a. s.

STEINHAUSER, s. r. o.

PROCHÁZKA, spol. s r. o.

MASNA PŘÍBRAM, s. r. o.

SCHNEIDER - MASOKOMBINÁT PLZEŇ, s. r. o.

KRAHULÍK - MASOZÁVOD KRAHULČÍ, a. s.

MASOKOMBINÁT JIČÍN, s. r. o.

VÁHALA a spol., s. r. o.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Hovězí maso

CZV jatečného skotu se v roce 2009 ve srovnání s rokem 2008 mírně zvýšila, a to z důvodu nižší nabídky jatečných býků a jatečných jalovic. Zatímco CZV jatečných krav tř. EUR se v důsledku převisu nabídky meziročně snížila o 1,4 %, CZV jatečných býků a jatečných jalovic naopak vzrostla o 3,1 % resp. 1,2 %. CPV výsekového hovězího masa kopírovala vývoj ceny zemědělských výrobců zejména u jatečných býků zaznamenala meziroční zvýšení o 1,1 %

Vepřové maso

V roce 2009 byla CZV jatečných prasat ovlivněna poklesem ceny vepřového masa na evropském trhu. Meziročně pokles cen jatečných prasat v ČR v roce 2009 dosáhl 2,3 %. U většiny sledovaných druhů vepřového výsekového masa došlo v roce 2009 ke snížení cen průmyslových výrobců v návaznosti na snižující se CZV jatečných prasat. Nejvýraznější pokles CPV byl zaznamenán u vepřových půlek se sádlem (o 3,9 %), zatímco růst ceny byl evidován u vepřového boku (o 3,2 %) a vepřových půlek bez sádla (o 4,0 %).

Drůbeží maso

Ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny kuchaných kuřat kopírovaly v roce 2009 vývoj CZV a dosahovaly nižší úrovně než v roce 2008.

Vývoj cenových indexů oboru CZ-NACE 10.1 – Zpracování a konzervování masa a masných výrobků v uplynulých letech 2008-2009 je zachycen v tabulce 1.

Tabulka 1 - Index cen průmyslových výrobců CZ-NACE 10.1 v letech 2008 - 2009

Název	Kód	průměr od počátku roku	
		2008	2009
Konzerv.maso a masné výr.	CPA 10.1	101,9	98,6

Pramen: ČSÚ

Pozn.: stejné období předchozího roku = 100

3.2 Základní produkční charakteristiky

V této kapitole je uvedena stručná charakteristika vstupů jednotlivých komodit do hodnoceného oboru v roce 2009 a vývoj ekonomických ukazatelů od roku 2005.

Na základě statistického šetření ČSÚ v tabulce 2 je uvedena výroba masa v ČR v letech 2005-2009.

Tabulka 2 - Výroba masa v ČR (t)

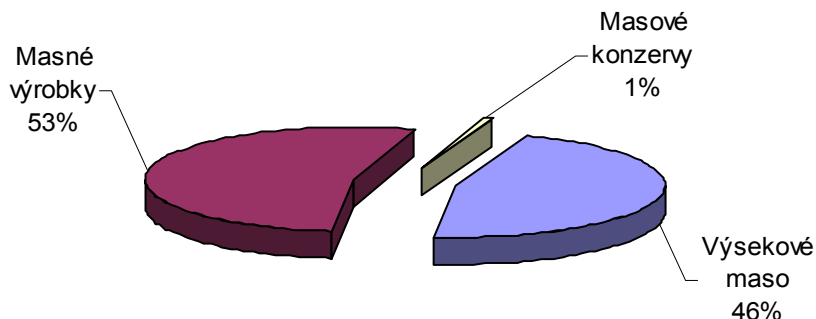
Výrobek	2005	2006	2007	2008	2009
Výroba masa v tunách jatečné hmotnosti	645 589	628 585	626 297	598 953	556 066
Index	100,0	97,4	99,6	95,6	92,8
z toho:					
Výroba hovězího a telecího masa	81 031	79 187	79 328	80 020	77 026
Index	100,0	97,7	100,2	100,9	96,3
Výroba vepřového masa	337 496	333 015	340 863	316 985	284 572
Index	100,0	98,7	102,4	93,0	89,8
Výroba drůbežího masa	226 762	216 111	205 826	201 693	194 252
Index	100,0	95,3	95,2	98,0	96,3

Pozn.: index (předchozí rok = 100)

Pramen: ČSÚ

V následujícím grafu 2 jsou znázorněny zhruba podíly jednotlivých výrobků z masa v celkové výrobě v masokombinátech ČR.

Graf 2 - Podíl výroby výsekového masa, masných výrobků a konzerv na celkové výrobě výrobků z masa v masokombinátech ČR v roce 2009

Pramen: TIS^{CR} SZIF, MZe

Hovězí maso

Celková výroba hovězího masa včetně telecího (tj. prodej zpracovatelům včetně exportu) se meziročně mírně snížila o 1,0 %. Masný průmysl v roce 2009 nakoupil 77,0 tis. t j. hm. jatečného skotu, což představovalo ve srovnání s rokem 2008 snížení o 3,7 %. Hlavním důvodem byl pokles nabídky jatečných zvířat.

Vepřové maso

Celková výroba vepřového masa (tj. prodej prasat zpracovatelům včetně exportu masa) v ČR, byl v roce 2009 výrazně ovlivněn negativním vývojem na domácím i zahraničním trhu, který nastal v roce 2007, kdy rostoucí náklady na krmiva negativně ovlivnily rentabilitu produkce, která od té doby výrazně klesala. Pokles produkce vepřového masa v ČR, obdobně jako v ostatních NČZ, byl opět v roce 2009 velmi výrazný. Domácí produkce vepřového masa se v roce 2009 proti roku 2008 snížila o 14,2 %. Masný průmysl v roce 2009 nakoupil 284,6 tis. t j. hm. jatečných prasat, což představovalo meziročně snížení o 10,3 %.

Drůbež

V ČR byl v roce 2009 trh s drůbežím masem charakterizován poklesem stavů drůbeže, snížením produkce drůbežího masa a růstem dovozů a vývozů. Celková produkce drůbežího masa se v roce 2009 meziročně snížila o 7,1 %. Tržní produkce jatečné drůbeže se snížila v roce 2009 v porovnání s rokem 2008 o 6,5 %. Samozásobení a drobný prodej se meziročně snížil a dosáhl podle odhadu 7,5 tis. t j. hm.

V tabulce 3 je uveden vývoj počtu podniků v tomto oboru od roku 2005. Pokles počtu podniků podle odhadu v roce 2009 byl v porovnání s rokem 2008 o 2,3 %. Redukce počtu podniků dokumentuje restrukturalizaci oboru.

Tabulka 3 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10 v letech 2005 - 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	1 092	1 077	1 057	1 062	1 038
meziroční index	x	98,6	98,1	100,5	97,7

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Mírně snižující se trend vývoje tržeb za prodej VV a S v jednotlivých letech je uveden v tabulce 4.

Tabulka 4 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	58 147 973	57 034 305	57 162 364	57 053 897	56 144 746
meziroční index	x	98,1	100,2	99,8	98,4

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

V roce 2009 došlo na základě odhadu ke zvýšení účetní přidané hodnoty v b. c. proti roku 2008 u CZ-NACE 10.1 o 17,7 % (tabulka 5). Obor se v rámci odvětví CZ-NACE 10 s podílem 27,1 % umístil na třetím místě po výrobě pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků CZ-NACE 10.7 (25,1 %) a ostatních potravinářských výrobků CZ-NACE 10.8 (23,6 %). V celé časové řadě od roku 2005-2009 byl však zaznamenán u hodnoceného ukazatele kolísavý trend. V porovnání s rokem 2005 došlo ke zvýšení účetní přidané hodnoty o 9,2 %.

Tabulka 5 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	9 168 929	8 914 411	9 537 606	8 508 309	10 016 538
meziroční index	x	97,2	107,0	89,2	117,7

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

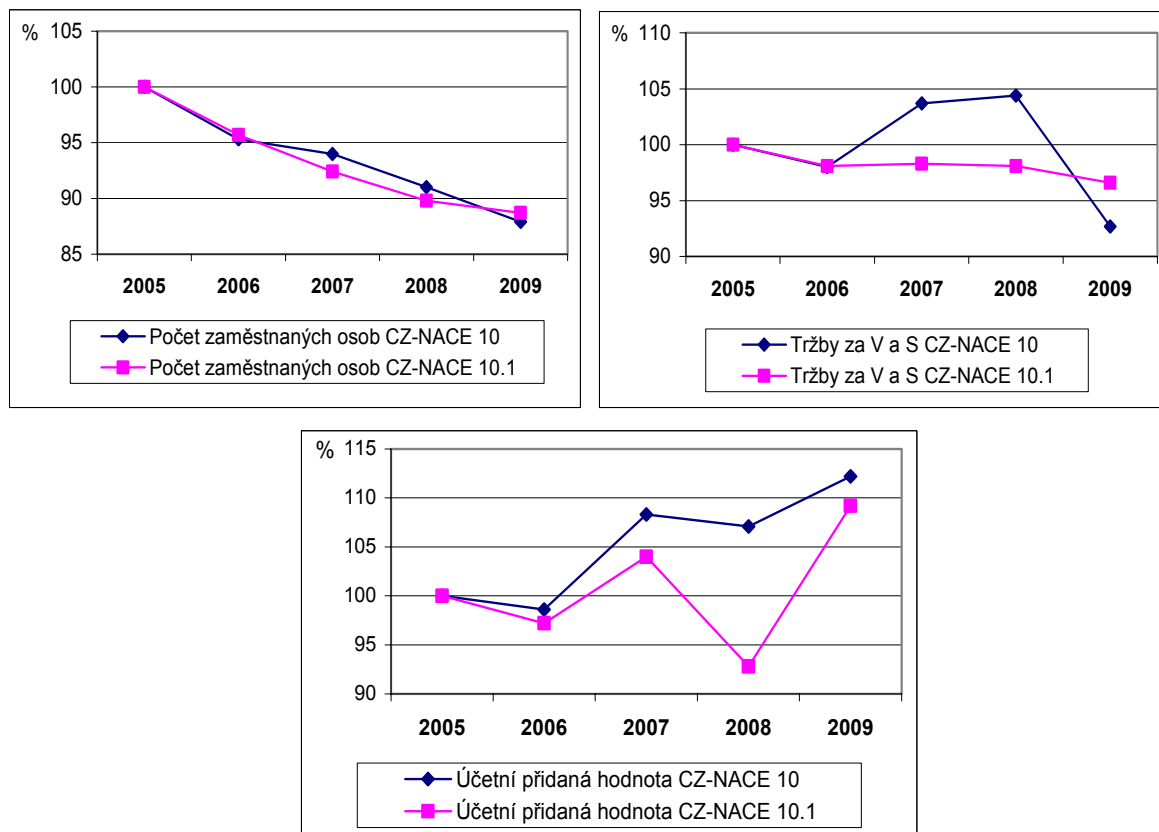
I při rostoucí konkurenci v rámci zemí EU, v tomto oboru podle údajů za poslední dva roky, došlo k relativní stabilizaci stavu pracovníků. V období let 2005-2009 však dosáhl tento obor pokles zaměstnanců o 11,3 %. Vývoj počtu zaměstnanců od roku 2005 do roku 2009 ukazuje tabulka 6.

Tabulka 6 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 - 2009

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	26 208	25 082	24 205	23 539	23 253
meziroční index	x	95,7	96,5	97,2	98,8

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik CZ-NACE 10.1 v b. c., včetně zaměstnanosti v letech 2005-2009 u oboru výroby masa a masných výrobků v porovnání s odvětvím CZ-NACE 10 ukazuje následující graf 2.

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2005 - 2009

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Růst osobních nákladů u CZ-NACE 10 pokračoval i v roce 2009 a byl největší nárůstem (tabulka 7). Od roku 2005 došlo k nárůstu osobních nákladů v roce 2009 o 14,8 %.

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	5 894 278	5 952 784	6 268 122	6 384 909	6 764 165
meziroční index	x	101,0	105,3	101,9	105,9

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

V roce 2009 podle odhadu pracovalo v hodnoceném oboru 23 253 zaměstnanců, což bylo jen o 1,2 % zaměstnanců méně než v roce 2008, ale tento počet představuje poměrně vysokou zaměstnanost proti ostatním oborům, mimo obor CZ-NACE 10.7. Produktivita práce z účetní přidané hodnoty na zaměstnance v b. c. v roce 2009 činila 430,8 tis. Kč s vysokým nárůstem proti roku 2008 o 19,2 % (tabulka 8). Za sektor CZ-NACE 10 celkem dosáhl tento ukazatel výše 533,4 tis. Kč na zaměstnance, takže obor v tomto ukazateli zaostává, a to zejména z důvodů zmíněné poměrně vysoké zaměstnanosti. Nárůst produktivity práce z účetní přidané hodnoty od roku 2005 se zvýšil na základě odhadu v roce 2009 o 23,1 %.

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč/zaměstnanec)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	349,9	355,4	394,0	361,5	430,8
meziroční index	x	101,6	110,9	91,7	119,2

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

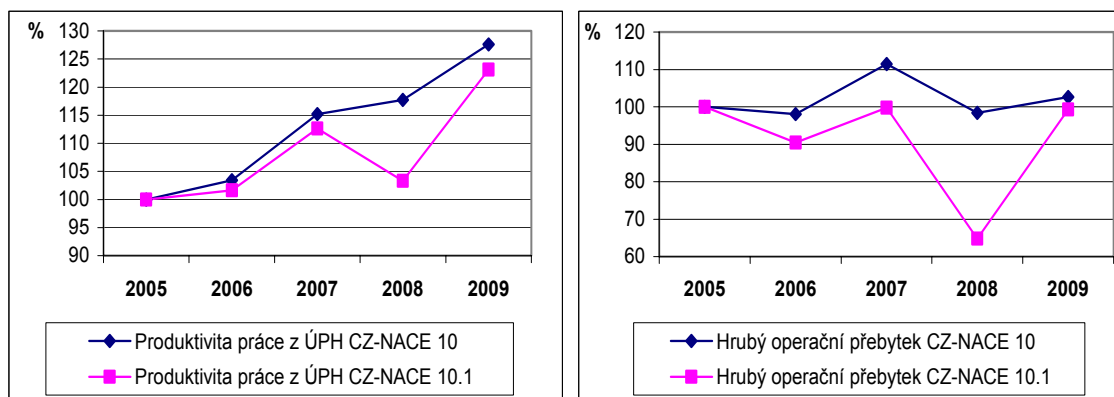
O tvorbě disponibilních zdrojů hodnoceného oboru vypovídá hrubý operační přebytek (tabulka 9). Vývoj hrubého operačního přebytku u hodnoceného oboru vykazuje však variabilitu v disponibilitě v hodnocených v letech.

Tabulka 9 – Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	3 274 651	2 961 627	3 269 484	2 123 400	3 252 373
meziroční index	x	90,4	110,4	64,9	153,2

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

V grafu 3 je porovnání vývoje produktivity práce z účetní přidané hodnoty a hrubého operačního přebytku oboru výroby, zpracování a konzervace masa a masných výrobků s odvětvím CZ-NACE 10 v b. c. v letech 2005-2009. Odchylný vývoj u oboru CZ-NACE 10.1 nastal v roce 2008, kdy byl zaznamenán výrazný pokles. Příčinou tohoto poklesu byla světové finanční krize v roce 2008 a následné oslabení zahraniční i domácí poptávky, která se začala projevovat od konce 3. čtvrtletí roku 2008 a na počátku roku 2009 se značně prohloubila.

Graf 3 – Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005-2009

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

3.4 Výkonová spotřeba

Na výsledku výkonové spotřeby oboru v roce 2009 se podílel především pokles vstupů agrárních komodit, jak bylo uvedeno v předešlém hodnocení cenového vývoje. Na základě odhadu došlo k poklesu výkonové spotřeby oproti roku 2008 o 6,4 %. Přitom rok 2008 představoval úroveň roku 2005 v tomto ukazateli (tabulka 10).

Tabulka 10 – Výkonová spotřeba v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.1	52 190 951	50 766 022	51 057 823	52 096 795	48 743 144
meziroční index	x	97,3	100,6	102,0	93,6

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

Hovězí maso

Dovoz hovězího masa do ČR v roce 2009 meziročně vzrostl o 25,6 %. Nejvýznamnějšími importéry bylo Polsko, Německo a Rakousko s podílem na celkovém dovozu 75 %. Stále významněji se začíná na našem trhu prosazovat hovězí maso z Irska, které se v roce 2009 stalo jeho naším čtvrtým největším dodavatelem, s podílem na celkovém dovozu 10,6 %. Vývoz hovězího masa v roce 2009 meziročně naopak klesl o 11,3 %. Hlavními exportními destinacemi bylo Slovensko a Rakousko s podílem na celkovém dovozu 35,2 % resp. 22,2 % (tabulka 11).

Vepřové maso

Množství dovezeného vepřového masa do ČR zčásti i výrobního se již několik let pravidelně meziročně zvyšuje. V roce 2009 ve srovnání s rokem 2008 tento objem vzrostl o 18,8 %. Nejvýznamnějšími importními destinacemi byly země EU, především Německo, Rakousko, Španělsko a Polsko. Vývoz vepřového masa v roce 2009 stagnoval na úrovni předchozího roku a dosáhl 36,1 tis. t. Export vepřového masa směřoval z 95 % na Slovensko a do Německa. Mimo zemí EU směřoval vývoz především do Ruska (0,7 tis. t) tabulka 12.

Drůbež

V roce 2009 došlo k růstu celkového dovozu živé drůbeže a drůbežího masa. V porovnání s rokem 2008 dovoz drůbežího masa včetně živé drůbeže celkově vzrostl o 27,4 %. Z toho import drůbežího masa se meziročně zvýšil o 24,0 %. Hlavním dovozcem drůbežího masa do ČR zůstalo i v roce 2009 Polsko, Brazílie, třetím významným dovozcem se stalo Slovensko a čtvrtá byla Francie (tabulka 13). Sortiment dováženého masa se výrazně nezměnil. Bylo převážně dováženo zmrazené/chlazené dělené kuřecí maso, dále pak nedělené čerstvé/chlazené kuřecí maso, zmrazené nedělené maso vodní drůbeže a dělené krůtí maso čerstvé/chlazené.

Vývoj zahraničního obchodu v b. c. s výrobky CZ-NACE 10.1 uvádí tabulka 10. Bilance zahraničního obchodu CZ-NACE 10.1 v roce 2009 byla pasivní (tabulka 10) a výše tohoto záporného salda nadále strmě narůstá.

Tabulka 10 – Zahraniční obchod s výrobky v b.c. v roce 2009

CPA 3 místa	Dovoz v mil. Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Čistá hmotnost v kg
10.1 - Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa	20 400,4	7 526,6	-12 873,8	455 422 209

Pramen: ČSÚ

V tabulkách 11 až 13 je uveden dovoz a vývoz hovězího, vepřového a drůbežího masa do, z hlediska zahraničního obchodu nejvýznamnějších zemí v letech 2005-2009.

Tabulka 11 – Dovoz a vývoz hovězího masa – nejvýznamnější země

Dovoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2005	Polsko	6 749	Rakousko	3 253	Slovensko	2 499	Německo	1 943
2006	Polsko	5 363	Rakousko	3 286	Německo	1 491	Slovensko	1 430
2007	Polsko	3 555	Německo	3 514	Rakousko	2 994	Irsko	1 380
2008	Polsko	4 555	Německo	3 350	Rakousko	2 094	Slovensko	1 233
2009	Polsko	8 166	Německo	3 860	Rakousko	2 141	Irsko	2 000
Vývoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2005	Polsko	770	Dánsko	606	Slovensko	407	Německo	116
2006	Slovensko	1 041	Rakousko	704	Dánsko	489	Německo	307
2007	Slovensko	702	Rakousko	966	Polsko	503	Německo	368
2008	Slovensko	2 124	Rakousko	2 082	Polsko	861	Německo	682
2009	Slovensko	1 712	Rakousko	1 153	Nizozemsko	732	Polsko	605

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Tabulka 12 – Dovoz a vývoz vepřového masa – nejvýznamnější země

Dovoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2005	Německo	50 944	Rakousko	15 599	Polsko	14 959	Nizozemsko	7 022
2006	Německo	43 561	Polsko	26 967	Rakousko	13 808	Nizozemsko	10 515
2007	Německo	55 777	Rakousko	21 269	Polsko	20 017	Nizozemsko	9 008
2008	Německo	70 789	Rakousko	21 599	Polsko	11 861	Španělsko	11 609
2009	Německo	84 716	Rakousko	19 339	Španělsko	16 124	Polsko	15 153
Vývoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2005	Slovensko	16 710	Rakousko	1 031	Rumunsko	707	Německo	677
2006	Slovensko	16 023	Německo	2 333	Rakousko	833	Rumunsko	801
2007	Slovensko	23 702	Německo	1 792	Polsko	913	Rumunsko	675
2008	Slovensko	30 580	Německo	1 984	Polsko	1 130	Rusko	871
2009	Slovensko	32 371	Německo	1 730	Polsko	819	Rumunsko	746

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Tabulka 13 – Dovoz a vývoz drůbežího masa – nejvýznamnější země

Dovoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2005	Polsko	11 038	Brazílie	10 992	Slovensko	6 549	Nizozemsko	6 357
2006	Polsko	14 865	Brazílie	7 086	Německo	6 936	Slovensko	6 062
2007	Polsko	15 479	Brazílie	9 518	Německo	6 766	Slovensko	5 762
2008	Polsko	25 804	Brazílie	12 121	Německo	7 258	Slovensko	5 214
2009	Polsko	33 453	Brazílie	12 072	Slovensko	8 208	Francie	7 106
Vývoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2005	Slovensko	14 263	Německo	5 869	Nizozemsko	2 403	Maďarsko	2 346
2006	Slovensko	14 301	Německo	4 225	Nizozemsko	1 180	Rakousko	1 058
2007	Slovensko	10 112	Německo	4 258	Nizozemsko	2 040	Maďarsko	1 918
2008	Slovensko	12 152	Německo	3 387	Maďarsko	3 024	Rakousko	1 552
2009	Slovensko	11 405	Německo	4 854	Maďarsko	3 484	Nizozemsko	1 614

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

5. Shrnutí a perspektivy oboru

Hovězí maso

Výroba hovězího masa včetně telecího v EU-27 podle předběžných údajů Eurostatu v roce 2009 mírně klesla o 1,5 %. Hlavní podíl na omezení produkce v roce 2009 měly především státy EU 15, kde došlo k jejímu meziročnímu snížení o 2,3 %. Důvodem je snížení spotřeby hovězího masa včetně telecího v EU 27 podle odhadu oproti roku 2008 ve prospěch růstu spotřeby vepřového a drůbežího masa. Stupeň soběstačnosti v hovězím masu se v EU 27 v roce 2009 opět meziročně snížil na odhadovaných 96,0 %, zatímco v roce 2008 byl 98,0 %. Pokud se týká soběstačnosti v produkci hovězího masa v ČR je trvale vysoká a také v roce 2009 přesáhla 120 %.

Vepřové maso

V EU 27 byl vývoj na trhu vepřového masa v roce 2009 charakterizován meziročním poklesem produkce a spotřeby vepřového masa, omezením dovozu a vývozu a nižšími cenami jatečných prasat. Hlavní příčinou byl především silný kurz eura vůči dolaru, který exportéry EU na světovém trhu cenově znevýhodňoval před největším konkurentem USA a levnějším masem z Brazílie. Tento vývoj se promítl negativně i na vnitřním trhu ČR.

Spotřeba vepřového masa na obyvatele v ČR v roce 2009, podle odhadu ÚZEI, dosáhla 41,0 kg/rok, což představovalo její mírné meziroční snížení.

Drůbež

Světový obchod s drůbežím masem zaznamenal v roce 2009 snížení vývozu i dovozu předběžně o 4 %. Snížení objemu dovozu kuřecího masa výrazně ovlivnila nízká poptávka u největšího dovozce, tj. na ruském trhu. Pokles objemu vývozu kuřecího masa postihl také oba největší exportéry, tedy Brazílii i USA. Světová spotřeba drůbežího masa v roce 2009 dosáhla podle předběžného odhadu hodnoty 76,1 mil. t a meziročně se zvýšila pouze o 0,4 %.

Produkce drůbežího masa v zemích EU, podle odhadu EK vzrostla v roce 2009 v porovnání s rokem 2008 pouze o 0,7 % a činila 11,7 mil. t. Spotřeba drůbežího masa v zemích EU meziročně vzrostla méně než spotřeba celosvětová, pouze o 0,2 %, a dosáhla hodnoty 11,6 mil. t.

Trh s drůbežím masem ČR v roce 2009 byl charakterizován poklesem stavů drůbeže, snížením produkce drůbežího masa a růstem dovozu i vývozu. Spotřeba drůbežího masa na obyvatele podle odhadu ÚZEI mírně poklesla o 1,2 % na 24,7 kg/obyv./rok.

Vývoj spotřeby jednotlivých druhů masa (kg/obyv./rok) v ČR v letech 2007-2009 je uveden v tabulce 14.

Tabulka 14 - Vývoj spotřeby masa v ČR (kg/obyv./rok)

Potravinová skupina	MJ	2007	2008	2009*	Index 2009/08
Maso celkem v hodnotě na kosti	kg	81,5	80,4	79,2	98,5
Vepřové maso	kg	42,0	41,3	41,0	99,3
Hovězí maso	kg	10,8	10,1	9,4	93,1
Telecí maso	kg	0,1	0,1	0,1	100,0
Drůbež	kg	24,9	25,0	24,7	98,8
Ostatní	kg	3,4	3,9	4,0	102,6

Pozn.: * odhad ÚZEI - na základě statistických údajů o tržní produkci, ostatním prodeji, salda zahraničního obchodu.

Pramen: ČSÚ

Na změně spotřebitelské poptávky, a tím i poklesu zpracování masa mělo významný vliv i chování domácností. Spotřební chování domácností v roce 2009 bylo umírněné, což se projevovalo slabší poptávkou. Nasvědčovaly tomu zejména údaje o klesajících tržbách v maloobchodě.

Z výsledků vývoje tohoto oboru NACE 10.1 v roce 2009 vyplývá, že v následujících letech bude nutné soustředit pozornost na intenzivnější propagaci značky kvalitních potravin s cílem zvyšování kvality, ale i spotřeby červeného masa a výrobků z něj, ale i drůbežího masa na tuzemském trhu, s cílenou podporou zpracovatelů formou marketingových programů na propagaci kvalitních masných produktů a jejich inovace na národní úrovni.

Zpracování a konzervování ovoce, zeleniny CZ-NACE 10.3

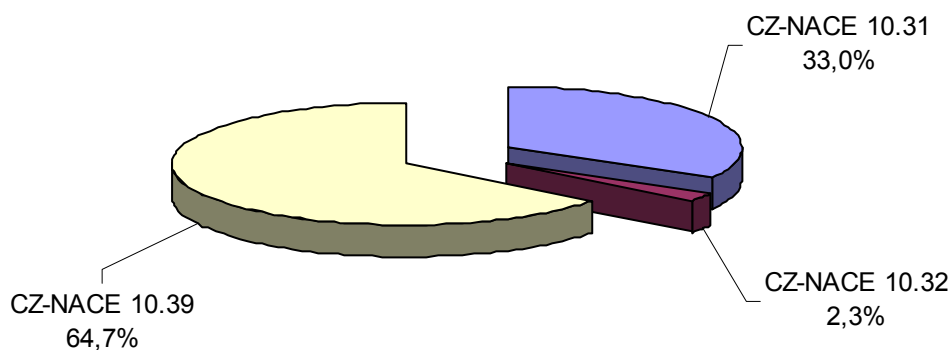
I. Charakteristika oboru

V systému CZ-NACE obor **10.3 – Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny** zahrnuje následující výrobní skupiny:

- 10.31** – zpracování a konzervování brambor,
- 10.32** – výroba ovocných a zeleninových šťáv,
- 10.39** – ostatní zpracování a konzervování ovoce a zeleniny.

Podíly objemu tržeb jednotlivých výrobních skupin CZ-NACE 10.3 ukazuje graf I.

Graf I - Podíly oborů na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2009

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet (odhad) ÚZEI

Zpracování a konzervování brambor

Produkce brambor konzumních v ČR v roce 2009/10 se podílela na produkci zemí EU méně jak 2 %. V ČR v hospodářském roce 2009/10 klesly meziročně produkční plochy brambor celkem (se zápočtem ploch domácností) o 2,9 %. Pěstování brambor celkem, s výjimkou brambor určených na výrobu škrobu, není v EU 27 nijak regulováno. Produkce brambor upravených nebo konzervovaných, nezmrazených včetně bramborových lupínků v hodnotovém vyjádření v roce 2009 meziročně výrazně klesla.

Zpracováním konzumních brambor se zabývají např. tyto podniky:

BESKYD FRYČOVICE, a. s.

INTERSNACK, a. s.

GOLDEN SNACK s. r. o.

LWM INTERNATIONAL CZ, s. r. o.

Další podniky s převažující činností v zemědělství se zaměřují též na loupání brambor a úpravu loupáných brambor vařením a dalším zpracováním.

Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny

Rozsah pěstební plochy zeleniny byl v roce 2009 historicky nejmenší a činil pouhých 13,8 tis. ha. Meziročně se zelinářská plocha snížila o dalších 10 %. Snižování plochy souvisí především s úbytkem zpracovatelských kapacit, v důsledku nákupu čerstvé zeleniny spotřebiteli, což nepříznivě ovlivňuje zejména odbyt průmyslových druhů zeleniny (hrášek, kapusta, špenát, květák). V rozsahu pěstování jednotlivých druhů zeleniny došlo u všech sledovaných druhů, s výjimkou rajčat, k poklesu výměry. Produkce a spotřeba konzervované zeleniny a ovoce se v ČR v důsledku nízké poptávky snížila v porovnání s obdobím před rokem 1989. Příčinou je, jak již bylo zmíněno, nejen celoroční nabídka čerstvé zeleniny

na trhu, ale také levné produkty z Polska, Německa a Číny, dovážené většinou obchodními řetězci. Meziročně se však v roce 2009 výrazně zvýšila výroba zpracované zeleniny a zeleninových směsí. Nárůst byl zaznamenán i u džemů, želé, marmelád a ořechů (kromě arašídů) zpracovaných nebo konzervovaných. Zpracováním a konzervováním ovoce a zeleniny se zabývají např. tyto podniky:

PT SERVIS konzervárna, s. r. o.

HAMÉ, a. s.

ALIBONA, a. s. LITOVEL

NOVA, a. s.

SELIKO OPAVA, a. s.

KAND, s. r. o.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Pozice oboru zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor se v roce 2009 významně nezměnila. Podíl CZ-NACE 10.3 na tržbách za prodej VV a S v b. c. v rámci celého CZ-NACE 10 představoval v hodnoceném roce 2,9 %, v porovnání s CZ-NACE 10+CZ-NACE 11 pak 2,3 %. Počet zaměstnaných osob v tomto oboru vykazuje trvalý pokles (meziroční index 2009/2008 byl 94,2) a představoval podíl 3,2 % z celkového počtu zaměstnaných osob v rámci potravinářského sektoru CZ-NACE 10. Účetní přidaná hodnota v roce 2009 ve srovnání s rokem 2008 vzrostla o 2,2 % a podíl tohoto oboru na účetní přidané hodnotě v souhrnu odvětví CZ-NACE 10+CZ-NACE 11 byl v roce 2009 2,3 %. Lze konstatovat, že podíly tohoto oboru na ekonomických ukazatelích potravinářského sektoru jsou poměrně stálé a vykazuje v období 2005–2009 poměrně malé výkyvy.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

V roce 2009 byly ceny zemědělských výrobců ovoce opět výrazně meziročně nižší, a to o 24 %, což je ještě o 2 % více než v roce předchozím. Ceny zemědělských výrobců zeleniny (CZV) se v roce 2009 meziročně snížily o dalších 8 %. Došlo k poklesu ceny téměř u všech sledovaných druhů zeleniny. Vývoj cenových indexů u výrobků z ovoce, zeleniny a brambor oboru CZ-NACE 10.3 je zachycen v tabulce 1 a vykazuje velmi nepatrný nárůst v roce 2009. Projevuje se velká závislost tohoto oboru na ceně vstupních surovin, odbytu výrobků a dovozních cen.

Tabulka 1 - Index cen průmyslových výrobců CZ-NACE 10.3 v letech 2008 - 2009

Název	Kód	průměr od počátku roku	
		2008	2009
Úprava a konzervování ovoce a zeleniny	CPA 10.3	103,5	100,1

Pramen: ČSÚ

Pozn.: stejné období předchozího roku = 100

3.2 Základní produkční charakteristiky

V tabulce 2 je uveden vývoj počtu podniků od roku 2005 v rámci CZ-NACE 10.3. Klesající spotřebitelská poptávka a zvyšující se dovozy výrobků ovlivnily vývoj tržeb za prodej VV a S v období 2005–2009. V porovnání s rokem 2008 poklesly tyto tržby v roce 2009 o 7,3 % (tabulka 3).

Tabulka 2 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10.3 v letech 2005 - 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.3	218	221	216	196	200
meziroční index	x	101,4	97,7	90,7	102,0

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.3	6 823 042	7 267 564	6 901 356	6 438 174	5 970 121
meziroční index	x	106,5	95,0	93,3	92,7

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Po poklesech v letech 2007-2008 došlo ve srovnání s rokem 2008 k mírnému nárůstu objemu účetní přidané hodnoty v roce 2009 o 2,2 % (tabulka 4).

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.3	1 617 456	1 793 029	1 689 831	1 630 249	1 666 689
meziroční index	x	110,9	94,2	96,5	102,2

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

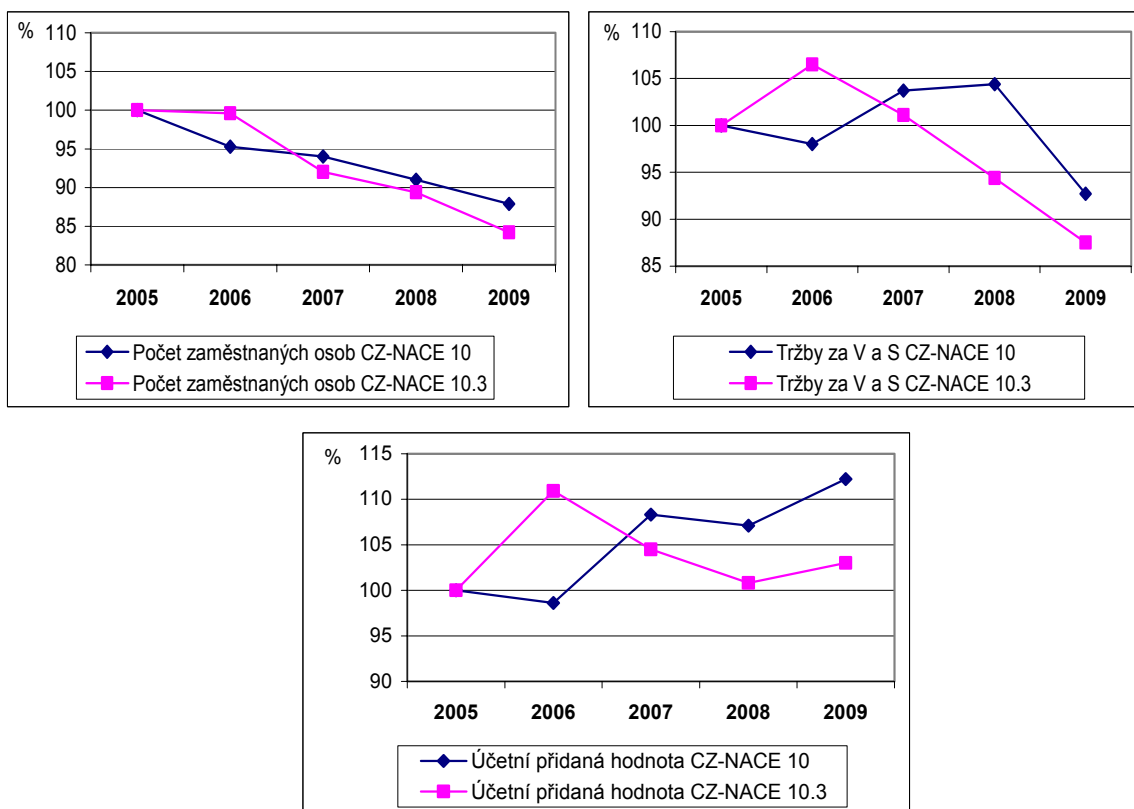
V roce 2009 došlo ke snížení počtu zaměstnanců v oboru v porovnání s rokem 2008 o 5,8 %. V celém hodnoceném období 2005–2009 poklesl počet zaměstnanců o 15,8% osob. Zmíněný vývoj je uvedena v tabulce 5.

Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 - 2009

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.3	3 616	3 602	3 328	3 233	3 046
meziroční index	x	99,6	92,4	97,1	94,2

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik oboru CZ-NACE 10.3 za léta 2005–2009 a jejich komparace s celým odvětvím výroby potravin a nápojů CZ-NACE 10 je zachycen v grafu 2.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2005 – 2009

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Celkové osobní náklady v b. c. v roce 2009 v porovnání s rokem 2008 klesly o 3,2 %. Od roku 2005 jak dokladují údaje v tabulce 6, naopak vzrostly osobní náklady o 10,5 %. Vývoj osobních nákladů v jednotlivých letech 2005-2009 v b. c. je zachycen v tabulce 6.

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.3	838 425	907 534	913 256	957 522	926 836
meziroční index	x	108,2	100,6	104,8	96,8

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. v roce 2009 ve sledovaném oboru dosáhla 547,2 tis. Kč/na zaměstnance a zaznamenala mírné zvýšení hodnoty u tohoto ukazatele oproti odvětví potravinářského průmyslu CZ-NACE 10 (533,4 tis. Kč/zam.). Celková produktivita práce v b. c. v roce 2009 v porovnání s rokem 2005 vzrostla o 22,3 % (tabulka 7).

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč/zaměstnance)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.3	447,3	497,8	507,8	504,3	547,2
meziroční index	x	111,3	102,0	99,3	108,5

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

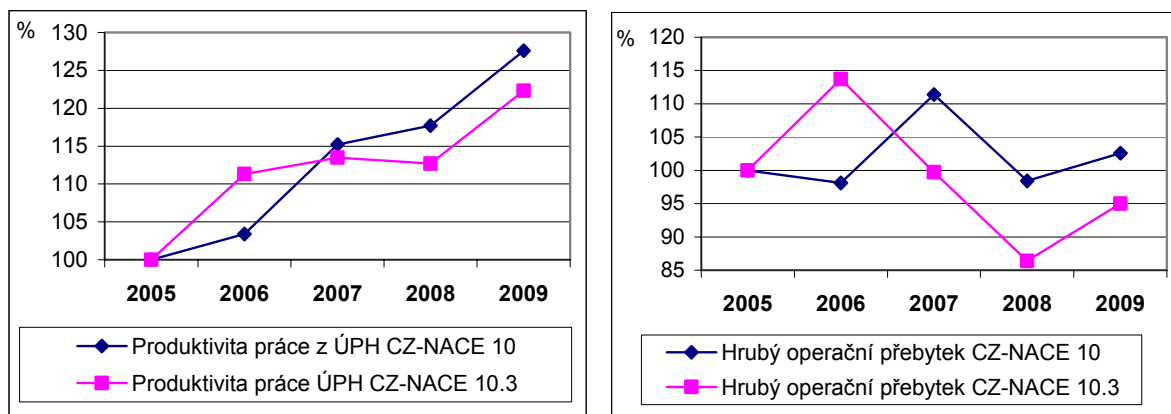
V oboru zpracování ovoce a zeleniny nastal od roku 2007 mírný pokles tvorby disponibilních zdrojů, měřeno hrubým operačním přebytkem (tabulka 8). Na výrobu a trh s výrobky v ČR působí silné konkurenční prostředí na evropském trhu, které výrazně ovlivňuje vývoj cen u čerstvého ovoce a zeleniny v ČR. Výrazný nárůst hrubého operačního přebytku nastal až v roce 2009 a to o 10,0 % (tabulka 8), kdy při růstu účetní přidané hodnoty výrazně klesl počet zaměstnanců.

Tabulka 8 – Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.3	779 030	885 495	776 576	672 727	739 853
meziroční index	x	113,7	87,7	86,6	110,0

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

V grafu 3 je porovnání vývoje produktivity práce z účetní přidané hodnoty a hrubého operačního přebytku oboru zpracování a konzervování ovoce a zeleniny s odvětvím CZ-NACE 10 v b. c. v letech 2005-2009.

Graf 3 – Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 – 2009

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

3.4 Výkonová spotřeba

Na výsledku výkonové spotřeby oboru v roce 2009 se podílel především pokles vstupů zemědělských komodit, jak bylo uvedeno v předešlém hodnocení cenového vývoje. Na základě odhadu došlo k poklesu výkonové spotřeby proti roku 2008 o 8,4 %. Ve srovnání s rokem 2005 byl zaznamenán při snížení tržeb pokles výkonové spotřeby v roce 2009 o 15,6 %.

Tabulka 9 – Výkonová spotřeba v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.3	5 545 895	5 742 181	5 523 244	5 107 513	4 679 953
meziroční index	x	103,5	96,2	92,5	91,6

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

Množství dovezené čerstvé zeleniny se v roce 2009 proti roku 2008 zvýšil o zhruba o 3 %. Objem dodávek dosáhl 544,5 tis. t. Největší dodavatelskou zemí bylo, stejně jako v letech předchozích, Nizozemsko, které se podílelo na celkovém importu zeleniny téměř jednou pětinou. Dalším významným dodavatelem zeleniny bylo Španělsko, Německo a Polsko. Zahraniční obchod s výrobky z ovoce a zeleniny v roce 2009 ukazuje tabulka 10. Ukazuje poměrně vysoké záporné saldo u hodnocené zboží skupiny.

Tabulka 10 – Zahraniční obchod s výrobky v b.c. v roce 2009

CPA 3 místa	Dovoz v mil. Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Čistá hmotnost v kg
10.3 - Zpracované a konzervované ovoce a zelenina	7 852,0	2 646,1	-5 205,9	346 179 732

Pramen: ČSÚ

5. Shrnutí a perspektivy oboru

Vývoj výroby a trhu s výrobky CZ-NACE 10.3 byl v roce 2009 podstatně ovlivňován dovozy a vývojem cen u čerstvého ovoce a zeleniny na evropském trhu. Pro udržení pozice na českém trhu bude muset obor výrazně zesílit propagační kampaň s důrazem na kvalitu české tuzemské produkce. Zpracování ovoce, zeleniny a brambor má mimo jiné i své významné uplatnění při tvorbě pracovních příležitostí v mnoha venkovských regionech. Jsou však nutné další investice do modernizace zpracovatelských kapacit, ale především do technologií, které se uplatňují při výrobě s rostoucím prodejem, jinak představují značné riziko návratnosti vynaložených zdrojů.

Zpracování a konzervování brambor

V posledních letech se ukazuje, že spotřebitelé ustupují od tradiční domácí úpravy brambor z důvodů změn ve stravovacích zvyklostech. Využívají široké nabídky polotovarů a hotových výrobků z brambor, což se odráží v poklesu spotřeby syrových brambor, nejen v ČR, ale ve všech vyspělých evropských zemích.

Podle statistických údajů, činila v roce 2008 spotřeba brambor 71,4 kg/obyv./rok a podle odhadu by měla v roce 2009 stagnovat na úrovni spotřeby roku 2008. V tabulce 11 je uveden vývoj produkce brambor v EU v porovnání s ČR. V tabulce 12 je uvedena průměrná spotřeba brambor ze zdrojů ÚBS, MZe.

Tabulka 11 - Produkce brambor celkem (tis. t)

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009*
EU 15	43 920	40 434	44 394	44 064	45 211
EU 27	67 602	56 893	63 744	62 169	61 697
ČR	1 156,0	836,6	977,7	945,2	928,8

Pozn.: *) předpoklad

Pramen: AMI

Tabulka 12 – Průměrná spotřeba brambor v ČR na obyv./rok/kg

Rok	2005	2006	2007	2008	2009*
Brambory rané	6,00	5,50	5,50	5,40	5,50
Brambory ostatní	66,30	56,15	57,10	57,20	57,60
Brambory celkem	72,30	61,65	62,60	62,60	62,10

Poznámky: Spotřeba se zápočtem brambor obsažených ve výrobcích a polotovarech.

*) Kvalifikovaný odhad ÚBS ČR a MZe ČR

Pramen: ČSÚ, ÚBS ČR, MZe ČR

Spotřeba brambor v ČR je zhruba na stejné úrovni jako v zemích EU. Nejvyšší spotřebu brambor vykazují v Irsku (123,1 kg/obyv./rok) a Polsku (120,7 kg/obyv./rok), nejnižší v Bulharsku (38,3 kg/obyv./rok) a Itálii (44,7 kg/obyv./rok).

Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny

Vývoj tohoto oboru je ovlivněn poklesem tuzemské spotřeby výrobků při preferenci čerstvých produktů, jak ukazují uvedené dovozy v kapitole o zahraničním obchodě. Negativní vliv na rozvoj oboru má dále trvale záporné saldo zahraničního obchodu celého oboru s výrazným nárůstem dovozu zpracované zeleniny a zeleninových výrobků. Je nutné pokračovat v modernizaci technologického vybavení stávajících výrobních kapacit. Perspektivní se jeví výroba zeleninových směsí. V tabulce 13 je uvedena produkce zeleniny v EU v letech 2005-2009 v porovnání s ČR.

Tabulka 13 - Produkce zeleniny v zemích EU (mil. Kč)

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009*
EU 15	57,8	53,8	51,4	52,5	53,6
EU 12	13,2	14,1	13,0	13,0	12,9
EU 27	71,0	67,9	64,4	65,5	66,5
ČR (hrubá zeměd. produkce v b. c.)	2,0	2,5	2,6	1,4	1,4

Pramen: FAO, GUS, Rynek owoców i warzyw, Polsko, ČSÚ

V tabulce 14 je uvedena spotřeba zeleniny a ovoce v ČR od roku 2005-2008 a odhad ÚZEI pro rok 2009.

Tabulka 14 – Průměrná spotřeba zeleniny a ovoce v ČR (na obyv./rok/kg)

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009*
Zelenina v hodnotě čerstvé	77,8	81,4	82,7	82,8	84,0
Ovoce v hodnotě čerstvého	80,5	88,1	85,4	89,1	88,5
z toho: ovoce mírného pásma	47,1	56,1	55,4	54,1	53,5
ovoce jižního pásma	33,4	32,0	34,0	35,0	35,0

Pozn.: *) odhad ÚZEI

Pramen: ČSÚ, ÚZEI

Ve struktuře zelinářských podniků dochází v posledních letech ke koncentraci produkce u větších výrobců. Menší pěstitelé, kteří nejsou napojeni na mezinárodní obchodní řetězce, se ekonomicky propadají a svoji činnost ukončují. V roce 2009 bylo v ČR celkem 477 pěstitelů zeleniny (exportováno bylo 88,2 tis. t zeleniny, tj. meziroční nárůst o 8 %).

Na podporu zelinářských podniků a tím i následně zpracovatelů zeleniny a ovoce v ČR v roce 2009 byly vyčleněny finanční dotace z prostředků národních i ze zdrojů EU. Jednalo se o dotační program „Podpora ozdravování polních a speciálních plodin“, „Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu“ a Program rozvoje venkova s využitím zdrojů EAFRD pro období 2007–2013. Dále čerpali zelináři dotace v rámci Společné organizace trhu pro organizace producentů ovoce a zeleniny.

Tyto podpory mají velký význam pro zvyšování konkurenceschopnosti zpracovatelského oboru CZ-NACE 10.3 nejen z hlediska rozšiřování sortimentu výrobků, ale i udržení pracovních příležitostí v mnoha venkovských regionech ČR.

Výroba mléčných výrobků CZ-NACE 10.5

I. Charakteristika oboru

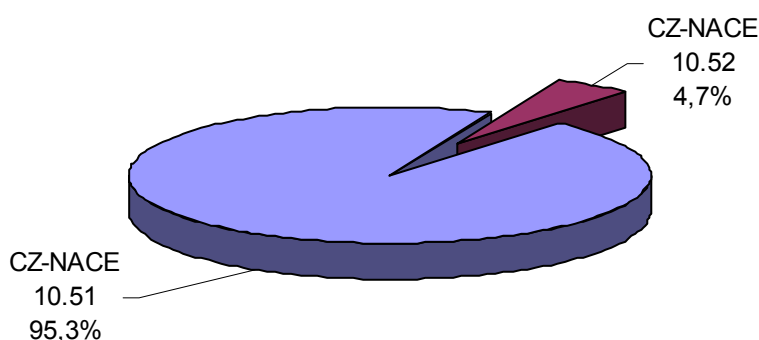
Obor **CZ-NACE 10.5 - Výroba mléčných výrobků** zahrnuje následující výrobní skupiny:

10.51 - zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a sýrů,

10.52 - výroba zmrzliny.

Podíl výrobních skupin na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb uvádí graf I.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. v roce 2009

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet (odhad) ÚZEI

Celková produkce mléka v roce 2009 ve výši 2 707,6 mil. l představuje meziroční úbytek vyrobeného mléka o 0,7 %. V důsledku dalšího růstu vývozu syrového mléka ke zpracování v zahraničí a růstu naturální spotřeby, resp. prodeje ze dvora či automatů, kleslo využití domácí tržní produkce ke zpracování mlékárenskému průmyslu v tuzemsku. Z celkového objemu 2 588,4 mil. l mléka dodaného ke zpracování nakoupily v kalendářním roce 2009 tuzemské mlékárny jen 2 291,7 mil. l. Nákup mléka tuzemskými mlékárnami od domácích výrobců byl tak meziročně o 3,2 % nižší, navíc část nakoupeného mléka byla vyvezena k dalšímu zpracování mimo ČR. Celkový objem mléčné suroviny, vyvezené výrobci a zpracovateli, dosáhl 17,5 % tržní produkce mléka. Kvalita nakupovaného mléka byla standardně na vysoké úrovni, v roce 2009 bylo 98,5 % nakoupeného množství v I. a vyšší třídě jakosti.

V kvótovém roce 2008/09 bylo registrováno celkem 80 odběratelů mléka. Z registrovaného počtu odběratelů bylo 37 odbytových organizací, jejichž prostřednictvím bylo prodáno v uvedeném období 1 819,8 tis. t mléka, tj. 67,4 % množství dodaného k dalšímu zpracování. Podíl prodeje mléka zprostředkovaného odbytovými organizacemi se meziročně zvýšil o 2 % a byl tradičně vysoký, avšak mimo několika větších subjektů působila na trhu řada drobných odbytových organizací. Významní výrobci mléčných výrobků v ČR jsou např.:

MADETA, a. s.

PRAGOLAKTOS, a. s.

OLMA, a. s.

Skupina LACTALIS CZ.

MLÉKÁRNA HLINSKO, s. r. o.

Skupina INTERLACTO

Skupina Bongrain

NET KRALOVICE, s. r. o.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Obor výroby mléčných výrobků svými dosahovanými produkčními ukazateli patří k hlavním potravinářským oborům. V rámci odvětví výroby potravinářských výrobků CZ-NACE 10 se na objemu tržeb za prodej VV a S (b. c.) v roce 2009 podílel 18,1 %, účetní přidanou hodnotou však jen 11,9 % a počtem zaměstnanců 9,8 %.

I když české mlékárenství, ale i další obory, se koncem roku 2008 nacházely v hospodářské recesi, zapříčiněné probíhajícím nástupem globální krize, rok 2009 ukázal, že si obor nadále udržel svou významnou pozici v rámci odvětví CZ-NACE 10, a vyrovnal se nejen se situací na trhu s mlékem, ale začaly se projevovat i pozitivní trendy vývoje pro následující období, a to zejména ve výrobní struktuře.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

V první polovině roku 2009 zaznamenaly ceny mlékárenských výrobků na světovém trhu značný propad v důsledku zvýšení produkce mimoevropských dodavatelů v předchozím roce a v důsledku poklesu celosvětové poptávky podpořeného ekonomickou krizí. Ve druhé polovině roku došlo k oživení trhu s mlékem ve světě i v EU.

Vývoj trhu s mlékem v ČR v roce 2009 lze charakterizovat výrazným poklesem CZV mléka, snížením celkové produkce a pokračujícím úbytkem nákupu mléka tuzemskými mlékárnami. Přetlak nabídky mléka na evropském trhu vedl ke ztížení podmínek pro odbyt. Vývoj cenových indexů výrobků CPA 10.5 v letech 2008-2009 uvádí tabulka 1.

Tabulka 1 - Index cen průmyslových výrobků CZ-NACE 10.5 v letech 2008 - 2009

Název	Kód	průměr od počátku roku	
		2008	2009
Mléčné výrobky	CPA 10.5	104,4	89,1

Pramen: ČSÚ

Pozn.: stejné období předchozího roku = 100

3.2 Základní produkční charakteristiky

Ve zpracování mléka došlo k posunu výrobní struktury. V souvislosti s omezením vývozních subvencí se poměrně výrazně snížila produkce výrobků pro export. Při poklesu nákupu mléka o 3,2 % klesla výroba sušených mlék a výroba másla.

Produkce některých čerstvých výrobků vzrostla. Meziročně klesla produkce tavených sýrů, zatímco produkce konzumních mlék a jogurtů se zvýšila (tabulka 2).

Tabulka 2 - Vývoj výroby vybraných mlékárenských výrobků v ČR v letech 2007-2009

Výrobek	Měrná jednot.	2007	2008	2009	Index 2009/08
Mléko konzumní	tis. l.	604 590	644 088	663 420	103,0
Máslo celkem	t	51 258	48 635	45 776	94,1
Sýry přírodní	t	89 605	81 404	81 156	99,7
Sýry tavené	t	19 265	17 288	16 929	97,9
Tvarohy	t	29 626	29 494	28 223	95,7
Jogurty	t	141 872	134 901	152 436	113,0
Sušené mléko	t	38 301	39 312	31 069	79,0

Pramen: Rezortní statistika MZe

Vývoj počtu podniků z nichž byly využity údaje pro produkční charakteristiky od roku 2005-2009 uvádí následující tabulka 3. V uvedeném období došlo k poklesu o 24 podniků tj. o 12,2 %.

Tabulka 3 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10.3 v letech 2005 - 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.5	197	188,0	188,0	178,0	173,0
meziroční index	x	95,4	100,0	94,7	97,2

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Vlivem vývoje ve struktuře produkce a při nižším objemu zpracovaného mléka v roce 2009 došlo ke snížení tržeb za prodej VV a S v b. c. v porovnání s rokem 2008 o 8,9 % (tabulka 4).

Tabulka 4 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.5	41 544 719	40 617 208,0	44 046 209,0	41 212 726,0	37 549 144,0
meziroční index	x	97,8	108,4	93,6	91,1

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

V roce 2009 došlo u oboru na základě odhadu ke zvýšení účetní přidané hodnoty v b. c. v porovnání s rokem 2008 o 20,2 % (tabulka 5). Obor CZ-NACE 10.5 se na ÚPH v rámci CZ-NACE 10 umístil na třetím místě. Toto výrazné zvýšení vyplývá ze změny struktury produkce (růst výroby jogurtů, pokles výroby sušeného mléka apod.) a tím výrazného růstu výkonnosti při úsporách ve výrobní spotřebě..

Tabulka 5 – Účetní přidaná hodnota v b. c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.5	4 682 567	4 461 712	5 899 776	5 063 694	6 088 023
meziroční index	x	95,3	132,2	85,8	120,2

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

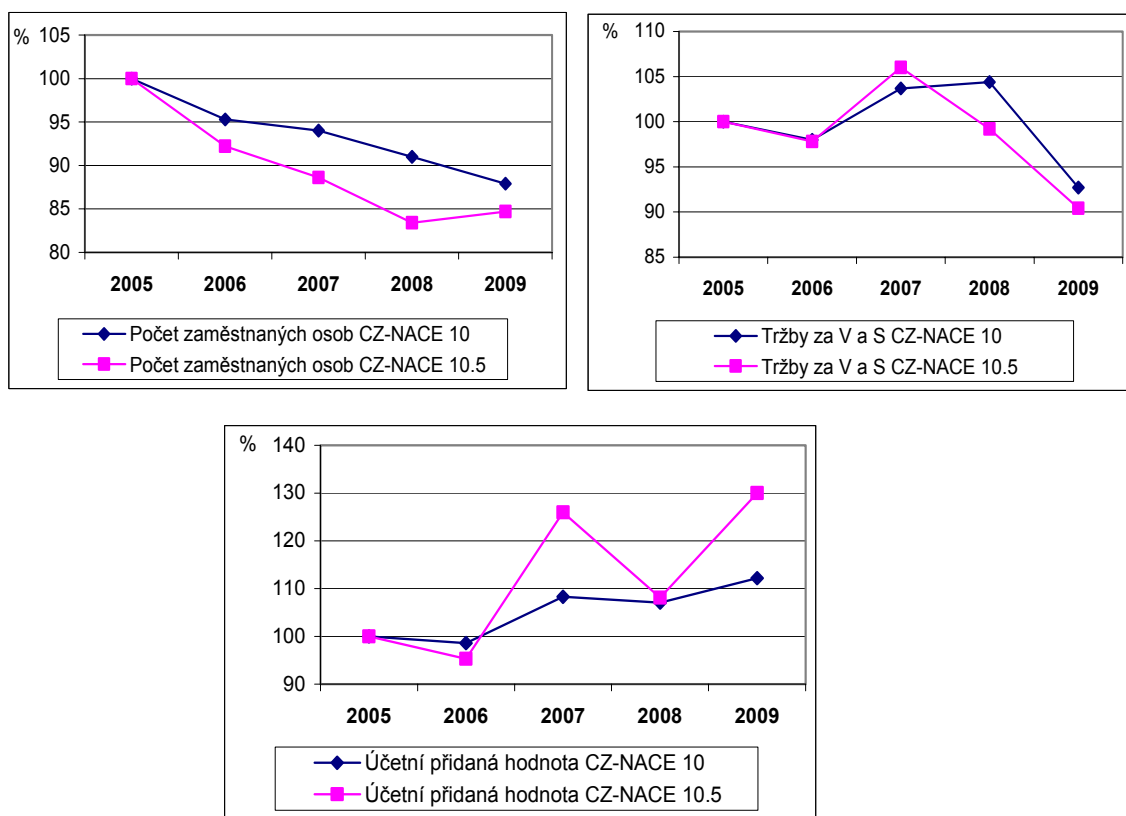
Pokud jde o počet zaměstnanců v oboru, došlo v roce 2009 po mnoha letech ke zvýšení o 1,5 %, což souvisí s rozšířením výroby (jogurtů, konzumního mléka a redukcí sušeného mléka a másla.). Snížení zaměstnanosti od roku 2005 tak představuje 15,3 % (tabulka 6).

Tabulka 6 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 - 2009

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.5	11 108	10 247	9 837	9 263	9 406
meziroční index	x	92,3	96,0	94,2	101,5

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2005-2009 a vývoj zaměstnanosti za toto období u oboru CZ-NACE 10.5 výroby mléčných výrobků v porovnání s celým odvětvím CZ-NACE 10 ukazuje následující graf 2. U všech ukazatelů dochází v roce 2009 k poklesu, mimo mírného zvýšení počtu zaměstnanců v roce 2009 u hodnocené výroby. Ke zvýšení v roce 2009 došlo také u účetní přidané hodnoty, a to u sledované výroby vyšším tempem, než u CZ-NACE 10.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2005 – 2009

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

V roce 2009 při růstu počtu zaměstnanců došlo u hodnoceného oboru podle odhadu k nárůstu osobních nákladů o 5,4 %. Růstový trend započal již od roku 2007 a za celé sledované období dosáhl 12,8 % (tabulka 7).

Tabulka 7 – Osobní náklady v b. c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.5	2 952 367	2 907 196	3 118 834	3 161 603	3 331 364
meziroční index	x	98,5	107,3	101,4	105,4

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

V roce 2009 obor CZ-NACE 10.5 zaznamenal proti roku 2008 výrazný nárůst produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. o 18,4 % na 647,2 tis. Kč na zaměstnance (tabulka 8). Pro porovnání sektor CZ-NACE 10 zaznamenal u tohoto ukazatele výši 533,4 tis. Kč na zaměstnance, takže obor v tomto ukazateli se dostal vysoko nad průměrnou hodnotu odvětví CZ-NACE 10. Nárůst produktivity vyplývá z růstu ÚPH.

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč/ zaměstnanec)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.5	421,6	435,4	599,8	546,7	647,2
meziroční index	x	103,3	137,7	91,1	118,4

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

V roce 2009 byl zaznamenán vysoký nárůst hrubého operačního přebytku v porovnání s rokem 2008 o 44,9 % (tabulka 9). Vývoj jeho objemu v letech 2005-2009 ukazuje tabulka 9. Tento nárůst se zakládá na vyšším tempu růstu ÚPH než osobních nákladů.

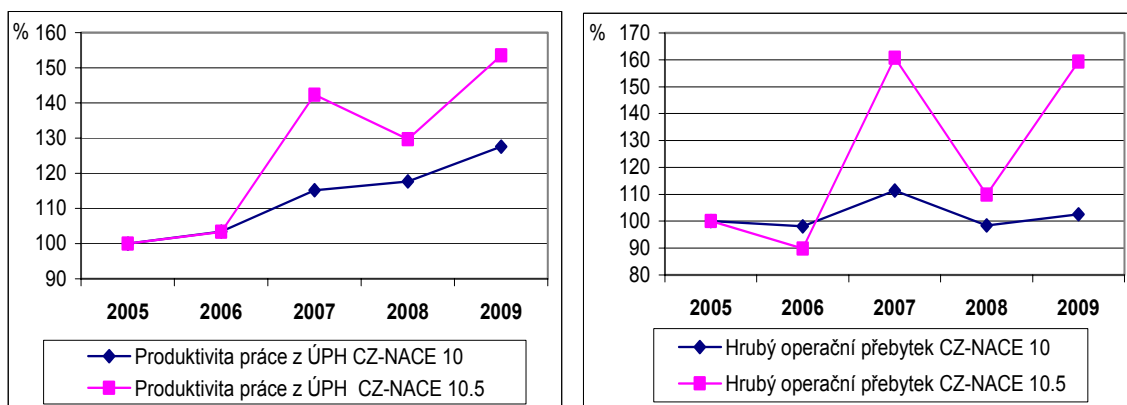
Tabulka 9 – Hrubý operační přebytek v b. c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.5	1 730 200	1 554 516	2 780 942	1 902 091	2 756 659
meziroční index	x	89,8	178,9	68,4	144,9

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Vývoj vybraných ukazatelů konkurenceschopnosti v letech 2005-2009 u tohoto oboru v porovnání s vývojem za celé odvětví CZ-NACE 10 ukazuje graf 3 a ilustruje pozitivní trend v roce 2009.

Graf 3 - Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 - 2009

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

3.4 Výkonová spotřeba

Na výsledku výkonové spotřeby oboru v roce 2009 se podílel především pokles cen nakupovaného mléka a snížení jeho objemu, jak bylo uvedeno v předešlém hodnocení cenového vývoje. Na základě odhadu došlo k poklesu výkonové spotřeby proti roku 2008 o 15,3 % a tento pokles byl také zhruba na stejné úrovni ve srovnání s rokem 2005, a to o 16,5 % (tabulka 10).

Tabulka 10 – Výkonová spotřeba v b. c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.5	38 040 265	37 060 371	39 488 156	37 508 394	31 773 665
meziroční index	x	97,4	106,6	95,0	84,7

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

V zahraničním obchodu realizovaném zpracovateli v ČR bylo zachováno pozitivní saldo v přepočtu na ekvivalent mléka, avšak bylo výrazně nižší než v roce 2008. Vlivem meziročního poklesu vývozu a současného růstu dovozu se úroveň čistého vývozu tuzemských zpracovatelů snížila na 56 mil. l ekvivalentu mléka. Vývoz tuzemských mlékáren, zahrnující mlékárenské výrobky a nezpracované mléko v přepočtu na ekvivalent mléka, klesl zejména vlivem nižšího vývozu sušeného odstředěného mléka a plnotučného mléka. Uplatnění přírodních sýrů a tvarohů na zahraničních trzích bylo meziročně úspěšnější. V dovozu naopak pokračoval rostoucí trend dovozu sýrů, a to objemově ve větší míře než byl jejich vývoz.

V důsledku růstu dovozu výrobků a vývozu mléčné suroviny se v tuzemské spotřebě zvýšil podíl přidané hodnoty vytvořené v zahraničí. Vývoj zahraničního obchodu s mlékárenskými výrobky v b. c. v roce 2009 ukazuje tabulka 11 s pozitivním saldem 2,5 mld. Kč.

Tabulka 11 – Zahraniční obchod s výrobky v b. c. v roce 2009

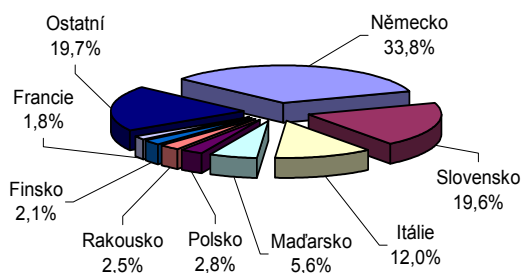
CPA 3 místa	Dovoz v mil. Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Čistá hmotnost v kg
10.5 - Mléčné výrobky a zmrzlina	9 812,2	12 270,3	2 458,1	293 424 002

Pramen: ČSÚ

Největším odběratelem mlékárenských výrobků v roce 2009 (počítáno z hodnoty vývozu) bylo především Německo s podílem 33,8 %, Slovensko 19,6 % a Itálie 12,0 %. Celkově se uvedené vybrané státy uvedené v grafu 4 podílely na vývozu 80,3 %.

Pokud se týká dovozu mlékárenských výrobků do ČR, největšími dovozci (počítáno z hodnoty dovozu), bylo Německo s podílem 39,4 %, Polsko 28,5 % a Slovensko 14,4 %. Vybrané státy uvedené v grafu 5 se podílely 96,8 % na celkovém dovozu mlékárenských výrobků do ČR.

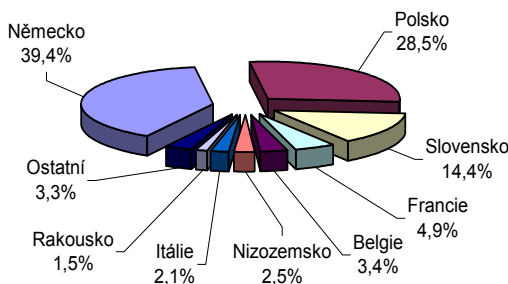
Graf 4 - Podíl na vývozu mlékárenských výrobků u vybraných zemí z ČR v roce 2009

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

(CS 0401-0406)

Graf 5 - Podíl na dovozu mlékárenských výrobků u vybraných zemí do ČR v roce 2009

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

(CS 0401-0406)

5. Shrnutí a perspektivy oboru

Vývoj domácí spotřeby mlékárenských výrobků byl ovlivněn úrovní spotřebitelských cen. U většiny sledovaných výrobků v průběhu roku 2009 došlo k poklesu těchto cen, ale mírnějším tempem než u cen průmyslových a zemědělských výrobců. Například průměrná roční spotřeba mlékárenských výrobků v hodnotě mléka (bez másla) v roce 2009 zaznamenala podle odhadu meziroční nárůst o 2,9 % na 249,6 kg/os./rok, další údaje jsou uvedeny v tabulce 13 a grafu 5.

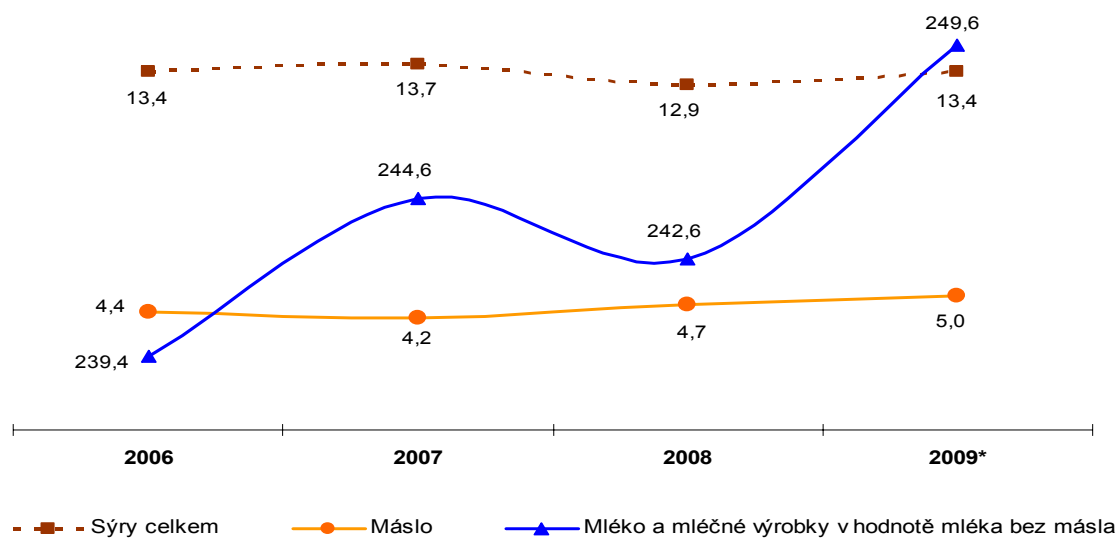
Tabulka 13 – Spotřeba mléčných výrobků v ČR (kg/obyv./rok)

Potravinová skupina	2008	2009*	Index 2009/08
Mléko a mléčné výrobky v hodnotě mléka bez másla	242,6	249,6	102,9
Sýry celkem	12,9	13,4	103,9
Máslo	4,7	5,0	106,4

Pozn.: *) odhad ÚZEI, MZe

Pramen: ČSÚ, MZe

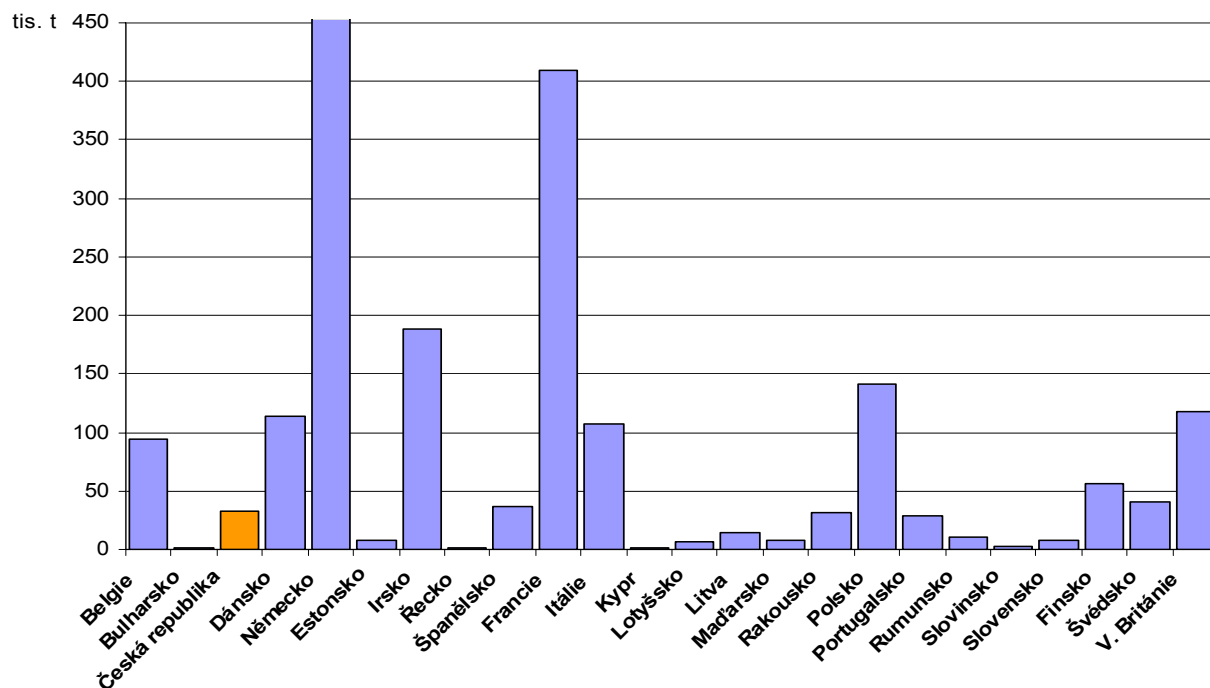
Graf 5 - Spotřeba mléčných výrobků v ČR v letech 2006 - 2009 (kg/obyv./rok)

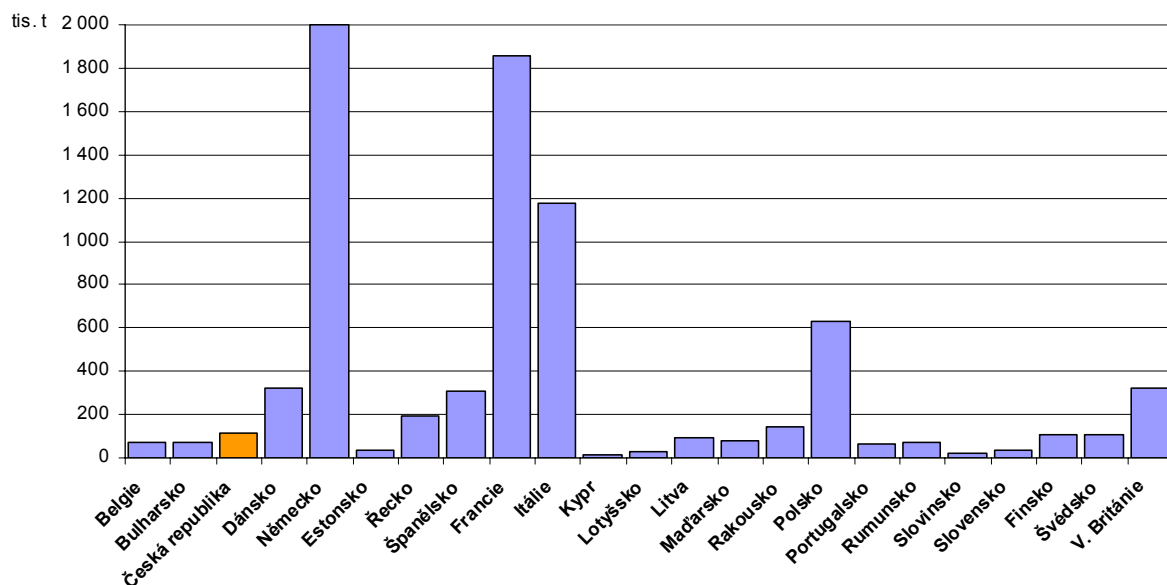
Pozn.: *) odhad ÚZEI, MZe

Pramen: ČSÚ, MZe

Pro porovnání ČR s ostatními státy EU v produkci másla a sýrů v roce 2009 (podle dostupných údajů uváděných Eurostatem v říjnu 2010) jsou uvedeny grafy 6 a 7.

Graf 6 - Produkce másla v EU-27 v roce 2009

Pozn.: bez Malty, Nizozemí a Lucemburska
 Pramen: EUROSTAT

Graf 7 - Produkce sýrů v EU-27 v roce 2009

Pozn.: bez Irska, Malty, Nizozemí a Lucemburska.
 Pramen: EUROSTAT

V zájmu dalšího rozvoje mlékárenského průmyslu a trhu s mlékem a mléčnými výrobky v následujících letech bude třeba zejména zesílit propagaci mléčných výrobků na domácím trhu, a vývozu do EU a třetích zemí s maximálním využitím podpor EU. Dále pokračovat v obnově již dříve započatého programu na podporu domácí spotřeby vč. školního mléka. Růst celkové domácí spotřeby, ale i růstu exportu je nutno založit především na zvýšení spotřeby výrobků s vyšší přidanou hodnotou. V tomto směru jde zejména o další rozšiřování sortimentní nabídky výrobků a inovací stávajících výrobků, s použitím marketingových nástrojů k podpoře jejich prodeje na našem trhu.

V následujících letech se dají předpokládat v ČR další změny ve vlastnictví mlékárenských firem. Současně bude nutné v následujících letech klást větší důraz na podporu rozvoje malých a středních regionálních výrobců se zaměřením na pestrost produkce. Pro udržení současného objemu zpracovávaného mléka a prodeje mlékárenských výrobků je nutné rozvinout marketingovou podporu odbytu výrobků na tuzemském trhu tak, aby respektovala pravidla Státní propagace zemědělských produktů v rámci EU a přizpůsobovala se novým vodítkům pro státní podporu v oblasti zemědělských a potravinářských produktů, platným s účinností od 1. 5. 2007. Na propagaci českých potravinářských výrobků se významně podílí i národní značka kvality KLASA.

Ukazuje se, že poptávka v posledních letech ukazuje nárůst zájmu o mléčné výrobky podporující zdraví a čerstvé výrobky s vyšší nutriční hodnotou vyráběné metodami, které jsou šetrnější i k životnímu prostředí. Jde o produkty s probiotickými kulturami ve fermentovaných mléčných výrobcích.

Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků CZ-NACE 10.6

I. Charakteristika oboru

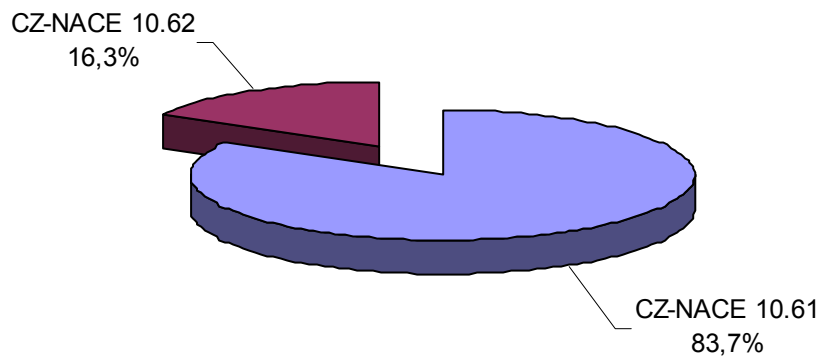
V systému obor **CZ-NACE 10.6 – Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků** zahrnuje následující výrobní skupiny:

10.61 - výrobu mlýnských výrobků,

10.62 – výrobu škrobářenských výrobků.

Podíl obor na tržbách za prodej VV a S v b. c. v roce 2009 uvádí graf I.

Graf I - Podíly oborů na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. v roce 2009

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet (odhad) ÚZEI

Agregace oborů CZ-NACE 10.6 zahrnuje, jak již bylo uvedeno dvě významné samostatné potravinářské výroby, a to jsou:

Výroba mlýnských výrobků CZ-NACE 10.61

V ČR existuje dostatečná surovinová základna a zpracovávají se převážně domácí suroviny. Dováží se pouze malé množství tvrdé pšenice TD pro výrobu těstovin a žito. Rozhodující částí výroby je produkce pšeničných mouk. V ČR je v provozu cca 47 mlýnů.

Změny ve struktuře zákaznického portfolia maloobchodní sítě ovlivňují vývoj struktury českého mlýnského průmyslu. Stále rostoucí podíl obchodních řetězců na trhu potravin má zásadní vliv na vývoj mlýnských kapacit a následně i na pekárenskou výrobu.

Tabulka I dokumentuje vývoj podílu spotřeby obilovin pro výrobu potravin na celkové domácí spotřebě obilovin v letech 2005/2006 až 2009/2010. Spotřeba obilovin pro výrobu potravin se v marketingovém roce 2009/2010 podílela 37,3 % na domácí spotřebě a nepatrně poklesla proti minulému období (o 0,2 %).

Tabulka I – Spotřeba obilovin pro výrobu potravin (kromě rýže)

Ukazatel	MJ	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010*
Domácí spotřeba obilovin celkem	tis. t	6 077,3	5 527,1	5 699,5	5 833,0	5 328,0
v tom na potraviny	tis. t	2 009,5	1 907,0	1 997,0	1 987,0	1 985,0

Pozn.: *) odhad

Pramen: ČSÚ, MZe, ÚZEI

Výrobní základna mlýnského oboru úzce souvisí s výrobní základnou pekárenské výroby a zahrnuje velké, střední i malé podniky. V následujícím přehledu jsou pro informaci uvedeni někteří producenti tohoto oboru CZ-NACE 10.6 v ČR:

EKOPRODUKT, s. r. o.

EXVER FOOD, s. r. o.

MILLBA CZECH, a. s.

MLÝN KOJETÍN, s. r. o.

MLÝN PERNER SVIJANY, s. r. o.

PENAM, a. s.

PRO-BIO, s. r. o.

UNIMILLS, a. s.

Výroba škrobářenských výrobků – CZ-NACE 10.62

Po vstupu ČR do EU (k 1. 4. 2004) je výroba v rámci SZP limitována přidělenou národní kvótou ve výši 33 660 tun bramborového škrobu. Systém kvót je podle současných předpisů ES prodloužen až do hospodářského roku 2011–2012. Množství brambor zpracovaných pro výrobu škrobu v roce 2009 zůstalo na úrovni roku 2008. Výrobu bramborového škrobu v letech 2005–2009 ukazuje tabulka 2.

Tabulka 2 – Výroba bramborového škrobu v ČR

Rok	Množství vyrobeného škrobu (t)	Zpracované brambory (t)	Průměrná škrobnatost (%)
2005	36 281	166 353	18,80
2006	25 016	110 576	19,81
2007	32 692	149 622	18,86
2008	30 105	136 177	19,18
2009	29 618	136 581	18,70

Pramen: ČŠS

Nejvýznamnějšími výrobci škrobu v ČR jsou:

MYLON, a. s.

LYCKEBY AMYLEX, a. s.

AMYLEX, s. r. o.

ŠKROBÁRNY PELHŘIMOV, a. s.

KRNOVSKÁ ŠKROBÁRNA, s. r. o.

ŠKROBÁRNY HORAŽŘOVICE, a. s.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Pozice výrob oboru CZ-NACE 10.6 se v rámci sektoru potravinářského průmyslu dlouhodobě významně nemění. Podíl této agregace na tržbách za prodej VV a S odvětví CZ-NACE 10 v roce 2009 představoval zhruba 4,3 %. Podíl CZ-NACE 10.6 na přidané hodnotě v b. c. v uvedeném roce dosáhl 4,6 % a podíl počtu zaměstnanců 3,4 % na celém sektoru CZ-NACE 10.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Vysoká domácí produkce obilovin v roce 2008 způsobila prudký a velmi strmý pád cen všech obilných komodit, jak na světovém a evropském, tak na domácím trhu v roce 2009. Cenový pokles se projevil v druhé polovině marketingového roku 2008/2009, především u nejvíce obchodované komodity u pšenice potravinářské.

Z hodnocení vývoje cenových indexů průmyslových výrobců CZ-NACE 10 v období let 2008–2009 je patrný výrazný propad. Po výrazném nárůstu tohoto indexu v roce 2008 (index 120,9), poklesla v roce 2009 jeho hodnota na 79,5. Vývoj dříve zmíněných cenových indexů mlýnských a škrobářenských výrobků je uveden v tabulce 3.

Tabulka 3 - Index cen průmyslových výrobců CZ-NACE 10.6 v letech 2008 - 2009

Název	Kód	průměr od počátku roku	
		2008	2009
Mlýnské a škrob. výrobky	CPA 10.6	120,9	79,5

Pozn.: stejné období předchozího roku = 100
Pramen: ČSÚ

3.2 Základní produkční charakteristiky

V tabulce 4 je uveden vývoj počtu podniků v letech 2005-2009 z nichž byly čerpány údaje. Tento vývoj vykazuje v hodnocených letech celkem stabilní počty.

Tabulka 4 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10.6 v letech 2005 - 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.6	145	147,0	147,0	152,0	145,0
meziroční index	x	101,4	100,0	103,4	95,4

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Vývoj tržeb za prodej VV a S v b. c. ve sledovaném období 2005–2009 v hodnocené agregaci vykazuje mírně kolísavý i když rostoucí trend až do roku 2008, v roce 2009 došlo k výraznému poklesu o 19,5 % (tabulka 5). Za hlavní faktory, které ovlivňovaly dosavadní vývoj, je nutné považovat především strukturální změny jak v mlýnském, tak škrobárenském průmyslu, růst produkce a výkyvy v ceně nakupovaného obilí a tím i v ceně mlýnských výrobků.

Tabulka 5 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.6	9 328 288	9 186 645	10 338 722	11 067 434	8 908 365
meziroční index	x	98,5	112,5	107,0	80,5

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

V roce 2009 došlo ke zvýšení účetní přidané hodnoty v b. c. proti roku 2008 u CZ-NACE 10.6 o 6,5 %, a obor se v rámci odvětví CZ-NACE 10 podílel na tvorbě ÚPH 4,6 %. Tento obor vykazuje výrazný nárůst ÚPH od roku 2005, a to o 29,8 % (tabulka 6).

Tabulka 6 – Účetní přidaná hodnota v b. c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.6	1 830 389	1 818 377	1 975 504	2 230 742	2 375 573
meziroční index	x	99,3	108,6	112,9	106,5

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

I při rostoucí konkurenci v rámci zemí EU, v těchto výrobcích podle uvedených údajů za posledních pět let došlo k relativní stabilizaci stavu zaměstnanců, jak uvádí tabulka 7. CZ-NACE 10.6 jako celek zaznamenal při restrukturalizaci a technologických změnách v minulých letech minimální pokles počtu zaměstnaných osob po roce 2005. Kumulovaný index 2009/2005 činil 88,8.

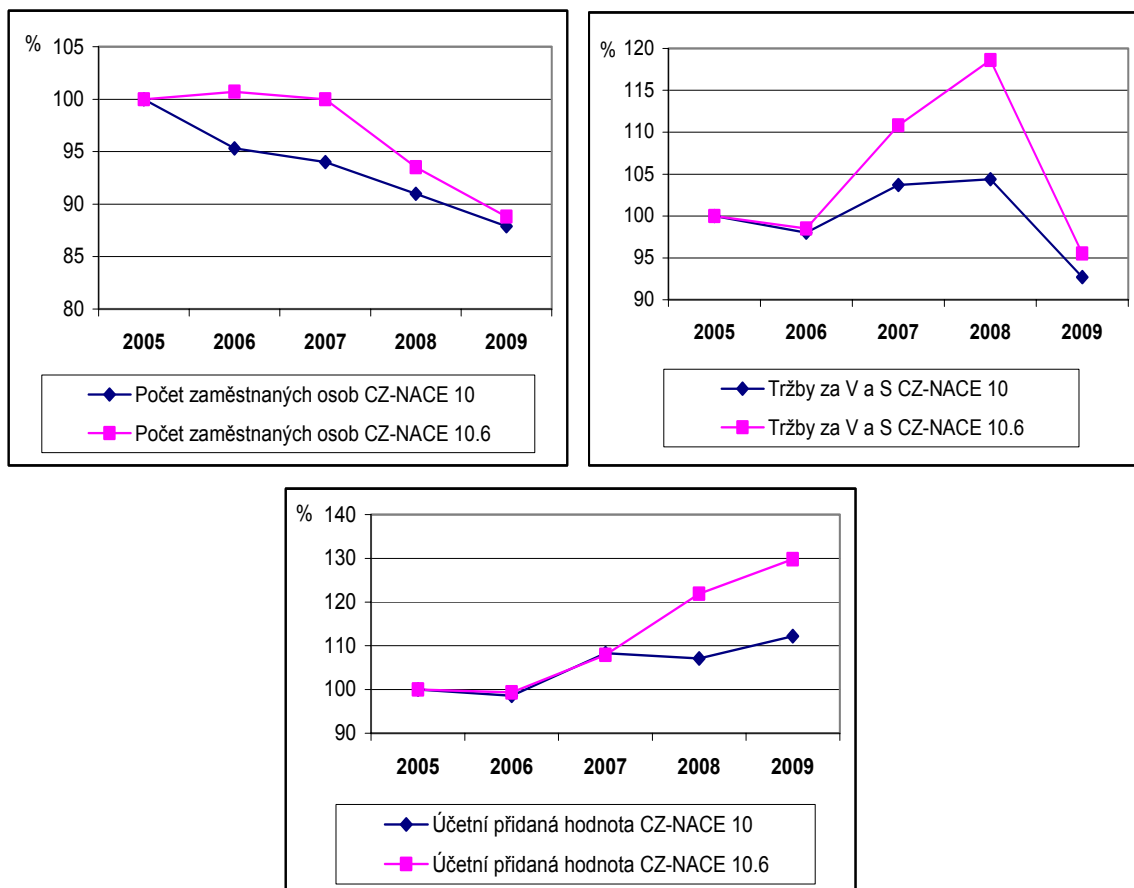
Tabulka 7 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 - 2009

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.6	3 644	3 668	3 645	3 407	3 237
meziroční index	x	99,6	92,4	97,1	94,2

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Vývoj výše uvedených základních produkčních ukazatelů v b. c. v letech 2005-2009 výrob CZ-NACE 10.6 v porovnání s celým odvětvím CZ-NACE 10 je zachycen v grafu 2. Tato skupina výrob v podstatě kopíruje vývoj odvětví.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 – 2008

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

I přes pokles zaměstnanosti hodnocené skupiny výrob, osobní náklady od roku 2005 trvale rostly, index 2009/2005 v b. c. dosáhl výše 125,6 (tabulka 8).

Tabulka 8 – Osobní náklady v b. c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.6	1 027 764	1 092 228	1 168 679	1 220 290	1 290 587
meziroční index	x	106,3	107,0	104,4	105,8

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Jak uvádí tabulka 9, produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. se u hodnoceného CZ-NACE 10.6 výrazně zvyšovala v období 2005–2009, i když v roce 2006 byl zaznamenán pokles. V roce 2009 dosáhla produktivita práce z účetní hodnoty v oboru CZ-NACE 10.6 hodnoty 733,9 tis. Kč/zaměstnance a dosáhla tak třetí nejvyšší úrovně tohoto ukazatele za celý potravinářský sektor. Kumulativní index produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. 2009/2005 dosáhl úrovně 146,1. Příčinou této vysoké hodnoty je jak růst účetní přidané hodnoty, tak pokles zaměstnanců.

Tabulka 9 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč/zaměstnanec)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.6	502,3	495,8	541,9	654,7	733,9
meziroční index	x	98,7	109,3	120,8	112,1

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

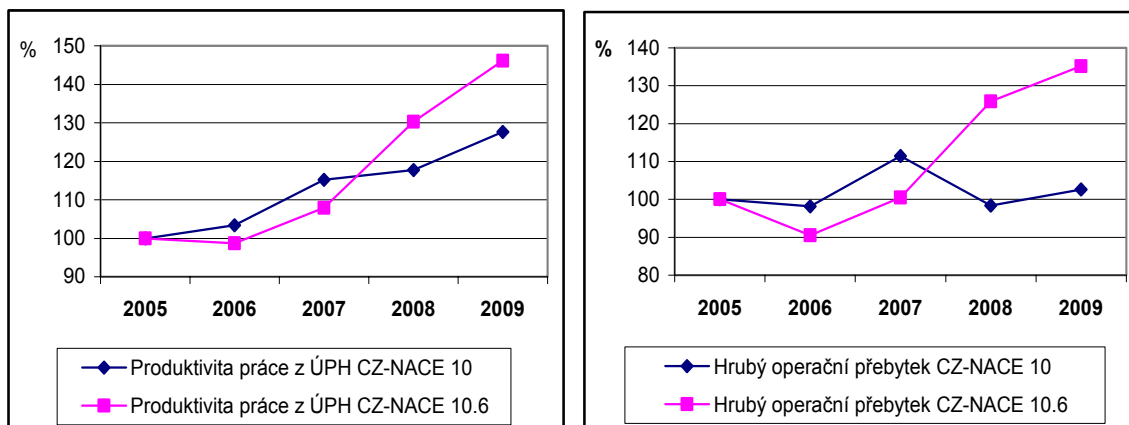
O příznivé tvorbě disponibilních zdrojů CZ-NACE 10.6 vyjádřené hrubým operačním přebytkem vypovídá z hlediska objemu v období 2005-2009 tabulka 10.

Tabulka 10 – Hrubý operační přebytek v b. c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.6	802 625	726 149	806 825	1 010 452	1 084 986
meziroční index	x	90,5	111,1	125,2	107,4

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

V grafu 3 jsou uvedeny vybrané ukazatele konkurenceschopnosti v letech 2005–2009 u CZ-NACE 10.6, které vykazují výrazný růst od roku 2007.

Graf 3 – Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2000 – 2008

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

3.4 Výkonová spotřeba

Na výsledku výkonové spotřeby oboru v roce 2009 se podílel především pokles vstupů agrárních komodit, jak bylo uvedeno v předešlém hodnocení cenového vývoje. Na základě odhadu došlo k poklesu výkonové spotřeby v porovnání s rokem 2008 o 24,5 % i když pokles výkonové spotřeby ve srovnání s rokem 2005 byl v porovnání s rokem 2009 pouze o 7,1 % (tabulka 11).

Tabulka 11 – Výkonová spotřeba v b. c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.6	7 713 678	7 710 238	9 045 345	9 485 778	7 164 829
meziroční index	x	100,0	117,3	104,9	75,5

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

Celkový objem dovozu výrobků v posledních letech stále převyšuje vývoz výrobků, což způsobuje přetrvávající pasivní bilanci zahraničního obchodu CPA 10.6 (tabulka 12). Důvodem je zvyšování podílu dovozu výrobků z obilovin, především speciálních výrobků pro přímou spotřebu. Většinou jde o dovoz výrobků s vyšší přidanou hodnotou.

Celková spotřeba mouky dlouhodobě klesala a v roce 2005 byla prolomena hranice hodnoty 90 kg/osobu a rok. V marketingovém roce 2008/2009 pokračoval nepříznivý vývoj v bilanci zahraničního obchodu s moukou a výrobky z mouky. Dochází stále ke zvyšujícímu tempu dovozu těchto výrobků do ČR. Dovoz pšeničné mouky v marketingovém roce 2008/2009 vzrostl oproti předchozímu roku o 49,7%.

Po dvou ročnících výrazného útlumu ve vývozu výrobků z pšenice v marketingových letech 2005/2006 a 2006/2007 a po velmi mírném navýšení vývozu v marketingovém roce 2007/2008 došlo v marketingovém roce 2008/2009 k určité stagnaci vývozu. Vývoz pšeničné mouky do konce marketingového roku představoval 11,8 tis. tun a představuje čtvrtou nejnižší úroveň vývozu od marketingového roku 1995/1996.

Tabulka 12 – Zahraniční obchod s výrobky v b. c. v roce 2009

CPA 3 místa	Dovoz v mil. Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Čistá hmotnost v kg
10.6 - Mlýnské a škrobárenské výrobky	4 307,1	2 102,0	-2 205,1	345 667 249

Pramen: ČSÚ

Bilanci ZO s významnou komoditou – nativním bramborovým škrobem uvádí následující tabulka 13.

Tabulka 13 – Bilance zahraničního obchodu s nativním bramborovým škrobem (HN – CS 11 08 13 00) v t

Kalendářní rok	2005	2006	2007	2008	2009*
Dovoz	5 222	5 563	5 807	7 801	8 387
Vývoz	5 937	8 084	5 502	3 374	7 558
Saldo	715	2 521	-305	-4 427	-821

Pozn.: *) údaje k 25. 10. 2010

Pramen: ČSÚ

5. Shrnutí a perspektivy odvětví

Pro všechny mlýnské výrobky platí potravinové právo ČR. Z hlediska technologického vybavení a systému řízení kvality a bezpečnosti potravin jsou mlýny plně konkurenceschopné. V investicích do výroby výrazně pomáhají dotace z PRV a národní dotace.

Přesto spotřeba pšenice na obyvatele a rok na základě odhadu v roce 2009 dosáhla 104,0 kg (v hodnotě zrna) a dá se předpokládat pokles spotřeby pšeničné mouky oproti předchozímu roku zhruba o 4 %. Znovu se tak vrací dlouhodobý trend poklesu ve spotřebě pšenice pro lidskou výživu. Z důvodů poklesu přímé spotřeby mouky v domácnostech v následujících letech, bude muset zpracovatelský obor k docílení růstu užitné hodnoty zvyšovat výrazně tempo inovací např. u výrobků s vyšší mírou přidané hodnoty (výrobky tepelně upravené, výrobky s prodlouženou trvanlivostí, zvýšenou nutriční hodnotou, výrobky s cereálním základem a zvýšeným obsahem vlákniny a bílkovin).

Pokud se týká výroby škrobářenských výrobků, ta je určována především pravidly SZP EU. V marketingovém roce 2008/2009 činily plochy brambor pro výrobu bramborového škrobu přibližně 4,2 tis. ha. Na výrobu bramborového škrobu bylo v roce 2009 zpracováno 140 tis. t brambor. Celkem bylo vyrobeno 29 618 tun bramborového škrobu. Tuzemským škrobárnám byla k dispozici národní výrobní kvóta ve výši 33 660 tun.

Prioritou škrobárenství v ČR v následujících letech bude zachování konkurenceschopnosti výroby bramborového škrobu i brambor v rámci společného trhu se škrobem v EU, k čemuž by mělo přispět zvyšování úrovně pěstebních technologií brambor určených k výrobě škrobu i efektivnost výroby jednotlivých škrobáren.

Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků CZ-NACE 10.7

I. Charakteristika oboru

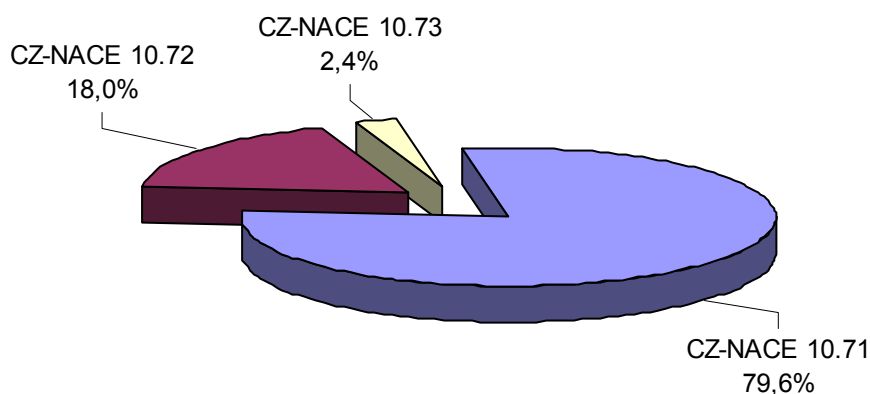
V systému CZ–NACE obor **10.7 - Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků** zahrnuje následující výroby:

- 10.71** - Výroba pekařských a cukrářských výrobků, kromě trvanlivých,
- 10.72** - Výroba sucharů a sušenek; výroba trvanlivých cukrářských výrobků,
- 10.73** - Výroba makaronů, nudlí, kuskusu a podobných moučných výrobků.

Tento obor, který byl v předcházejícím systému odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ) zařazen do ostatních výrob (OKEČ 15.8) je v novém systému CZ-NACE veden samostatně.

Podíly jednotlivých výrob (měřeno tržbami za prodej VV a S v b. c.) v roce 2009 podle nového systému jsou uvedeny v grafu I.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2009

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: předběžná hodnota - vlastní dopočet (odhad) ÚZEI

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků se na tržbách za prodej VV a S v b. c. na Výrobě potravinářských výrobků (CZ-NACE 10) v roce 2009 podílela 15,4 %, na účetní přidané hodnotě 25,1 % a na zaměstnanosti 35,9 %. Z uvedeného je patrné, že jde o poměrně rozsáhlou skupinu výrob, nyní již samostatnou v rámci CZ-NACE, jak bylo již dříve zmíněno, s rozsahem největší podnikatelskou základnou co do počtu subjektů a nejvyšší zaměstnaností.

Významné výroby v rámci 10.7

Nejvýznamnější výrobou v tomto oboru je výroba pekařských a cukrářských výrobků. Jde o produkci určenou pro denní zásobování. Tato produkce velmi úzce technologicky navazuje na obor výroby mlýnských výrobků a tyto provozy v mnoha případech tvoří jeden podnikatelský subjekt. V rámci obilní vertikály se postupně vytvářejí kapitálová propojení jejich jednotlivých článků. Vedle velkých společností existují i střední a malé firmy, působící prakticky ve všech regionech. K největším společnostem patří United Bakeries, a. s. a dále Penam, a. s.

Další je výroba trvanlivého pečiva cukrářského i jiného, která až na výjimky je poměrně koncentrována a největším podnikem je Opavia-LU, s. r. o.

Objemově nejmenší výrobou je výroba těstovin. K výrobcům těstovin patří např. Adriana – výrobce těstovin, s. r. o., Bratři Zátkové, a. s. a další firmy.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Index cen průmyslových výrobců hodnocených výrobků uvedených v tabulce 1 značně kolísá v závislosti na cenách v obilní vertikále (obiloviny, mouka) a tlaku především tržních řetězců. V roce 2009 po vzestupu cen v roce 2008 nastal pokles, který se v dalším období zastavil a nastal vzestupný trend.

Tabulka 1 - Index cen průmyslových výrobců v letech 2008 - 2009

Název	Kód	průměr od počátku roku	
		2008	2009
Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků	CPA 10.8	112,6	94,7

Pramen: ČSÚ

Pozn: stejné období předchozího roku = 100

3.2 Základní produkční charakteristiky

Jak již bylo dříve uvedeno, CZ-NACE 10 se v rámci potravinářských výrobních podniků vyznačuje největším počtem podnikatelských subjektů. Jak ukazuje tabulka 2, jejich počet v uplynulých letech však postupně klesal.

Tabulka 2 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10 v letech 2005 – 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.7	2 777	2 711	2 666	2 662	2 614
meziroční index	x	97,6	98,3	99,8	98,2

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Tržby za prodej VV a S uvedené v tabulce 3 vykazovaly růst u hodnocené výroby až do roku 2008. V roce 2009, v době ekonomického útlumu, nastal pokles a obdobně je tomu i u účetní přidané hodnoty (tabulka 4). Počet zaměstnaných osob však v hodnocených letech trvale klesal a od roku 2005 (tabulka 5), úbytek činí 4 252 osob.

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.7	32 419 589	31 273 425	33 810 206	35 552 590	32 015 876
meziroční index	x	96,5	108,1	105,2	90,1

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b. c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.7	12 048 107	11 650 135	12 224 287	13 038 622	12 858 067
meziroční index	x	96,7	104,9	106,7	98,6

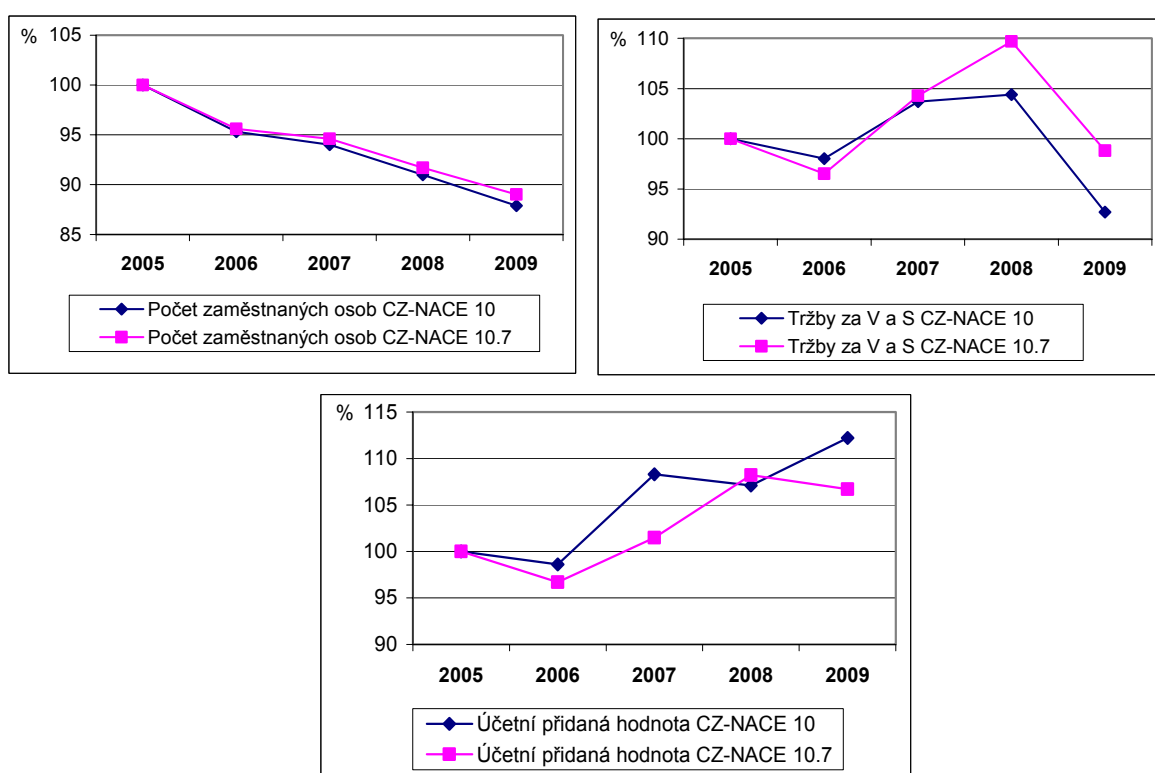
Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Tabulka.5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 – 2009

(osoby)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.7	38 754	37 063	36 661	35 531	34 502
meziroční index	x	95,6	98,9	96,9	97,1

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Vývoj základních charakteristik u CZ-NACE 10 i u sledované výroby v letech 2005-2009 (graf 2) je vcelku obdobný a výrazné difference nebyly zaznamenány.

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2005 – 2009

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Osobní náklady uvedené v tabulce 6 vykazují u sledovaného oboru od roku 2007 výrazně vzestupný trend, a to i při poklesu počtu zaměstnanců.

Tabulka 6 – Osobní náklady v b. c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.7	8 039 160	7 984 630	8 557 056	9 010 502	9 618 161
meziroční index	x	99,3	107,2	105,3	106,7

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Produktivita práce z ÚPH v hodnocených letech 2005-2009 (tabulka 7) vykazuje vzestupný trend, na němž se výrazně podílí pokles zaměstnanosti. Hrubý operační přebytek hodnocené výroby měl příznivý trend až do roku 2008 a v období ekonomického útlumu (rok 2009) nastal pokles, při snížení ÚPH a současně růstu osobních nákladů.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč/zaměstnanec)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.7	310,9	314,3	333,4	367,0	372,7
meziroční index	x	101,1	106,1	110,1	101,6

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

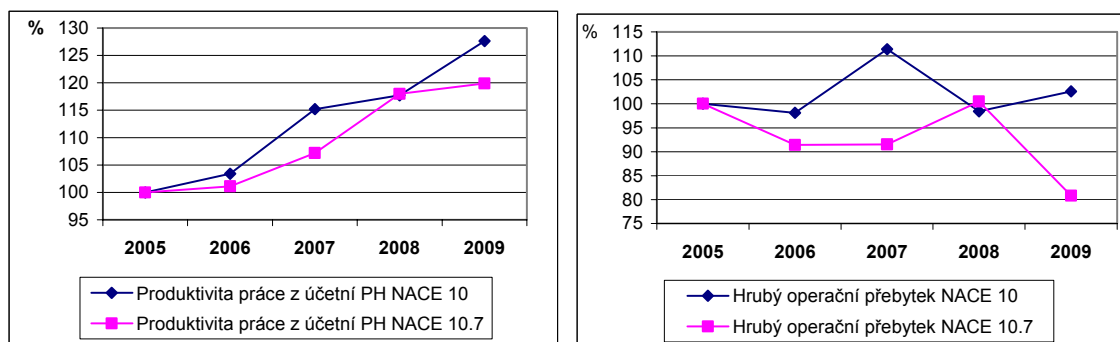
Tabulka 8 – Hrubý operační přebytek v b. c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.7	4 008 947	3 665 505	3 667 231	4 028 120	3 239 905
meziroční index	x	91,4	100,0	109,8	80,4

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Z použitých ukazatelů konkurenceschopnosti, které uvádí graf 3 vyplývá vzestupný trend produktivity práce z ÚPH od roku 2007, který je u CZ-NACE 10 velmi strmý, zatímco u sledované výroby jen mírný a u hrubého operačního přebytku dokonce sestupný.

Graf 3 – Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 – 2009

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

3.4 Výkonová spotřeba

Jak ukazuje tabulka 9, nejvyšší objem výkonové spotřeby u hodnocené výroby byl zaznamenán v roce 2008 a v následném roce 2009, kdy bylo nezbytné najít možnosti jejího snížení, klesla její hodnota zhruba na úroveň roku 2006.

Tabulka 9 – Výkonová spotřeba v b. c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.7	22 459 135	21 952 387	24 352 136	25 235 146	21 783 896
meziroční index	x	97,7	110,9	103,6	86,3

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

Zahraniční obchod hodnocené skupiny výrobků uvedený v tabulce 10 je výrazně pasivní. Toto zboží patří mezi nejvýznamnější položky dovozu z EU i když i vývoz je poměrně významný, ale výši importu nevyrovnává.

Tabulka 10 – Zahraniční obchod s výrobky v b. c. v roce 2009

CPA 3 místa	Dovoz v mil. Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Čistá hmotnost v kg
10.7 - Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	6 246,7	4 195,8	-2 050,9	137 290 027

Pramen: ČSÚ

5. Shrnutí a perspektivy odvětví

Výroba pečiva bude i nadále významnou součástí rychloobrátkového zboží a jeho hmotná spotřeba se nebude příliš měnit. Ke změnám bude docházet v oblasti sortimentu a tvorby cen jak průmyslových výrobců, tak spotřebitelských cen v závislosti na vývoji cen vstupů (obiloviny – mouky, energie aj.) a na kupní síle, které se bude podřizovat sortimentní skladba běžného pečiva, cukrářských výrobků i trvanlivého pečiva.

Další rozvoj trhu u regionální produkce spojený s jejich prezentací, v jejímž rámci je významným segmentem většinou čerstvé pečivo a cukrářské zboží vynikající kvality s vyšším podílem ruční práce, by mohl přispět v příštím období k posílení nejen tržní, ale i ekonomické pozice malých a středních pekáren a ke zvýšení zaměstnanosti. Větší firmy oboru by obchodními aktivitami a inovačními trendy podpořenými i technologickými inovacemi mohly dosáhnout i širšího uplatnění na zahraničních trzích a přispět ke snížení záporného salda zahraničního obchodu u pekařských výrobků a tím i nepříznivého trendu tohoto obchodu u celého odvětví.

Výroba ostatních potravinářských výrobků CZ-NACE 10.8

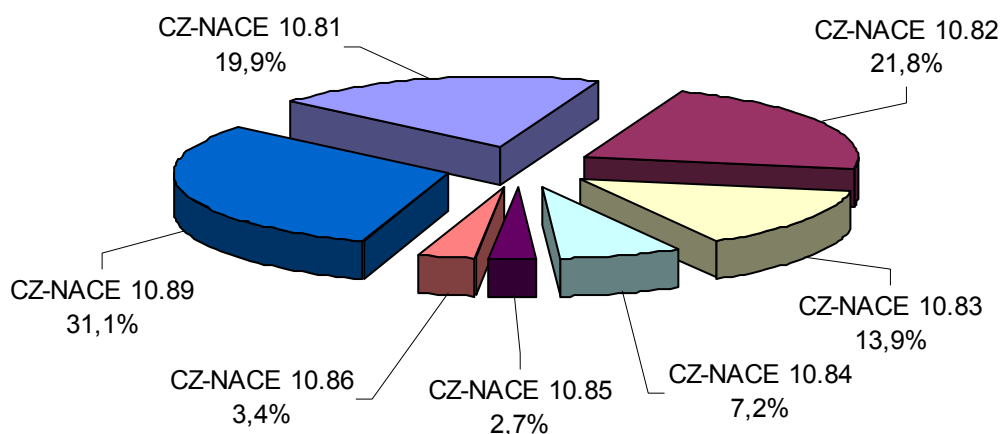
I. Charakteristika oboru

V systému CZ-NACE obor **10.8 - Výroba ostatních potravinářských výrobků** zahrnuje následující výroby:

- 10.81** – výroba cukru,
- 10.82** – výroba kakaa, čokolády a cukrovinek,
- 10.83** – zpracování čaje a kávy,
- 10.84** – výroba koření a aromatických výtažků,
- 10.85** – výroba hotových pokrmů
- 10.86** – výroba homogenizovaných potravinářských přípravků a dietních potravin,
- 10.89** – výroba ostatních potravinářských výrobků jinde neuvedených.

Podíly jednotlivých výroby (měřeno tržbami VV a S v b. c.) v roce 2009 jsou uvedeny v grafu I.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2009

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: předběžná hodnota - vlastní dopočet (odhad) ÚZEI

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Výroba ostatních potravinářských výrobků se na tržbách za prodej VV a S v b. c. na Výrobě potravinářských výrobků (CZ-NACE 10) v roce 2009 podílela 19,6 %, na účetní přidané hodnotě 23,6 % a na zaměstnanosti 15,4 %. Z uvedených podílů je zřejmé, že jde o poměrně rozsáhlou skupinu výroby a to i přesto, že Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků, se z ní v rámci přechodu na CZ-NACE vyčlenila.

Významné výroby v rámci 10.8

Výroba cukru

Výroba cukru představuje v rámci této skupiny tradiční výrobu s přímou vazbou na pěstování cukrovky. Cukrovarnickou kampaň v roce 2009/10 v ČR zahájilo sedm cukrovarů, z toho 2 v Čechách, 5 na Moravě. Zahraniční vlastníci jsou zastoupeni ve dvou cukrovarnických společnostech se 4 závody, ostatní 3 cukrovary vlastní tuzemské soukromé firmy. Cukrovary se zahraniční kapitálovou účastí mají na celkovém dosaženém výkonu zpracování řepy všech cukrovarů vysoký podíl, téměř 83 %. Od roku 2007/08 se národní kvóta ČR nezměnila, její výše činí pro každý další hospodářský rok 372 459,207 t cukru. Nejvýznamnějším cukrovarnickým podnikem je firma Cukrovary a lihovary TTD, a.s.

Výroba kaka, čokolády a cukrovinek

Tento obor je jedním z nejvýznamnějších v rámci této skupiny a navazuje na výrobu cukru. Patří sem výroba kaka, kakaového másla, kakaového tuku a kakaového oleje. Dále je to výroba čokolády a čokoládových výrobků a výroba cukrovinek – karamelů, ústních pastilek, nugátu, fondánu, bílé čokolády a výroba žvýkaček, bonbonů aj. Výroba čokoládových cukrovinek plněných i neplněných se v roce 2009 meziročně výrazně zvýšila a naopak poklesla výroba čokoládových bonbonů (pralinek). K největším společnostem tohoto oboru patří Nestlé Česko, a.s.

Výroba ostatních potravinářských výrobků j. n.

Tato výroba zahrnuje zejména výrobu polévek a vývarů, která nachází na trhu své uplatnění zejména pro rychlou přípravu a dále některých rychle se kazících, ale stále více žádaných hotových potravin, jako např. obložených chlebů a dále potravinových doplňků a jiných potravinářských výrobků. K významným firmám této skupiny patří Hamé, a. s.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Index cen průmyslových výrobců ostatních potravinářských výrobků, který zahrnuje široké spektrum těchto výrobců, jak ukazuje tabulka 1 vykazuje v letech 2008 a 2009 poměrně stabilní výši. Zatímco v roce 2008 nastal mírný pokles cen, v roce 2009 bylo zaznamenáno zvýšení o 0,7 %.

Ceny průmyslových výrobců cukru v roce 2009 dosáhly průměru 15,15 Kč/kg. V porovnání s rokem 2008 se snížily o 0,95 Kč/kg v souvislosti s poklesem referenční ceny v EU v roce 2008/09 na 541,5 EUR/t. Spotřebitelské ceny významného reprezentanta této skupiny, krystalového cukru v roce 2009 dosáhly průměru 19,79 Kč/kg (o 1,25 Kč/kg méně než v roce 2008).

Tabulka 1 - Index cen průmyslových výrobců v letech 2008 - 2009

Název	Kód	průměr od počátku roku	
		2008	2009
Ostatní potraviny	CPA 10.8	99,2	100,7

Pramen: ČSÚ

Pozn: stejné období předchozího roku = 100

3.2 Základní produkční charakteristiky

Počet podniků za CZ-NACE, z nichž byly čerpány údaje, v letech 2005-2009 poněkud kolísá, ale celková tendence dokumentuje jejich růst (tabulka 2). Tabulka 3 uvádí stále vyšší tempo růstu tržeb za prodej VV a S v b. c., které dosáhlo vrcholu v roce 2008 a v následném, ekonomicky obtížném roce 2009 nastal pokles. U účetní přidané hodnoty, kterou uvádí tabulka 4 byla v hodnocených letech u sledované skupiny výroby zaznamenána vcelku příznivá tendence s poměrně značným kolísáním. U zaměstnanosti, kterou uvádí tabulka 5 nastal v hodnocených letech pokles, s výjimkou předkrizového roku 2007.

Tabulka 2 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10 v letech 2005 – 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.8	914	930,0	992,0	1 033,0	1 037,0
meziroční index	x	101,8	106,7	104,1	100,4

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.8	38 323 869	37 937 928	38 860 269	42 598 525	40 613 043
meziroční index	x	99,0	102,4	109,6	95,3

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b. c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.8	9 720 271	10 130 176	11 430 649	11 978 865	12 112 064
meziroční index	x	104,2	112,8	104,8	101,1

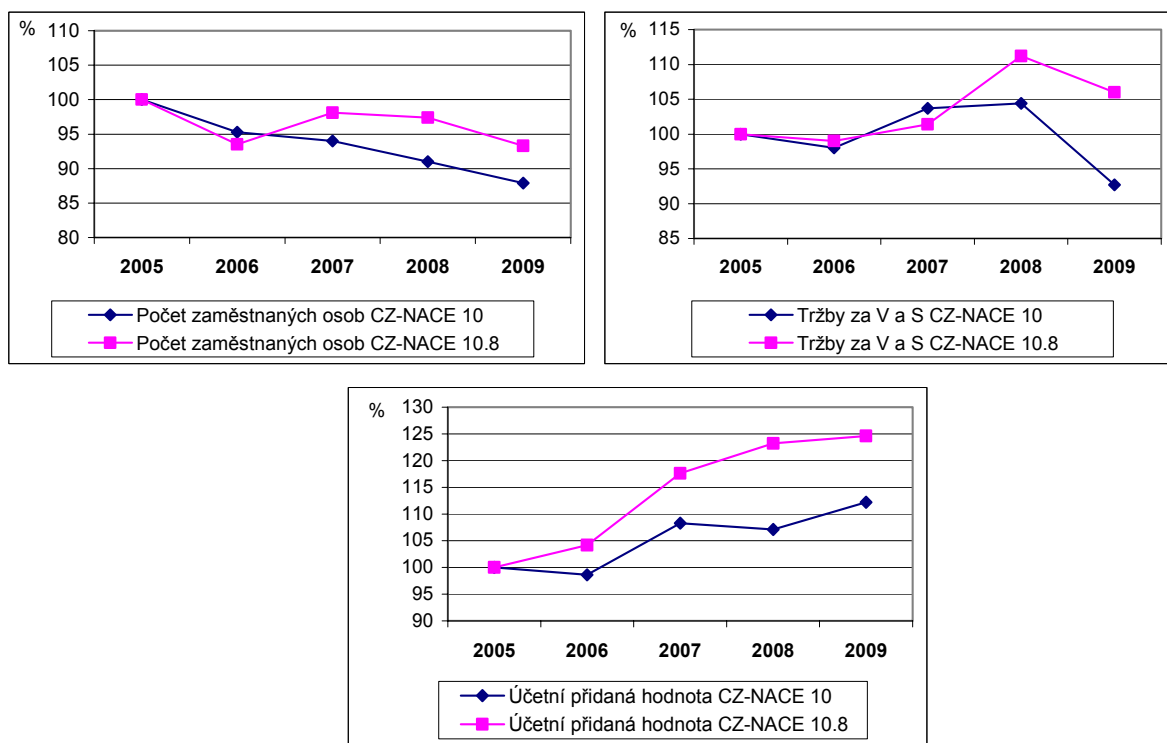
Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Tabulka.5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 – 2009

(osoby)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.8	15 836	14 809	15 542	15 423	14 769
meziroční index	x	93,5	104,9	99,2	95,8

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik hodnocené skupiny výrob ve sledovaných letech v porovnání s CZ-NACE dále dokumentuje graf 2, který ukazuje, že v roce 2009 nastal pokles jak u této skupiny, tak u celé výroby potravinářských výrobků.

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2005 – 2009

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Při růstu mezd u sledované skupiny výrob v hodnocených letech (tabulka 6) se zvyšovaly i osobní náklady, to v každém roce, s výjimkou roku 2006.

Tabulka 6 – Osobní náklady v b. c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.8	4 824 931	4 539 581	5 108 377	6 057 474	6 386 361
meziroční index	x	94,1	112,5	118,5	105,4

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Produktivita práce z ÚPH v b. c. u sledované skupiny výrob měla v hodnocených letech rostoucí trend (tabulka 7), a to jak vlivem růstu ÚPH, tak z důvodu poklesu zaměstnanosti. Hrubý operační přírůstek zachycený v tabulce 8 rostl až do roku 2007 a v ekonomicky méně úspěšných letech 2008 a 2009 klesal, což znamenalo pro podnikovou sféru méně disponibilních zdrojů.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč/zaměstnanec)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.8	613,8	684,1	735,5	776,7	820,1
meziroční index	x	111,5	107,5	105,6	105,6

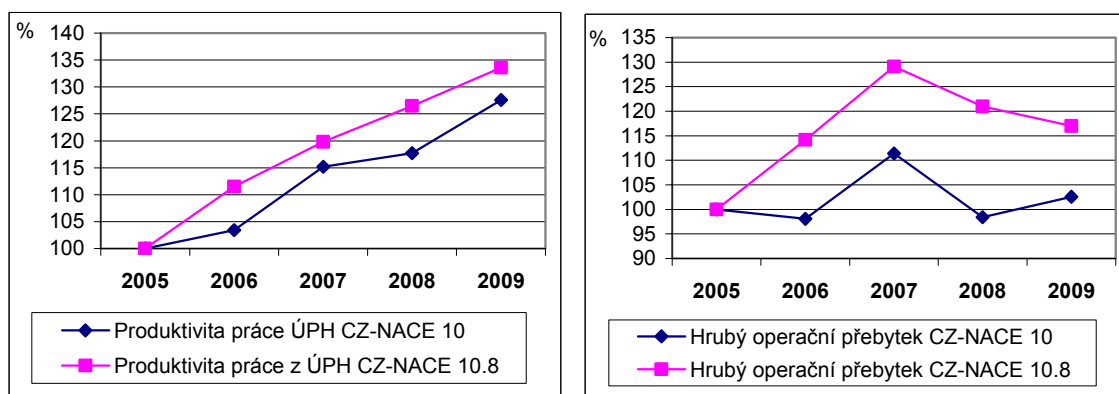
Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Tabulka 8 - Hrubý operační přebytek v b. c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.8	4 895 340	5 590 595	6 322 272	5 921 391	5 725 704
meziroční index	x	114,2	113,1	93,7	96,7

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Jak ukazuje graf 3 - u produktivity práce, jako jednoho z ukazatelů konkurenceschopnosti, přispívala sledovaná skupina výrob v hodnocených letech k jejímu vzestupu v rámci CZ-NACE 10. U hrubého operačního přebytku přispěla hodnocená skupina výrob k tomu, že byl propad za CZ-NACE 10.8 v roce 2008 poněkud nižší, a to proto, že tato skupina výrob i při poklesu ve zmíněném roce, udržela jeho tvorbu stále na poměrně vysoké úrovni.

Graf 3 – Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 – 2009

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

3.4 Výkonová spotřeba

Jak ukazuje tabulka 2, výkonová spotřeba u sledované skupiny výrob v letech 2007 a 2008 vykazovala poměrně vysoké tempo růstu a až v posledním, uváděném roce 2009, její hodnota klesla, a to v porovnání s rokem 2008, kdy byla nebývale vysoká.

Tabulka 2 – Výkonová spotřeba v b. c. v letech 2005 – 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.8	32 032 105	29 480 869	31 810 825	35 688 008	33 076 855
meziroční index	x	92,0	107,9	112,2	92,7

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

Zahraniční obchod, který uvádí tabulka 9 ukazuje, že v roce 2009 bylo vykázáno u této skupiny výrobků záporné saldo. K nejvýznamnějším vývozním položkám ve vztahu k EU v roce 2009 patřila čokoláda a přípravky potravinářské ostatní s kakaem (3 422,4 mil. Kč) a také cukrovinky bez kaka vč. bílé čokolády (2 448,2 mil. Kč). Na druhou stranu byla čokoláda a přípravky potravinářské ostatní s kakaem (5 025,1 mil. Kč) byly jednou z nejvýznamnějších položek dovozu z EU. K nejvýznamnějším položkám vývozu se třetími státy v roce 2009 patřily cukrovinky bez kaka vč. bílé čokolády (421,0 mil. Kč) a naopak u dovozu to byly potravinové přípravky (686,6 mil. Kč) a čokoláda a přípravky potravinářské ostatní s kakaem (158,1 mil. Kč).

Tabulka 9 – Zahraniční obchod s výrobky v b. c. v roce 2009

CPA 3 místa	Dovoz v mil. Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Čistá hmotnost v kg
10.8 - Ostatní potravinářské výrobky	24 631,1	21 464,0	-3 167,1	521 909 001

Pramen: ČSÚ

5. Shrnutí a perspektivy odvětví

Výroba cukru je při ustálených kapacitách a národní kvótě po restrukturalizačním procesu závislá především na sklizni cukrovky, která je využívána též na výrobu kvasného lihu nebo k jiným účelům. Obchod s cukrem je realizován jak v rámci zemí EU, tak s třetími zeměmi, kde se ukazují možnosti dalšího růstu.

Výroba čokolády bude i v budoucnu vedle domácího trhu s mírně rostoucím dlouhodobým trendem její spotřeby, do značné míry závislá na zahraničním obchodu. U čokoládových cukrovinek, domácí spotřeba (hmotná i hodnotová) v delší časové řadě mírně roste.

Dále se rozšiřuje sortiment zpracovávaných čajů – bylinné, ovocné, jejichž objem však v roce 2009 meziročně poklesl, při mírně rostoucím dovozu. V roce 2009 se však meziročně zvýšil objem výroby hotových pokrmů ze zeleniny a naopak poklesl objem hotových pokrmů z masa, drobů nebo krve. Ostatní hotové pokrmy, které šetří čas v domácnostech a také lahůdky, které jsou vhodné pro rychlé občerstvení jak v domácnostech, tak na cestách zaznamenaly v roce 2009 rostoucí trend rozrůstá se i produkce potravinových doplňků. Zejména tyto výroby mohou zaujímat stále širší podíl v rámci této skupiny výrob.

Výroba krmiv CZ-NACE 10.9

I. Charakteristika oboru

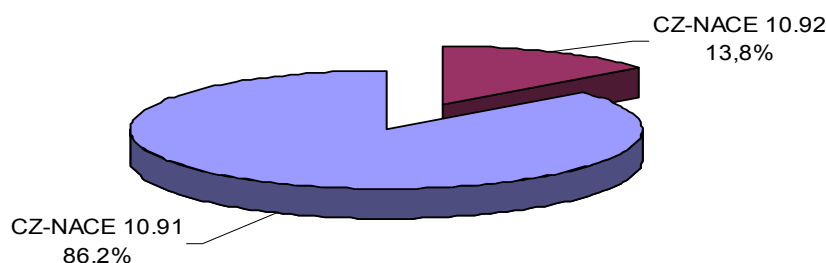
Obor **CZ-NACE 10.9 - Výroba krmiv** zahrnuje následující výrobní skupiny:

10.91 – Výroba průmyslových krmiv pro hospodářská zvířata,

10.92 – Výroba průmyslových krmiv pro zvířata v zájmovém chovu.

Podíl výše uvedených výrob v oboru CZ-NACE 10.9 na tržbách za vlastních výrobků a služeb v roce 2009 je uveden v grafu I.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2009

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet (odhad) ÚZEI

K hlavním výrobcům průmyslových krmiv v ČR patří např.:

ZEM.SLUŽBY DYNÍN, a.s.	OBILA, a. s., KUTNÁ HORA	CEREA, a. s., H. KRÁLOVÉ
LB CEMIX, s. r. o., BORO VANY	ZEM. ZÁSOB., a. s., MĚLNÍK	ZZN, a. s., STRAKONICE
BIOFAKTORY PRAHA, s. r. o.	ZZN PELHŘIMOV, a. s.	TAGREA, a. s., ČEKANICE
PRIMAGRA, a. s. MILÍN	ZZN, a. s., PARDUBICE	ZZN POLABÍ, a. s., KOLÍN

Celkový objem výroby průmyslových krmných směsí (KS) v ČR v roce 2009 podle statistického šetření byl 2,8 mil. tun. V porovnání s rokem 2008 došlo k poklesu celkové výroby o 4,6 %. Pokles výroby KS byl zaznamenán u všech sledovaných krmných směsí, mimo výroby krmných směsí pro domácí zvířata v zájmových chovech a pro ostatní zvířata kde byl zaznamenán nárůst výroby (tabulka I).

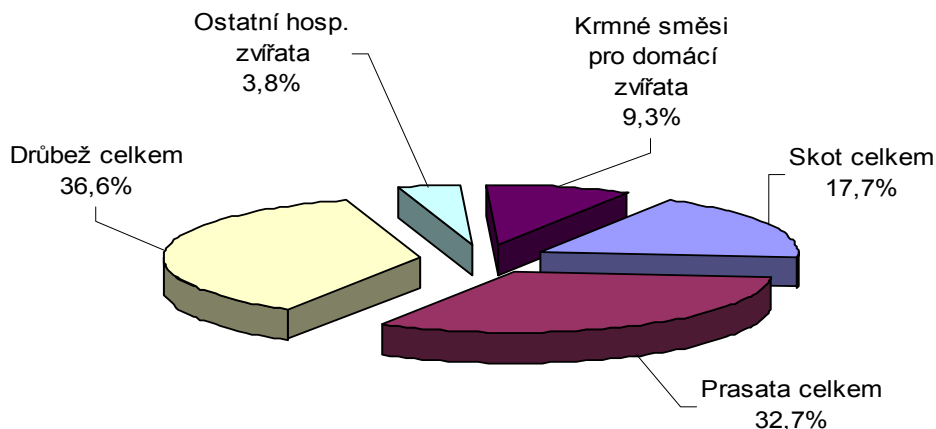
Tabulka I - Výroba krmných směsí v ČR (tis. t)

Druhy zvířat	2007	2008	2009	Index 2009/08
Skot celkem	548	536	503	93,8
Prasata celkem	1 268	1 093	929	85,0
Drůbež celkem	1 074	1 074	1 039	96,8
Ostatní zvířata	112	96	106	110,4
Krmné směsi pro domácí zvířata	175	180	264	146,3
Celkem	3 177	2 979	2 841	95,4

Pramen: MZe - Roční výkazy o výrobě průmyslových krmiv

V následujícím grafu 2 je uveden podíl výroby krmných směsí podle druhu hospodářských a ostatních zvířat na celkové výrobě v roce 2009.

Graf 2 – Struktura výroby krmných směsí v ČR v roce 2009

Pramen: MZe - Roční výkazy o výrobě průmyslových krmiv.

Registraci krmivářských provozů zajišťuje a registr vede ÚKZÚZ, Odbor bezpečnosti krmiv a půdy. K významnému nárůstu došlo u počtu osob, které uvádí krmiva do oběhu, skupina dodavatelů a distributorů. Počet dovozců krmiv ze třetích zemí zůstává v posledních třech letech na stejné úrovni. Následující přehled v tabulce 2 uvádí specifikaci činností v registrovaných nebo schválených krmivářských provozech, včetně údaje o počtech distributorů, dodavatelů a dovozců krmiv ze třetích zemí.

Tabulka 2 - Počet provozovatelů krmivářských podniků stav k 31. 12. 2009¹⁾

Provozovatelé krmivářských podniků	2008	2009
Výrobci	487	507
Dovozci	225	231
Dodavatelé	146	381
Distributoři	85	196
Provozovatelé mobilních výroben krmiv	35	32
Provozovatelé na úrovni prvovýroby	14 977	15 080
Dopravci krmiv	647	703

Pozn.: ¹⁾ Někteří provozovatelé jsou registrováni pro více činností, př. pro výrobu a uvádění do oběhu.

Pramen: ÚKZÚZ

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků

Výroba krmiv obor CZ-NACE 10.9 se v rámci odvětví Výroby potravinářských výrobků CZ-NACE 10 v roce 2009 podílel na tržbách za prodej VV a S v b. c. 9,5 %, na účetní přidané hodnotě 9,0 % a na počtu zaměstnanců 6,3 %.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Na výrazném poklesu indexu cen výrobců průmyslových krmiv v roce 2009 se převážně podílely nízké ceny komodit, jejichž příčinou byla mimořádně příznivá domácí sklizeň v marketingovém roce 2008/2009. Vývoj cenových indexů výrobků CZ-NACE 10.9 ukazuje tabulka 3.

Tabulka 3 - Index cen průmyslových výrobců NACE 10.9 v letech 2008 - 2009

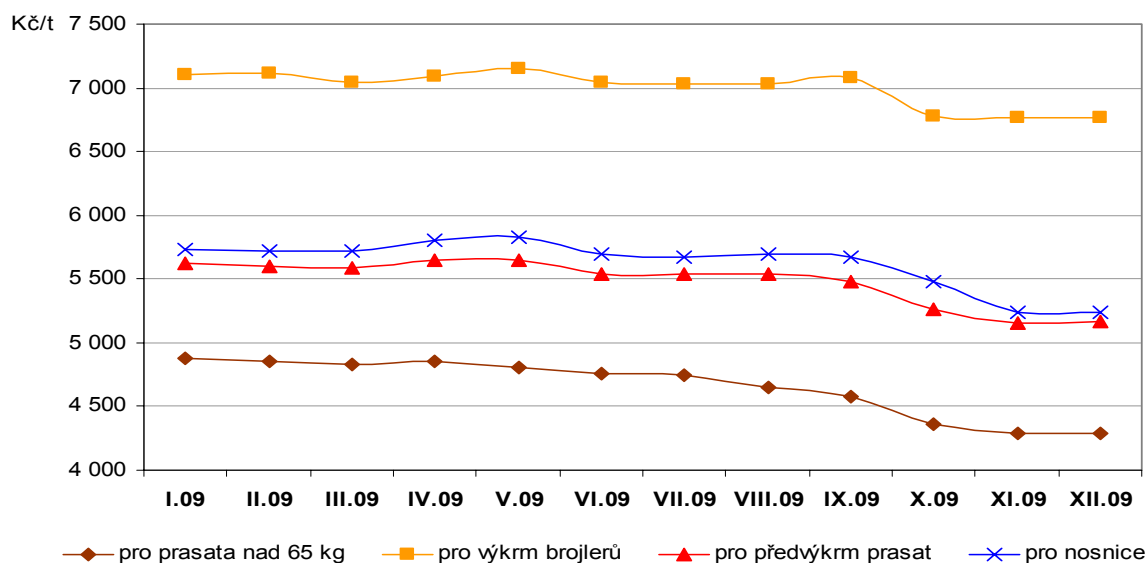
Název	Kód	průměr od počátku roku	
		2008	2009
Průmyslová krmiva	CPA 10.9	119,8	82,8

Pramen: ČSÚ

Pozn.: stejné období předchozího roku = 100

Nejvýznamnější surovinou pro výrobu krmných směsí jsou krmné obiloviny (cca 62,9 %) a ty převážně určují konečnou cenu průmyslových krmiv. Jaký byl měsíční vývoj cen u vybraných průmyslových krmiv na základě uváděných údajů ČSÚ v roce 2009 ukazuje graf 3, který ilustruje celkový pokles u všech druhů krmiv.

Graf 3 – Vývoj průměrných cen vybraných průmyslových krmiv v roce 2009 (Kč/t)

Pramen: ČSÚ

3.2 Základní produkční charakteristiky

Vývoj počtu podniků od roku 2005-2009 uvádí následující tabulka 4. Je nutné upozornit, že v tabulce 2 jsou uvedeny počty provozovatelů krmivářských podniků a někteří provozovatelé jsou registrováni pro více činností. Z těchto důvodů uvedený počet podniků v tabulce 2 je odlišný od tabulky 4, ve které jde o podniky s převažující činností - výroby krmných směsí.

Tabulka 4 – Počet podniků v rámci CZ-NACE 10.9 v letech 2005 - 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.9	245	253	249	262	262
meziroční index	x	103,3	98,4	105,2	100,0

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

V roce 2009 byl vykázán pokles tržeb za prodej VV a S v b. c. o 17,1 % (tabulka 5), a to vlivem poklesu výroby. Pokles byl zaznamenán i u ÚPH, v porovnání s rokem 2008 o 4,7 % (tabulka 6). V tomto oboru na základě odhadu v roce 2009 také došlo k poklesu počtu zaměstnaných osob o 4,6 %.

Tabulka 5 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.9	18 414 576	17 947 711	21 500 305	23 666 802	19 615 734
meziroční index	x	97,5	119,8	110,1	82,9

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

Tabulka 6 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.9	4 104 333	3 954 717	4 526 861	4 856 731	4 627 790
meziroční index	x	96,4	114,5	107,3	95,3

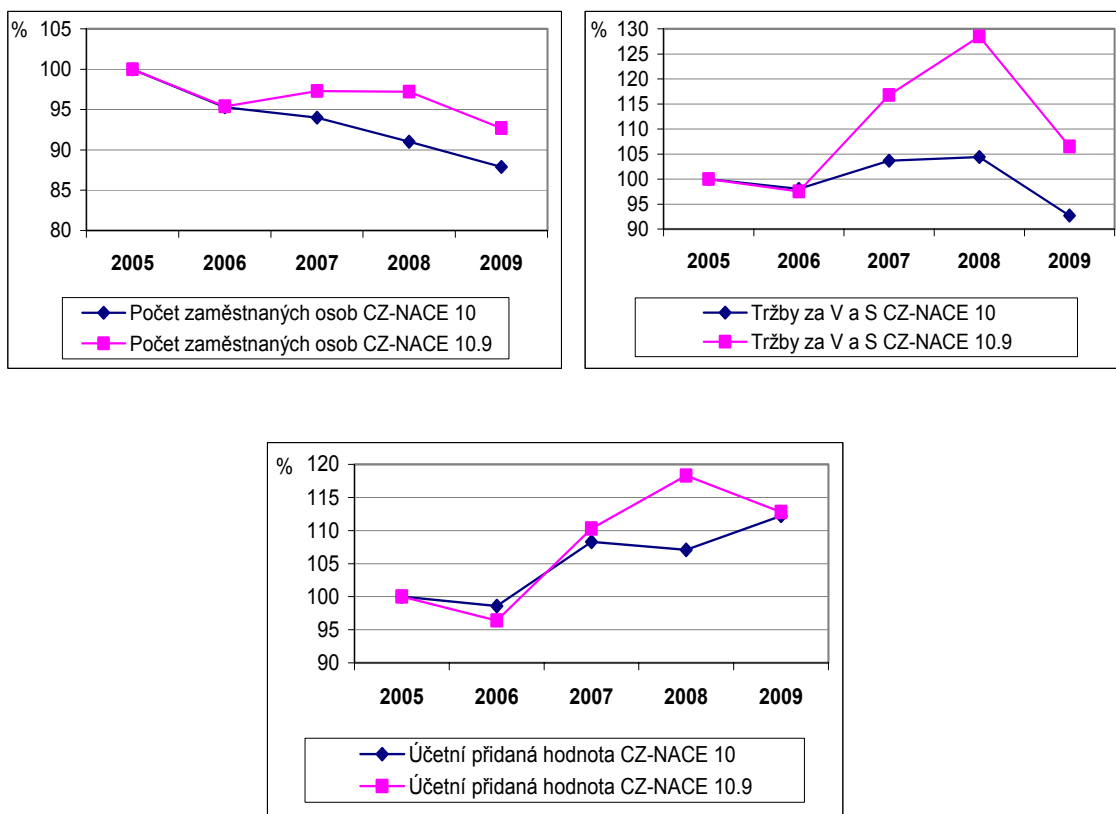
Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

Tabulka 7 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005 - 2009

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.9	6 488	6 188	6 311	6 308	6 016
meziroční index	x	95,4	102,0	100,0	95,4

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik ve b. c. za období 2005-2009 u oboru výroby krmiv v porovnání s celým odvětvím CZ-NACE 10 ukazuje graf 3. U uvedených ukazatelů je v roce 2009 podle odhadu, očekáván pokles.

Graf 3 -Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2000 - 2008

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Vývoj osobních nákladů v letech 2005-2009 uvádí tabulka 8. V roce 2009 došlo k výraznému nárůstu osobních nákladů v porovnání s rokem 2008 o 11,1 % i když podle odhadu byl zaznamenán pokles u ostatních základních produkčních ukazatelů (tabulka 5 až 7).

Tabulka 8 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.9	2 018 858	2 053 169	2 234 117	2 498 455	2 776 185
meziroční index	x	101,7	108,8	111,8	111,1

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Produktivita práce z ÚPH u hodnoceného oboru v letech 2005-2008 měla výrazný růstový trend. V roce 2009 došlo k jejímu meziročnímu nepatrnému poklesu. V roce 2009 dosáhla produktivita práce v b. c. u hodnoceného oboru 769,3 tis. Kč/zaměstnance (tabulka 9), tj. dosažení druhé nejvyšší hodnoty v odvětví CZ-NACE 10.

Tabulka 9 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč/zaměstnance)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.9	632,6	639,1	717,3	769,9	769,3
meziroční index	x	101,0	112,2	107,3	99,9

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

O tvorbě disponibilních zdrojů oboru v letech 2005-2009 vypovídá vývoj objemu hrubého operačního přebytku v tabulce 10. V roce 2009 došlo k výraznému poklesu hrubého operačního přebytku oproti roku 2008 o 21,5 %, a to z důvodu snížení ÚPH, ale současně růstu osobních nákladů. Rok 2009 ukázal, že oboru výrazně ubylo finančních zdrojů na pokrytí např. fixních nákladů, bankovních úroků a dalších poplatků.

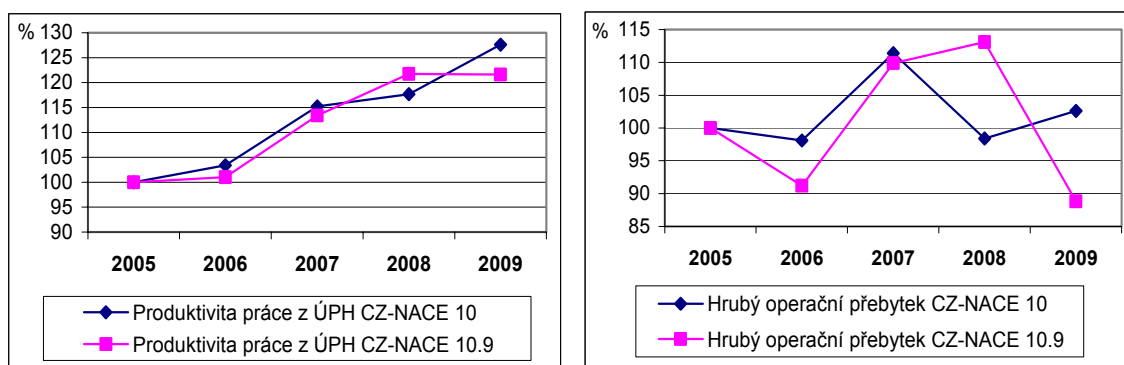
Tabulka 10 – Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.9	2 085 475	1 901 548	2 292 744	2 358 276	1 851 605
meziroční index	x	91,2	120,6	102,9	78,5

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

Vývoj vybraných ukazatelů konkurenceschopnosti v letech 2005-2009 v tomto oboru v porovnání s vývojem za odvětví CZ-NACE 10 ukazuje graf 4. Nepříznivý je zejména pokles hrubého operačního přebytku u hodnoceného oboru v roce 2009.

Graf 4 – Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 - 2009

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

3.4 Výkonová spotřeba

Na výsledku výkonové spotřeby oboru v roce 2009 se podílel především pokles cen vstupů zemědělských komodit a konkurenční tlaky, jak bylo uvedeno v předešlém hodnocení cenového vývoje. Na základě odhadu došlo k poklesu výkonové spotřeby oproti roku 2008 o 21,9 %. V porovnání s rokem 2005 byl zaznamenán nárůst výkonové spotřeby v roce 2009 o 5,3 %.

Tabulka 11 – Výkonová spotřeba v b.c. v letech 2005 - 2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 10.9	16 282 679	15 957 984	19 594 835	21 967 262	17 145 380
meziroční index	x	98,0	122,8	112,1	78,1

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 - vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

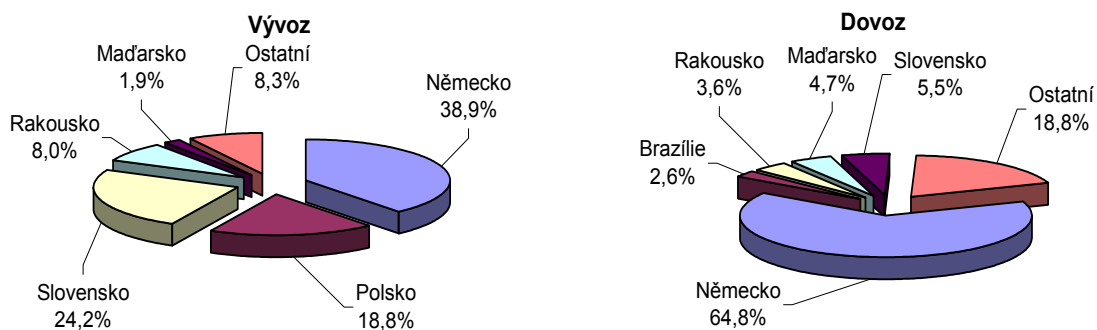
Vývoj zahraničního obchodu uvádí tabulka 12, ze které je patrné trvalé pasivní saldo výrobků CPA 10.9 - Průmyslová krmiva. U vývozu krmných surovin a krmných směsí (počítáno z objemu vývozu), největšími odběrateli bylo Německo, Slovensko a Polsko. Pokud se týká dovozu krmných surovin a krmných směsí do ČR se v roce 2009 nejvíce podílelo především Německo 64,8 %. Teritoriální strukturu vývozu a dovozu (počítáno z hodnoty vývozu a dovozu) u vybraných států ukazuje graf 5.

Tabulka 12 –Zahraniční obchod s výrobky v b.c. v roce 2009

CPA 3 místa	Dovoz v mil. Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Čistá hmotnost v kg
10.9 - Průmyslová krmiva	4 062,2	2 736,3	-1 325,9	202 167 828

Pramen: ČSÚ

Graf 5 - Vývoz a dovoz surovin a krmných směsí v roce 2009 (%)

Pramen: MZe - Roční výkazy o výrobě průmyslových krmiv.

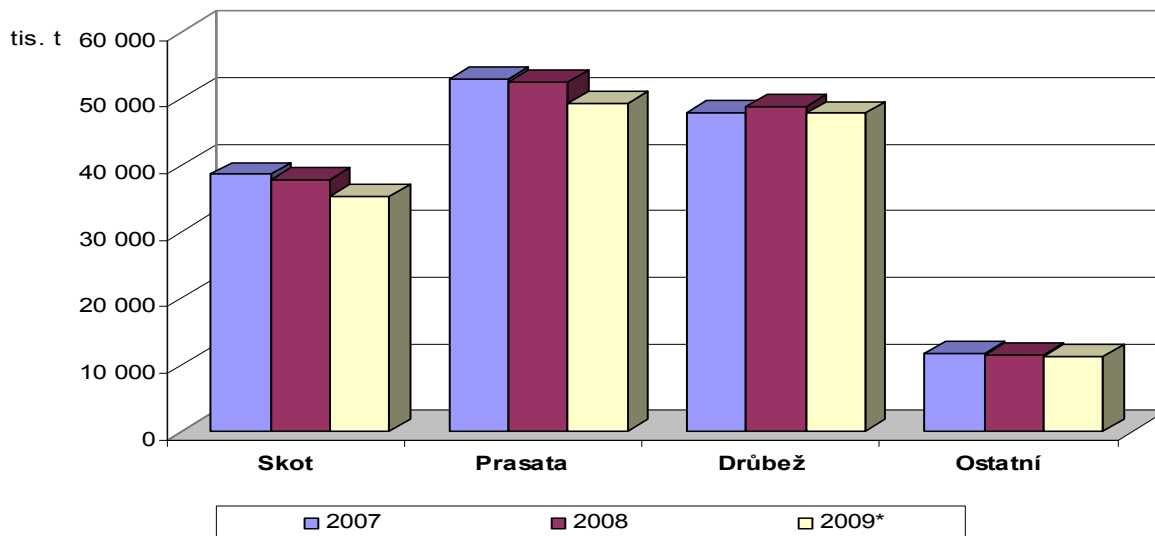
Vývoj celkové výroby krmných směsí v zemích EU-27 podle odhadů Evropské sdružení výrobců krmiv (FEFAC) v letech 2008-2009 je uveden v tabulce 13 a v následujícím grafu 6.

Tabulka 13 - Celková výroba průmyslových krmných směsí v EU 27 (tis. t)

Země	2008	2009 ²⁾	Meziroční index
Belgie	6 288	6 008	95,6
Bulharsko	710	710	100,0
Česko	2 979	2 704	90,8
Dánsko	4 960	4 685	94,5
Estonsko	236	230	97,5
Finsko	1 385	1 315	95,0
Francie	22 679	20 882	92,1
Irsko	3 693	3 498	94,7
Itálie	14 550	13 980	96,1
Kypr	281	281	100,0
Litva	401	364	90,8
Lotyšsko	203	203	100,0
Maďarsko	4 125	3 970	96,2
Německo	21 825	20 264	92,9
Nizozemsko	14 507	14 166	97,7
Polsko	7 129	6 800	95,4
Portugalsko	3 510	3 290	93,7
Rakousko	1 305	1 304	99,9
Rumunsko	3 044	3 044	100,0
Slovensko	834	696	83,5
Slovinsko	495	477	96,3
Španělsko	19 220	18 700	97,3
Švédsko	2 127	1 986	93,4
V. Británie	14 082	13 789	97,9
EUR 27¹⁾	150 568	143 346	95,2

¹⁾ Mimo Lucemburska, Řecka a Malty.²⁾ Odhad (FEFAC)

Pramen: FEFAC

Graf 6 - Vývoj výroby průmyslových krmných směsí v EU-27v letech 2007-2009

Pozn.: mimo Lucemburska, Řecka a Malty.

*) Odhad (FEFAC)

Pramen: FEFAC

5. Shrnutí a perspektivy oboru

Hlavním cílem při výrobě hotových krmiv je dodržování stanovených pravidel hygieny vstupů z důvodů, že používané suroviny do krmiv se stávají základním vstupem pro živočišnou výrobu a následně i pro zpracovatelskou část celého potravinového řetězce. Dosahovaná jakost krmiv v ČR je srovnatelná s krmivy vyráběnými ve státech EU-27.

Dominantní postavení na trhu v roce 2009 nadále zaujímalí tuzemští výrobci. Výrobní kapacity převyšují tuzemskou poptávku, která v posledních letech klesá v důsledku trvalého snižování počtu hospodářských zvířat. Trend poklesu výroby krmných směsí se projevuje v posledních letech také u převážné části států EU-27. Z uvedeného důvodu, lze očekávat v nejbližším období částečné snížení výrobních kapacit a větší orientaci výrobců na vývoz zejména do nových členských států a mimo teritorium střední Evropy.

III. CZ-NACE I I Výroba nápojů

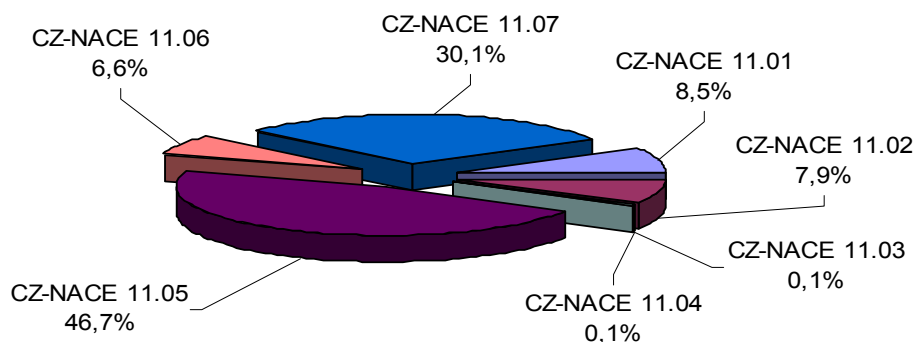
I. Charakteristika výroby

V systému CZ-NACE skupina **II - Výroba nápojů** zahrnuje následující výrobní třídy:

- II.01** – Destilace, rektifikace a míchání lihovin,
- II.02** – Výroba vína z vinných hroznů,
- II.03** – Výroba jablečného vína a jiných ovocných vín,
- II.04** – Výroba ostatních nedestilovaných kvašených nápojů,
- II.05** – Výroba piva,
- II.06** – Výroba sladu,
- II.07** – Výroba nealkoholických nápojů; stáčení minerálních a ostatních vod do lahví.

V uvedeném grafu I je na základě odhadu znázorněn podíl výše uvedených výrobních tříd na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2009.

Graf I – Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2009

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet (odhad) ÚZEI

Pivovarnictví

Produkce piva v pivovarech sdružených v Českém svazu pivovarů a sladoven v roce 2009 ve srovnání s rokem 2008 v ČR poklesla zhruba o 5,9 % na 17,8 mil. hl. Pokles byl zaznamenán v porovnání s rokem 2008 u výčepních piv a produkce nealkoholického piva. Naproti tomu byl zaznamenán mírný vzestup u ležáků. V ČR v roce 2009 bylo 48 činných průmyslových pivovarů. K největším producentům piva patřily: Plzeňský prazdroj, a. s., dále následovaly Pivovary Staropramen, a. s., Heineken ČR, Budějovický Budvar, n. p. a skupina PMS.

V posledních letech se ukazuje, že řada malých a středních pivovarů i přes složitou ekonomickou situaci a vystavení silné konkurenci velkých pivovarů si nachází svůj okruh zákazníků svými specifickými výrobky (např. ochucenými pivy).

Sladařství

Sladovny vyrobily v roce 2009 zhruba 500,4 tis. t sladu, což je o 3,8 % méně než v roce 2008. Pokračoval však růst exportu této suroviny, tedy zhruba o 1,5 % bylo v roce 2009 vyvezeno více než v předchozím roce.

Největší producentem sladu jsou Sladovny Soufflet ČR, a. s., které se na tuzemské produkci podílejí přibližně 69 %. Dále mezi největší sladovny podílející se na výrobě sladu v ČR v roce 2009 patří Českomoravské sladovny, a. s., sladovny Plzeňského Prazdroje, a. s., Sladovna Rudolf, s. r. o. a další.

Vinařství

Produkční potenciál vinic ČR se v roce 2009 podílel na celkové ploše vinic EU o výměře 3,7 mil. ha přibližně 0,5 %. Podle Registru ÚKZÚZ činila v roce 2009 rozloha vinic v ČR 19,6 tis. ha, z toho bylo 17,4 tis. ha osázených. V roce 2009 bylo evidováno 19 248 pěstitelů révy vinné. Ze sklizně moštových hroznů se v roce 2009 vyrobilo přibližně 570 tis. hl vína, z toho 360 tis. hl vína bílého, 180 tis. hl vína červeného a zbývající množství bylo víno růžové. Touto produkcí se ČR podílela 0,3 % na odhadovaném množství vyrobeného vína ve vinařském roce 2009/10 v zemích EU.

Mezi největší tuzemské výrobce vína v roce 2009 patřila skupina Bohemia Sekt, a. s., Moravské vinařské závody, Bzenec, s. r. o., PATRIA Kobyli, a. s., Templářské sklepy Čejkovice, Vinařské družstvo VINIUM, a. s., Velké Pavlovice, VINSELEKT Michlovský a. s., ZNOVÍN ZNOJMO, a. s., Vinné sklepy Valtice, a. s., České vinařské závody, a. s. a další.

Výroba lihovin

Výrobci lihovin se orientují spíše na vlastní výrobu, doplňkově distribuují zahraniční značky. Na trhu se výrobci orientují úzce na jednu tržní kategorii, nebo usilují o univerzální působení napříč trhem. Výroba alkoholických nápojů zahrnuje produkci mnoha druhů základních i vysoce kvalitních lihovin a specialit v mnoha chuťových modifikacích. Významné pozice ve výrobě lihovin a destilátů zaujímají v ČR firmy STOCK Plzeň-Božkov s. r. o., DRINKS UNION, a. s., Rudolf Jelínek, a. s., Jan Becher - Karlovarská Becherovka, a. s., kterou vlastní nadnárodní společnost Pernod Ricard, a další. V poslední době vzrůstá poptávka po méně alkoholických lihovinách (do 20 % objemu etanolu).

Výroba minerálních vod a nealkoholických nápojů

V roce 2009 bylo vyrobeno podle ČSÚ cca 20 014 mil. litrů nealkoholických nápojů (minerálních vod a sodovky bez přísad a ostatních nealkoholických nápojů u podniků s 20 a více zaměstnanci) tj. o 34,2 % méně než v roce 2008.

Největší podíl na trhu v roce 2009 mají Karlovarské minerální vody, a. s., trojici největších výrobců doplňuje Poděbradka, a. s. a Hanácká kyselka, s. r. o. Dále k největším firmám ve výrobě nealkoholických nápojů patří Coca-Cola HBC ČR, s. r. o., Kofole a. s. Krnov, Pepsi Co/GENERAL BOTTLERS ČR s. r. o. Na výrobě nealkoholických nápojů (limonády a sodové vody) se podílejí i některé pivovary, např. Pivovar Černá Hora, a. s..

2. Pozice výroby v rámci CZ-NACE 10 a CZ-NACE 11 celkem

Skupina oborů Výroby nápojů CZ-NACE 11 zaujímá samostatnou pozici. Podíl skupiny těchto oborů v rámci výroby potravin a výroby nápojů celkem dosáhl v roce 2009 u tržeb za prodej vlastních V a S v b. c. výše 22,6 %. Vysoký je především podíl ÚPH, který dosáhl v roce 2009 výše 30,1 %. Podíl agregace sledovaných oborů na počtu zaměstnanců v roce 2009 činil 13,9 %.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Vývoj cenového indexu výrobců CZ-NACE 11 v letech 2005-2009 na základě zveřejněných údajů ČSÚ ukazuje tabulka 1.

Tabulka 1 - Index cen průmyslových výrobců NACE 11 v letech 2008 - 2009

Název	Kód	průměr od počátku roku	
		2008	2009
Nápoje	CPA 11	105,6	101,1

Pramen: ČSÚ

Pozn.: stejné období předchozího roku = 100

3.2 Základní produkční charakteristiky

V tabulce 2 je uveden vývoj počtu podniků v rámci CZ-NACE 11. Je možné konstatovat, že v uvedených letech je vykazován poměrně ustálený počet s určitým kolísáním.

Tabulka 2 – Počet podniků v rámci CZ-NACE I I v letech 2005-2009

	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE I I	1 006	986	1 001	1 027	1 023
meziroční index	x	98,0	101,5	102,6	99,6

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Tržby za prodej vlastních V a S v roce 2009 zaznamenaly na základě odhadu pokles o 4,7 % (tabulka 3). Od roku 2005 dochází v tomto oboru k nárůstu účetní přidané hodnoty. V celém hodnoceném období byl zaznamenán nárůst u tohoto ukazatele v porovnání s rokem 2005 o 13,0 % (tabulka 4).

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2005-2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE I I	55 502 786	56 820 079	64 370 866	63 375 432	60 370 118
meziroční index	x	102,4	113,3	98,5	95,3

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2005-2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE I I	19 509 818	20 260 494	21 217 748	21 294 002	22 049 370
meziroční index	x	103,8	104,7	100,4	103,5

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

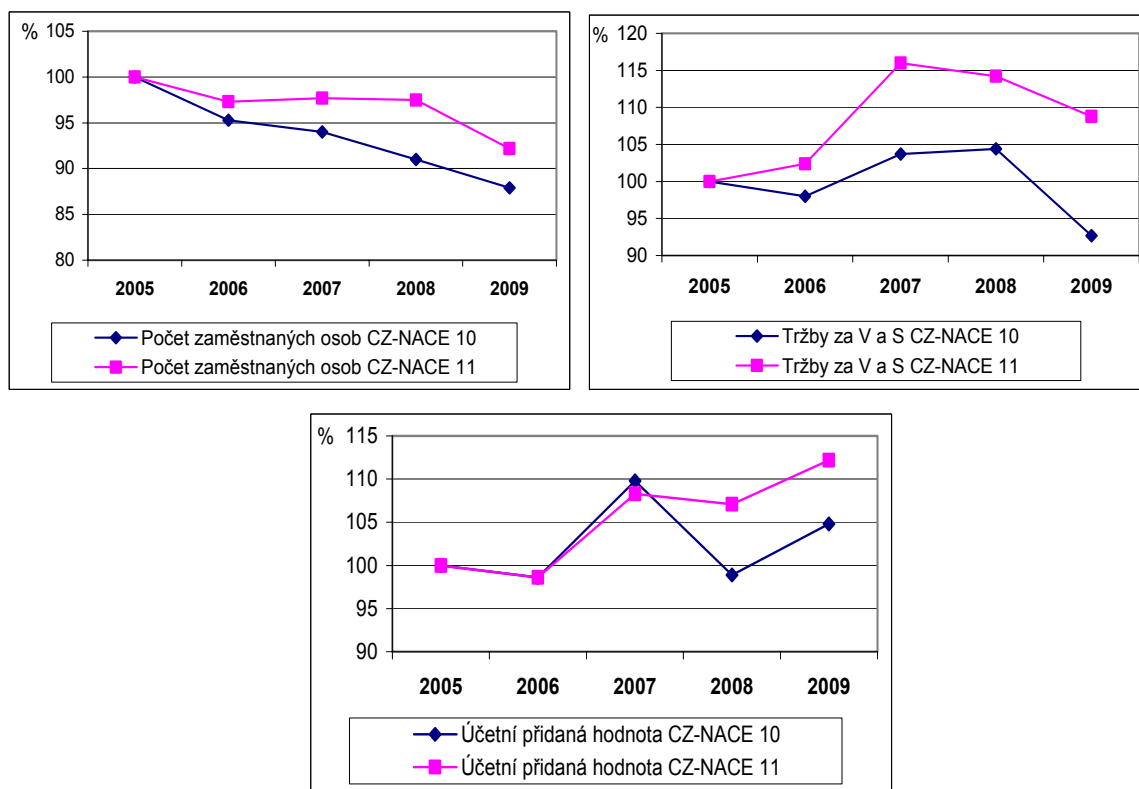
Od roku 2005 docházelo ke snižování počtu zaměstnaných osob (mimo rok 2007), jak ukazuje tabulka 5. V porovnání s rokem 2008 došlo v roce 2009 ke snížení zaměstnanců o 5,4 %.

Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2005-2009

(osob)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE I I	16 872	16 414	16 480	16 449	15 559
meziroční index	x	97,3	100,4	99,8	94,6

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Vývoj základních produkčních charakteristik skupiny CZ-NACE I I v letech 2005-2009 v porovnání s odvětvím výroby potravinářských výrobků CZ-NACE I0 v b. c. je zachycen v grafu 2. Trendy uváděných ukazatelů jsou obdobné.

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2005-2009

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Na růstu osobních nákladů o 3,0 % se podílel růst mezd. V celém hodnoceném období byl zaznamenán nárůst u tohoto ukazatele oproti roku 2005 o 19,8 % (tabulka 6).

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2005-2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE I I	6 307 332	6 501 522	7 020 072	7 339 441	7 558 278
meziroční index	x	103,1	108,0	104,5	103,0

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

3.3 Produktivita práce z ÚPH a hrubý operační přebytek

Produktivita práce z ÚPH u CZ-NACE I I v roce 2009 činila 1 417,1 tis. Kč na zaměstnance (tabulka 7), což je nejvyšší hodnota v porovnání se sektorem výroby potravinářských výrobků CZ-NACE 10, kde průměr činil 533,4 tis. Kč na zaměstnance. V tomto oboru je velmi výrazný stoupající trend produktivity práce. Od roku 2005 došlo k nárůstu o 22,6 %.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2005-2009

(tis. Kč/zaměstnanec)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE I I	1 156,3	1 234,3	1 287,5	1 294,6	1 417,1
meziroční index	x	106,7	104,3	100,5	109,5

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

O tvorbě disponibilních zdrojů hodnoceného oboru vypovídá hrubý operační přebytek (tabulka 8). Vývoj hrubého operačního přebytku u hodnocené výroby při růstu ÚPH vykazuje v letech 2005-2009 růstový trend.

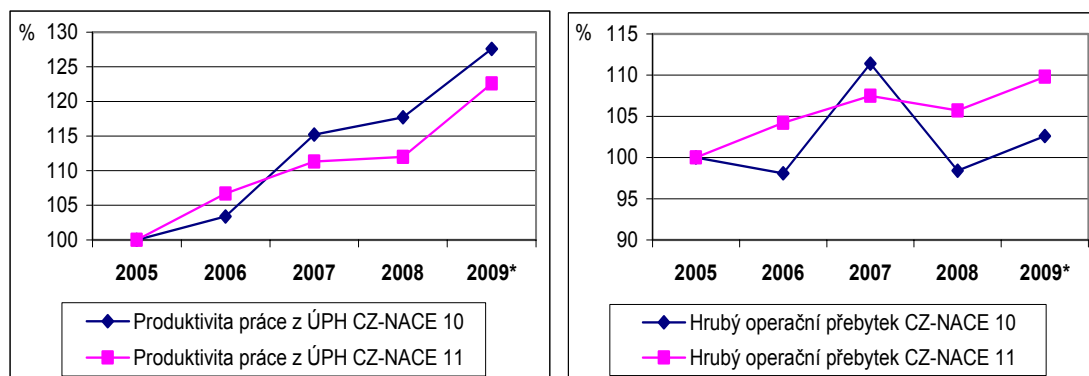
Tabulka 8 – Hrubý operační přebytek v b.c. v letech 2005-2009

(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 11	13 202 486	13 758 972	14 197 676	13 954 560	14 491 092
meziroční index	x	104,2	103,2	98,3	103,8

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2005-2008 v této skupině výrob v porovnání s vývojem za celé odvětví výroby potravinářských výrobků CZ-NACE 10 ukazuje graf 3.

Graf 3 – Vybrané ukazatele konkurenceschopnosti 2005 – 2008

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

3.4 Výkonová spotřeba

Vývoj výkonové spotřeby oboru od roku 2005 do roku 2008 ukazuje růstový trend. V roce 2009 dochází k poklesu, na které se z části podílel pokles vstupů a produkce. Na základě odhadu došlo v roce 2009 k poklesu výkonové spotřeby v porovnání s rokem 2008 o 9,4 %.

Tabulka 9 – Výkonová spotřeba v letech 2005-2009

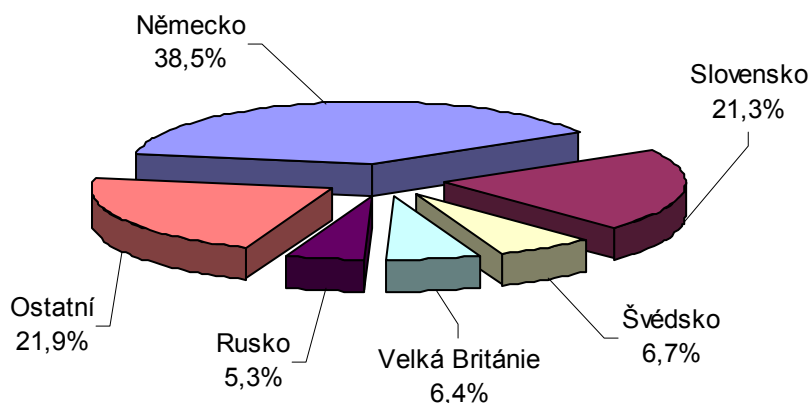
(tis. Kč)	2005	2006	2007	2008	2009
CZ-NACE 11	37 618 466	38 652 015	45 955 799	45 299 356	41 039 529
meziroční index	x	102,8	118,9	98,6	90,6

Pozn.: předběžné údaje ČSÚ; rok 2009 – vlastní odhad MPO

4. Zahraniční obchod

Pivo

Vývoz v roce 2009 činil cca 3,5 mil. hl piva, v porovnání s rokem 2008 došlo k poklesu o 5,2 %. Tradičně nejvíce českého piva se vyváží do Německa, Slovenska, Švédska, V. Británie, Ruska a do více než 50 zemích všech světadílů (viz graf 4). Největší zájem byl o pivo typu ležák (vícestupňové pivo).

Graf 4 – Odhad podílu vývozu piva z ČR do vybraných států v roce 2009*

Pozn.: *) včetně obchodní výměny v rámci EU.

Pramen: Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a. s. Praha; Statistika zahraničního obchodu.

Slad

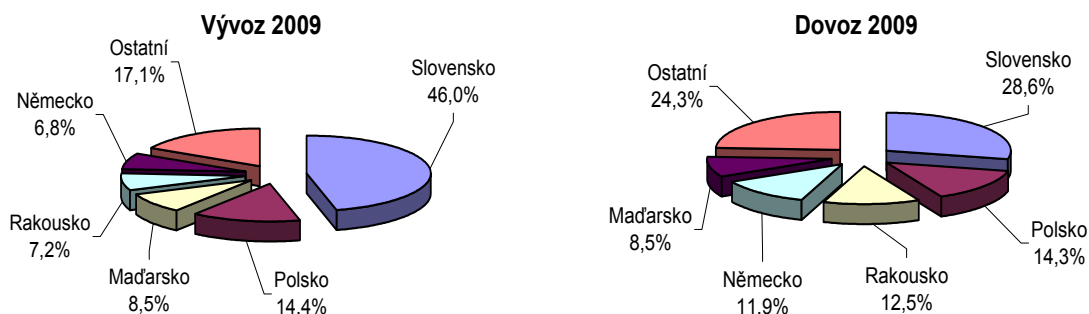
V roce 2009 pokračoval růst exportu této komodity a vyvezlo se cca 238,8 tis. t, tedy o 1,5 % více než v předchozím roce. Jde o druhý nejvyšší export českého sladu v posledních letech. Tradičně největší objem z celkového vývozu v roce 2009 byl realizován do Německa, Polska, Rumunska a Velké Británie.

Víno

Podle předběžných údajů se v roce 2009 dovezlo do ČR celkem 1 443 tis. hl vína. Proti předchozímu roku byly tyto dodávky o 6 % nižší. Největším dodavatelem vína do ČR byla v roce 2009 Itálie, která se na celkovém importu vína do ČR podílela 39 %. Dalším významným dodavatelem bylo v roce 2009 Maďarsko a Španělsko. Zatímco import maďarského vína se meziročně zvýšil o čtvrtinu a dodávky vína španělského se naopak výrazně snížily, a to téměř o třetinu. Objem vyvezeného vína v roce 2009 zůstal na úrovni předchozího roku a činil 182 tis. hl. Již tradičně bylo největším odběratelem vína z ČR Slovensko, které nakoupilo 92 % celkového exportu vína.

Minerální a nealkoholické nápoje

V grafu 5 jsou uvedeny státy s největším podílem na vývozu a dovozu minerálních vod a nealkoholických nápojů (počítáno z hodnoty vývozu a dovozu) v roce 2009 na základě statistiky zahraničního obchodu ČSÚ.

Graf 5 – Podíl vývozu a dovozu minerálních vod a nealkoholických nápojů do vybraných států v roce 2009

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ (CS 2201-2202)

Vývoj zahraničního obchodu v b. c. s výrobky CZ-NACE II uvádí tabulka 9. Pozitivní je, že v roce 2009 u této skupiny výrobků bylo opět aktivní obchodní saldo, jako v minulých letech a dosáhlo objemu 2,5 mld. Kč (tabulka 10).

Tabulka 10 – Zahraniční obchod s výrobky v b.c. v roce 2009

CPA 3 místa	Dovoz v mil. Kč	Vývoz v mil. Kč	Saldo v mil. Kč	Čistá hmotnost v kg
11 - Nápoje, vč. subdodavatelských prací	9 405,0	11 920,1	2 515,1	608 178 855

Pramen: ČSÚ

5. Shrnutí a perspektivy výroby**Pivo**

Celkově se ve světě v roce 2009 vyprodukovalo 1,8 miliard hektolitrů piva. ČR se podílí na světové výrobě piva cca 1,1 % a 3,5 % na výrobě piva v Evropě. Největšími světovými producenty piva v roce 2009 byly Čína, USA a Rusko. Vývoj výstavu piva v ČR uvádí tabulka 11. Při poměrně mírném poklesu domácí spotřeby (tabulka 12), lze konstatovat, že celková produkce pivovarů nebyla výrazně ovlivněna do roku 2008. Po letech výrazného nárůstu vývozu, došlo v roce 2009 znatelněji než v předchozím období ke zhoršení situace a tím i výstavu piva.

Tabulka 11 - Vývoj vybraných ukazatelů pivovarského průmyslu ČR

Rok	Výstav piva (tis. hl)	Počet činných průmyslových pivovarů	Průměrný výstav 1 pivovaru (tis. hl za rok)
2005	19 069	53	360
2006	19 787	53	373
2007	19 897	53	375
2008	19 806	52	381
2009*	18 600	48	.

Pozn.: *) odhad

Pramen: MZe, VÚPS a.s. Praha

Tabulka 12 - Průměrná spotřeba piva v ČR (l/osyb./rok)

Rok	2005	2006	2007	2008	2009*
Spotřeba	163,5	159,1	159,1	156,6	151,0

Pozn.: *) předběžný údaj.

Pramen: ČSÚ

Víno

V roce 2009 se průměrná spotřeba vína meziročně výrazně zvýšila odhadem na 19,1 l/osobu/rok, tj. meziroční nárůst o 3 %. Do budoucna se očekává, že spotřeba vína v ČR se bude nadále mírně zvyšovat a současně bude posilovat i podíl jakostního vína s přívlastkem na úkor vína stolního.

V tabulkách 13 a 14 jsou uvedeny dostupné údaje, které poskytují základní informace o výrobě a spotřebě této komodity.

Tabulka 13 - Postavení ČR v EU z hlediska vína

Název	EU	ČR	% (ČR/EU)
Obyvatelstvo (mil.)	493,0	10,5	2,1
Plocha vinic (tis. ha)	3 700,0	16,8	0,5
Produkce vína (mil. hl)	165,0	0,6	0,4
Spotřeba vína (mil. hl)	133,0	2,0	1,5
Spotřeba vína na osobu (l)	27,4	18,9	69,0

Pramen: Svaz vinařů ČR

Tabulka 14 - Výroba a spotřeba vína v ČR¹⁾ (tis. hl)

Ukazatel	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10
Domácí výroba	438	434	820	840	570
Dovoz suroviny a vína ²⁾	1 387	1 471	1 585	1 450	1 510
Celková nabídka	2 327	2 461	2 895	3 180	3 098
Spotřeba ²⁾	1 730	1 888	1 828	1 980	2 000
Vývoz vína ²⁾	41	83	177	182	200

1) Vinařský rok u vína je od 1. 8. do 31. 7.

2) Pro vinařský rok 2009/10 odhad Svazu vinařů ČR (SV ČR); MZe.

P Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin; Statistika zahraničního obchodu ČR; Svaz vinařů ČR, ÚKZÚZ.

Lihoviny

Pokud se týká spotřeby lihovin v roce 2009 bylo na základě kvalifikovaných odhadů zkonsumováno zhruba 8,2 litrů/osobu/rok (v přepočtu na 100% etanol) a v porovnání s rokem 2008 nedošlo ke zvýšení spotřeby. Podle předpokladu bude zřejmě spotřeba lihovin v dalších letech stagnovat z důvodů probíhajících kampaní proti konzumaci alkoholu řidiči a mladistvími, a také kvůli zvyšování spotřební (sazby) daně z lihu. Kvalitní druhy značkových lihovin nacházejí uplatnění i na zahraničních trzích (Slovensko, Německo).

Minerální a nealkoholické nápoje

V roce 2009 při výkyvech ve spotřebě u některých druhů nealkoholických nápojů, došlo podle odhadů Svazu minerálních vod ČR k mírnému poklesu produkce přírodních minerálních a ochucených minerálních léčivých vod o 2,9%.

Spotřeba minerálních vod a nealkoholických nápojů podle zdrojů ČSÚ v letech 2006-2008 a odhad spotřeby za rok 2009 je uveden v následující tabulce 15. Vývoj výroby nealkoholických nápojů od roku 2005 je uveden v tabulce 16.

Tabulka 15 - Spotřeba minerálních vod a nealkoholických nápojů na 1 obyvatele (litry)

Nealkoholické nápoje	2006	2007	2008	2009*
Minerální vody a nealkoholické nápoje	289,0	293,0	297,0	294,0
v tom: - minerální vody	66,0	67,0	68,0	66,0
- sodové vody	36,0	37,0	37,0	37,0
- limonády	107,0	108,0	109,0	108,0
- ostatní nápoje	80,0	81,0	83,0	83,0

Pozn.: *) odhad ÚZEI

Pramen: ČSÚ

Tabulka 16 - Vývoj výroby nealkoholických nápojů v ČR v letech 2005-2009

Nealkoholické nápoje	MJ	2005	2006	2007	2008	2009	Index 2009/08
Minerální vody a sodovky bez přísad	mil. l	813,0	799,5	755,6	812,9	795,7	97,9
Ostatní nealkoholické nápoje	mil. l	1 701,6	2 001,0	1 354,5	2 147,3	1 218,4	56,7

Pozn.: podniky s počtem zaměstnanců 20 a více zaměstnanců.

Pramen: ČSÚ

Souhrnně lze konstatovat, že rozhodující produkce CZ-NACE I I výroba piva v roce 2009 klesla zhruba o 5 % a hlavními důvody, které měly vliv na tento vývoj bylo zpomalení ekonomiky, ale i úbytek turistů, kteří se významně podílejí na spotřebě. Pokles prodeje se dotkl také výrobců vína a nealkoholických nápojů.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství České republiky
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-943-9